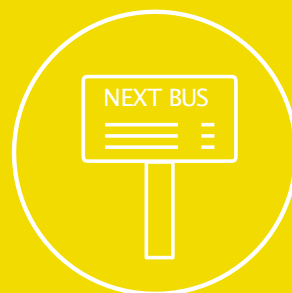

Bus Átha Cliath

Tuarascáil Bhliantúil 2016

 Bus Átha Cliath

Clár na nÁbhar

Ráiteas an Chathaoirigh	2	Cuntas Brabúis agus Cailteanais	27
Athbhreithniú ar Oibríochtaí	4	Ráiteas um Ioncam Cuimsitheach Iomlán	27
An Fhoireann Ardbhainistíochta	11	Clár Comhardaithe	28
Stiúrthóirí agus Faisnéis Eile	13	Ráiteas um Athruithe ar an gCaipiteal Gnáthscaireanna	29
Tuarascáil na Stiúrthóirí	14	Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid	29
Ráiteas um Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí	22	Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais	30
An Bord Stiúrthóirí	23		
Tuarascáil na nIníúcháirí Neamhspleácha	25		

Buaicphointí Airgeadais agus Oibriúcháin 2016

Méadú ar an Ioncam

2016 €8m

2015 €12m

Barrachas

2016 €2.6m

2015 €10.2m

Busanna Nua

2016 110

2015 90

Líon na nAistear Paisinéirí

2016 128m

2015 122m

Líon na bhfostaithe

2016 3,431

2015 3,313

Líon na KM a
Taistealaíodh

2016 57.3m

2015 57.0m

Líon na mBusanna

2016 989

2015 980

Flít Inrochtana (Urlár
Íseal)

100%

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbheithniú

Stiúrthóir

Iniúchóir

Ráitis Airgeadais

Is mian le Córas Iompair Éireann aitheantas a thabhairt don chistiú a rinne Rialtas na hÉireann ar mhórhionscadail faoi choimirce an Aontais Eorpaigh, agus don chistiú faoi chuimsiú chreat Meántéarmach an Stáitchiste um Bonneagar agus Infheistíocht Chaipitiúil 2012-2016.

Ráiteas an Chathaoirligh

Súil Siar ar 2016

Is cúis áthais dom Tuarascáil Bhliantúil Bhus Átha Cliath a chur i láthair don bhliain dar chríoch Nollaig 2016, agus feidhmíocht láidir airgeadais a thuairisciú i leith bliain inar cuireadh ár ndúshlán.

Is oibreoir bus uirbeach forásach é Bus Átha Cliath, atá dírithe ar fheidhmíocht agus a bhfuil fis straitéiseach shoiléir aige i leith cúrsaí iompar i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath. Ina cháil mar an soláthraí iompair phoiblí is mó in Éirinn, tá Bus Átha Cliath ina chuid lárnach de shaol na cathrach féin, agus tá ról fíorthábhachtach aige i ngréasán iompair na cathrach agus i ngeilleagar Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath. Rinneadh an-dul chun cinn i mbliana. Bhí borradh mór faoinár gcuid bealaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP) agus faoinár gcuid seirbhísí tráchtála in 2016. Tháinig méadú 4.7% ar líon na gcustaiméirí a thaistil ar sheirbhísí dár gcuid i gcomparáid le 2015 (122.4m aistear paisinéirí) go 128.2 milliún in 2016.

Ba é €2.6 milliún an barrachas i leith na bliana i gcomparáid le €10.2 milliún in 2015. Léiríonn na torthaí an méadú ar líon na gcustaiméirí, comhaontú pá nua lenár bhfostaithe, bealaí oibre níos táirgiúla r agus athrú ar leibhéal na dtáillí a íocann na custaiméirí. Cuireann sé sin ar ár gcumas dúinn díriú ar sheirbhís éifeachtúil a sholáthar. B'fhiú €236 milliún an t-ioncam ó na custaiméirí ag deireadh na bliana, méadú €8 milliún i gcomparáid le figiúirí na bliana 2015. D'iompraíomar níos mó custaiméirí (5.8m) ar níos mó busanna (9) ag clúdach achar níos faide (300,000 ciliméadar) ná mar a bhí amhlaidh anuraidh.

Tá an t-iompar poiblí thar a bheith tábhachtach maidir leis an mborradh faoin gcathair a bheith táirgiúil, agus éascaíonn sé do phoist nua agus do thithíocht nua trí rochtain orthu

a thabhairt dár gcustaiméirí. Is maith an riocht ina bhfuil Bus Átha Cliath chun seirbhísí bus a chur ar fáil i gceantair uirbeacha lena chinntiú go gcoinneoidh ár gcathair a bríomhaire i leith na gníomhaíochta geilleagraí agus na gníomhaíochta sóisialta araon.

Coinníodh leis an bhfás ar an ngnó OSP dár gcuid in 2016. Cuireadh 110 bus dhá urlár nua leis an bhflít, idir bhusanna breise agus fheithiclí a thóg áit seanbhusanna. Cuireadh trí bhealach nua leis an ngréasán chun freastal ar Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath agus cuireadh busanna breise a raibh géarghá leo ar mhórlánaí bus tábhachtacha chun freastal ar an éileamh atá ag dul i méid. Cuireadh acmhainní breise leis chomh maith chun cur i gcoinne thionchar an bhrú tráchta atá ag dul in olcas ar na sráideanna.

Bhí ceiliúradh mór ar bun tráth na Cásca 2016 sa chathair agus sa tír i gcomhair chomóradh céad bliain Éirí Amach 1916. Ócáid stairiúil a bhí ann don tír agus eagraíodh an t-imeacht ba mhó sa chathair le breis is 50 bliain anuas. Ba é Bus Átha Cliath an soláthraí ba mhó iompair phoiblí thar dheireadh seachtaine na Cásca, tráth a thug breis is 1.5 milliún duine cuairt ar lár Bhaile Átha Cliath chun taitneamh a bhaint as na céadta imeachtaí ar fud na príomhchathrach. Fianaise is ea pleanáil agus cur i bhfeidhm a leithéid d'oibríocht iompair ollmhór ar an saineolas atá ag ár bhfoireann agus ar a ndíograis agus a ngairmiúlacht. Chun ceiliúradh breise a dhéanamh ar an mbliain mhór sin, sheol Bus Átha Cliath Turas 1916 – Beyond Barricades. Rinneadh leathnú ar na seirbhísí tráchtála freisin in 2016: cuireadh le minicíocht na mbusanna ar an tseirbhís Airlín 747 agus bunaíodh seirbhís nua, Airlín 757.

Rialachas

Tá an Bord tiomanta don chaighdeán is airde rialachais chorparáidigh chun rioscaí a bhainistiú agus an nuálaíocht agus an fás a spreagadh i mBus Átha Cliath. Tá bearta cuí i bhfeidhm ag Bus Átha Cliath chun cloí leis an gCód Cleachtais Chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2009. Tugadh an Cód Cleachtais nua isteach i mí Lúnasa 2016 agus tá an chuideachta ag obair ar an gcód nuashonraithe a chur chun feidhme. Beidh na hathruithe de bharr chur chun feidhme leagan na bliana 2016 den Chód Chleachtais Chun Comhlachtaí Stáit a Rialú á léiriú go hiomlán i ráitis airgeadais na bliana 2017.

Daoine

Cuireadh dúshlán Bhus Átha Cliath in 2016 agus é ag obair chun comhaontú pá nua a dhéanamh leis na fostaithe go léir. Ina theannta sin, d'oibrigh an chuideachta i

ndlúthpháirt leis na páirtithe leasmhara go léir chun seirbhísí a sholáthar ar an gcaighdeán atá leagtha síos sa Chonradh Dámhachtana Dirí OSP. Ba mhaith liom mo bhuíochas a ghabháil leis na fostaithe go léir as a ndíograis agus a dtiomantas don chuideachta agus as díriú ar sheirbhís iompair a sholáthar ina mbraitheann daoine go bhfuil siad sábháilte, nasctha agus ina gcuid de shaol pobail inbhuanaithe i mBaile Átha Cliath.

Ba mhaith liom suntas a thabhairt freisin don rannpháirtíocht dhearfach leis an Údarás Náisiúnta Iompair, agus muid ag obair ar mhaithe leis na cuspoirí atá againn araon i dtaobh cur le húsáid na seirbhísí iompair phoiblí agus iad a fheabhsú.

Súil Chun Cinn

Beidh a lán dúshlán le sárú againn uile anseo i mBus Átha Cliath arís in 2017, agus a lán deiseanna móra le tapú freisin. Beidh an Luas Traschathrach ag feidhmiú agus beidh tionchar Oscailt an Mhargaidh Busanna le sonrú. Tá tairiscint láidir iomaíoch curtha isteach againn, atá dírithe ar ár mbunluachanna i leith na seirbhísí atá á dtairiscint agus leanfaimid ar aghaidh ag obair leis na páirtithe leasmhara go léir lena chinntiú go dtabharfar aitheantas don ról atá ag Bus Átha Cliath mar sholáthraí gréasáin iompair phoiblí den scoth, atá sábháilte, iontaofa agus ar ardchaighdeán. Leanfaimid ar aghaidh ag dul i ngleic le dúshlán maidir le seirbhísí OSP agus seirbhísí tráchtála lena chinntiú go mbeidh an chuideachta inbhuanaithe san fhadtréimhse.

I measc na nithe a mbeimid ag díriú orthu in 2017 tá astaíochtaí a laghdú trí leanúint ar aghaidh ag coinneáil suas leis an teicneolaíocht nua, seirbhísí le líon teoranta stadanna a thabhairt isteach agus cur leis an ioncam agus le líon na gcustaiméirí. Ní mór infheistíocht leanúnach, sheasta a dhéanamh sa fhlít lena chinntiú go mbeidh an tseirbhís uainn éifeachtach agus iontaofa i gcónaí.

Tá straitéis shoiléir láidir againn don todhchaí lena gcinnteofar go leanfaidh Bus Átha Cliath ar aghaidh ag soláthar seirbhísí atá nuálach, éifeachtach agus iontaofa. Tá lánmhúinín agam féin agus ag an mBord go bhfuilimid sa riocht chun coinneáil leis an ról atá againn mar an soláthraí iompair phoiblí is mó in Éirinn agus a bheith seasta ag cur leis na seirbhísí a chuirimid ar fáil do chustaiméirí gach lá, agus á bhfeabhsú.

Ultan Courtney

Cathaoirleach
Bus Átha Cliath

Athbhreithniú ar Oibríochtaí

Forbhreathnú

Bhí roinnt dúshlán tábhachtach le sárú ag Bus Átha Cliath in 2016 agus é ag coinneáil leis an misean atá aige seirbhís phoiblí éifeachtach a chur ar fáil, faoina mbeidh seirbhísí éifeachtúla, iontaofa agus slán á soláthar do na custaiméirí. Tháinig méadú 4.7%, go dtí 128.2 milliún, ar líon na gcustaiméirí ar ár mbealaí OSP agus ar na seirbhísí tráchtála, in ainneoin gur chaill ár gcustaiméirí sé lá seirbhísí mar gheall ar ghníomhaíocht thionsclaíoch i mí Mheán Fómhair 2016. Mar sin féin, chothaigh an téarnamh gilleagrach atá fós ar bun brú tráchta ní ba mheasa agus brú costais a bhaineann leis an éileamh méadaithe ar sheirbhísí.

Bhí áthas ar an gcuideachta 110 feithicil nua bhreise a chur ar an mbóthar in 2016. Dul chun cinn eile is ea na busanna nua i dtaobh seirbhísí iompair phoiblí atá áisiúil, compordach agus inbhuanaithe a chur ar fáil do mhuintir Bhaile Átha Cliath. Lean Bus Átha Cliath ar aghaidh ag oibriú flít busanna a bhfuil rochtain ísealurláir orthu go léir.

Tá an-tóir fós ar Fhaisnéis Fíor-Ama do Phaisinéirí agus is mealltaí fós an tseirbhís do chustaiméirí anois í de bharr go bhfuil scáileáin faisnéise bhreise curtha in airde ar fud na cathrach.

Thabhaigh an chuideachta costais mhéadaithe maidir le comhaontú pá a rinneadh leis an bhfoireann le linn 2016. Áiríodh sa chomhaontú sin freisin tiomantas maidir le leanúint ar aghaidh ag díriú ar bhearta éifeachtúlachta costais a chur i bhfeidhm ar fud na gcatagóirí caiteachais go léir lena chinntiú go bhfaighfear luach ar airgead.

Toradh Oibriúcháin agus Staid Airgeadais na Bliana 2016

Thuill Bus Átha Cliath glanbarrachas €2.6 milliún in 2016. Tá sé sin i gcomparáid le barrachas €10.2 milliún in 2015.

Ar phríomhghnéithe na dtorthaí airgeadais tá méadú €8 milliún ar an ioncam oibriúcháin, méadú €16 mhilliún ar chostais oibriúcháin agus méadú €1.9 milliún ar íocaíochtaí na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP). Cuimsítear sa mhéadú ar chostais oibriúcháin ardú pá 3.75%, a cuireadh chun feidhme in 2016. Cé go dtagann an t-ardú pá sin sna

sála ar reo pá a bhí i bhfeidhm ó 2008 agus ar laghdú ar na téarmaí agus coinníollacha a tugadh isteach in 2013-2015 mar gheall ar an ngéarchéim airgeadais, d'eascair costas méadaithe €6.5m as in 2016. Ina theannta sin, thabhaigh an chuideachta costais a bhaineann le seirbhísí breise a sholáthar do chustaiméirí mar gheall ar an ngeilleagar a bheith ag teacht chuige féin arís. Tá na costais mhéadaithe sin ar bhonn éilimh le sonrú sna torthaí airgeadais don bhliain 2016.

Tháinig méadú €8 milliún (3.6%) ar an ioncam oibriúcháin iomlán, ó €228.1 milliún go €236.2 milliún in 2016. Léiríonn an méadú sin ar ioncam an t-ardú foriomlán 4.7% ar an éileamh ó chustaiméirí. De réir mar a choinnigh custaiméirí orthu ag aistriú ón rogha airgid thirim (rogha níos daoire) chuig an gCóras Ticéadaithe Chomhtháite, tháinig laghdú ar an meántáille fhoriomlán in aghaidh an aistir paisinéara in 2016.

Tharla díospóid thionsclaíoch a mhair sé lá i mí Mheán Fómhair 2016. Ba chúis mhór aiféala don chuideachta an ghníomhaíocht thionsclaíoch, a chuir isteach go mór ar ár gcustaiméirí. Tá glantionchar na díospóide sin le sonrú sna ráitis airgeadais, go háirithe maidir le leibhéil ioncain laghdaithe agus pionóis a ghearr an tÚdarás Náisiúnta Iompair, mar aon le laghdú ar an gcostas párolla agus ar an gcostas breosla le linn thréimhse na díospóide. Tháinig méadú €10.8 milliún (6.3%) ar chostas iomlán an phárolla in 2016, go dtí €183.4 milliún, de réir mar a d'ardaigh an meánráta pá a íocadh leis na fostaithe, mar aon le méadú 118 ar an meánlíon foirne i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin, de bharr éileamh méadaithe.

Tháinig méadú €5 mhilliún (5.4%) ar an gcaiteachas ar ábhair agus seirbhísí don bhliain i gcomparáid le 2015. Is as an gcaiteachas ar chothabháil foirgneamh, as muirir rochtana bonneagair agus as leithdháiltí costais ón gCóras Ticéadaithe Chomhtháite a d'eascair an méadú den chuid is mó.

Fuair Bus Átha Cliath íocaíochtaí OSP dar luach €59.6 milliún in 2016; sin méadú €1.9 milliún i gcomparáid le 2015. Tá Bus Átha Cliath fós ag obair i ndlúthpháirt leis an Údarás Náisiúnta Iompair chun feabhas a chur ar an ngréasán seirbhísí agus ar chaighdeán na seirbhísí a thairgimid do na custaiméirí. Aithníonn na páirtithe

leasmhara go léir go mbaineann an-tábhacht le barrachas réasúnta ar an gconradh OSP ionas go mbeidh ar chumas na cuideachta leanúint ar aghaidh ag díriú ar chobhsaíocht airgeadais, rud as a n-eascróidh airgead chun infheistíocht riachtanach a dhéanamh agus seasmhacht níos fearr maidir le seirbhísí iompair a sholáthar.

Tá sé i gceist ag an gcuideachta leanúint ar aghaidh ag cur leis na seirbhísí gréasáin agus ag baint amach tuilleadh éifeachtúlachta oibríochtúla.

Bhí an leathnú ar an ngréasán seirbhísí agus iontaofacht níos fearr i dtaobh seirbhísí, chomh maith is a d'éirigh leis an bhFaisnéis Fíor-Ama do Phaisinéirí agus leis an gCóras Ticéadaithe Chomhtháite agus infhaighteacht na seirbhísí go léir ina gcúiseanna leis an ardú ar éileamh na gcustaiméirí ar na seirbhísí bus dár gcuid. Déanfaidh an chuideachta iarracht feabhas leanúnach a chur ar an raon seirbhísí atá á dtairiscint do chustaiméirí aici agus cur le líon na ndaoine a úsáideann seirbhísí iompair phoiblí trí infheistíocht a dhéanamh i bpríomhthionscadail atá dírithe ar an gcustaiméir, trí chur leis an ngníomhaíocht mhargaíochta ar ár mbealaí lárnacha, agus trí fheachtais shonracha a bheidh dírithe ar uaireanta seachbhuaice agus ar an deireadh seachtaine.

An Tábhacht a bhaineann le Láthair Oibre Sábháilte

Tá sláinte agus sábháilteacht na bhfostaithe agus na gcustaiméirí ar cheann de na bunluachanna atá ag Bus Átha Cliath. Ag teacht lena straitéis ghnó, is é fíis na cuideachta é seirbhís iompair a sholáthar ina mbraitheann daoine sábháilte, agus tógáil ar eispéiris na gcustaiméirí agus na bhfostaithe chun feabhas leanúnach a chur ar a gcuid timpeallachtaí oibre agus comaitéireachta.

Soláthraítear i gCóras Bainistíochta Sábháilteachta Bhus Átha Cliath an creat chun dul i ngleic le guaiseacha agus rioscaí san ionad oibre agus leagtar amach ann na struchtúir, na freagrachtaí agus na socruithe le haghaidh bainistíocht éifeachtach a dhéanamh ar shláinte agus sábháilteacht. Tá an creat sin bunaithe ar raon cuimsitheach beartas, córas agus nósanna imeachta sábháilteachta ionas gur lú is féidir an seans go mbeidh

timpiste ag fostaithe, custaiméirí nó duine ar bith atá faoi thionchar ag gníomhaíochtaí na cuideachta, nó go mbainfear gortú dóibh.

In 2016, lean Bus Átha Cliath lena chlár chun tiománaithe a earcú, agus tá 455 tiománaí nua san iomlán earcaithe ó mhí Aibreáin 2014.

I mí an Mheithimh 2016, rinne Institiúid na nInnealtóirí Iompair ar Bhóithre (IRTE) athdheimhniú ar gach ceann de cheardlanna innealtóireachta Bhus Átha Cliath i leith an Chaighdeáin um Chreidiúnú Ceardlainne, tar éis do Chumann Iompair Lastais na hÉireann (FTAI) sraith dian-iniúchtaí a dhéanamh ar na hiostaí, agus iad ag gníomhú thar ceann an IRTE. Bhain Bus Átha Cliath amach creidiúnú Ceardlainne IRTE den chéad uair in 2013 agus ba í an chéad chuideachta Éireannach í ar éirigh léi é sin a dhéanamh.

Agus aitheantas fós á thabhairt aici don tábhacht a bhaineann leis an gcomhoibriú ar mhaithe le sábháilteacht an phobail, thug an chuideachta ceann dá cuid busanna dhá stór d'Ionad Oiliúna Bhriogáid Dóiteáin Bhaile Átha Cliath i mí Lúnasa 2016. Tá an fheithicil á húsáid ag an mBriogáid anois chun cuidiú le hoiliúint a chur ar lucht múchta dóiteán agus ar pharaimhíochaineoirí agus, nuair is gá, i gcomhair aslonnaithe móra ó éigeandálaí.

Chuir Bus Átha Cliath i gcrích roinnt príomhthionscnamh sábháilteachta le linn 2016 freisin, lena n-áirítear cur i bhfeidhm beartas neamhfhulaingthe maidir le gutháin phóca agus gléasanna leictreonacha a úsáid le linn tiomána. Ós rud é gur féidir le seachmall tiománaí a bheith ina chúis le 20-30% de na timpistí tráchta, d'aithin an chuideachta an tábhacht a bhaineann leis an mbeartas tábhachtach sábháilteachta sin a chur i bhfeidhm agus tacú a thuilleadh le feachtas leanúnach an Údaráis um Shábháilteacht ar Bhóithre maidir le seachmall tiománaí.

Mar aitheantas ar an ardú mór atá tagtha ar líon na ndaoine a bhíonn ag rothaíocht i mBaile Átha Cliath, d'ullmhaigh an chuideachta fiseán oiliúna nua do thiománaithe freisin, a raibh dhá chuspóir lárnacha leis:

- 1) Cur le feasacht fhoriomlán na dtiománaithe bus i ndáil le rothaithe

- 2) An tábhacht a bhaineann le sábháilteacht rothaithe a chur ar a súile do lucht féachana níos leithne

Breathnaítear san fhíseán ar rudaí a mbaineann tábhacht leo ó thaobh na sábháilteachta agus tiománaithe ar an mbóthar céanna le rothaithe, agus leagtar béim ar leith ar na cásanna deacrachta is mó. Tá an fhíseán ina chuid lárnach den athoiliúint leanúnach ar thiománaithe i mBus Átha Cliath anois agus tá an t-ábhar á fhoilsiú ar na meáin shóisialta chun cur le tuiscint fhoriomlán an phobail ar an ábhar.

Mar chuid dá thionscnamh i leith sábháilteacht rothaithe, thacaigh Bus Átha Cliath freisin le Seachtain Ghlas bhliantúil Choláiste na Tríonóide i mí na Samhna 2016 trí dhul ag obair i gcomhar leis an bhfeachtas 'Healthy Trinity: Smarter Travel' agus Feachtas Rothaíochta Bhaile Átha Cliath chun imeacht faoi shábháilteacht rothaithe a chur ar bun sa choláiste. Ba é cuspóir an tionscnaimh é feachtas na mac léinn a ardú i ndáil le bheith ar an mbóthar céanna le busanna, an deis a thabhairt do na rannpháirtithe foghlaim faoi chaochspotaí agus, go háirithe, oideachas a chur orthu siúd nach bhfuil ach tosaithe ag rothaíocht nó ar beag taithí atá acu ar an rothaíocht ar shráideanna Bhaile Átha Cliath. Bhí an deis ag an lucht freastail suí i suíochán an tiománaí, féachaint ar fhíseán oiliúna tiománaithe Bhus Átha Cliath agus gach rud a fhoghlaim faoi chaochspotaí thart timpeall ar bhusanna.

Tá sé i gceist ag an gcuideachta anois leanúint ar aghaidh leis an tionscnamh sin in 2017 trí chuairt a thabhairt ar roinnt institiúidí tríú leibhéal eile i mBaile Átha Cliath.

Forbairtí i dtaobh Seirbhísí Tráchtála

Ba dhúshlánach an bhliain í 2016 i dtaobh na seirbhísí tráchtála atá ag Bus Átha Cliath. Sheol an chuideachta roinnt seirbhísí nua, agus chuir sí feabhas ar sheirbhísí seanbhunaithe ar mhaithe leis na custaiméirí. Iompraíodh 2.8 milliún custaiméir ar na seirbhísí tráchtála in 2016, sin méadú 11% ar líon na bliana 2015. Cuireadh busanna breise eile ar an mbóthar don tseirbhís Airlín (Bealach 747) in 2016 chun freastal ar an mborradh faoin éileamh. Seoladh an tseirbhís Airlín 757 chun díriú ar mhargadh nua soláthraithe lóistín agus ar ghnólachtaí ar an taobh ó dheas de Bhaile Átha Cliath. D'éirigh go geal le turas 1916 'Beyond Barricades' agus ba ghearr gur bhain sé amach an 15ú háit ar TripAdvisor sa chatagóir 'Turais ar Bhaile Átha Cliath'. Dearadh agus tógadh deasc eolais nua faoi chúrsaí Bus agus Taistil in Aerfort Bhaile Átha Cliath agus is pointe lárnach í i gCríochfort 1 do na custaiméirí bus. Ar an lámh eile, imríodh tionchar mór ar na seirbhísí tráchtála de bharr na díospóide caidrimh thionsclaíoch le linn 2016 agus

thabhaigh an táirge sin easnamh €0.6m in 2016. Áirítear leis sin roinnt míreanna eisceachtúla agus beimid dírithe in 2017 ar bhrabús a dhéanamh ar an tseirbhís arís trí uasmhéadú ioncaim agus bainistiú tréan ar na costais.

I measc na bpleananna i gcomhair 2017 tá siad seo a leanas:

- Branda Tráchtála nua a fhorbairt agus a sheoladh - DoDublin
- Suíomh gréasáin nua DoDublin a fhorbairt agus a sheoladh
- Leanúint le Turas 1916, Beyond Barricades
- Leanúint ar aghaidh ag díriú ar chur leis an ioncam ó Airlín agus ó na Turais Chathrach

Oscailt an Mhargaidh

I mí an Mheithimh 2016, d'eisigh an tÚdarás Náisiúnta Iompair an Cuireadh chun Idirbheartaíochta i gcomhair na tairisceana i ndáil le 10% de na cuarbhealaí laistigh de Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath. Bhí an chuideachta tiomanta do thairiscint iomaíoch a chur isteach, a bheadh ag teacht lenár mbunluachanna, agus féachaint leis an ngréasán seirbhísí OSP atá á oibriú aici faoi láthair a choinneáil. Cuireadh isteach tairiscint Bhus Átha Cliath i mí Feabhra 2017 agus leanfaidh an chuideachta ar aghaidh ag obair go réamhghníomhach leis na páirtithe leasmhara go léir chun bainistíocht a dhéanamh ar fheidhmiú na seirbhísí OSP amach anseo.

An Luas Traschathrach

In 2016, bhí na hoibreacha tógála don Luas Traschathrach fós ag cur as go mór do Bhus Átha Cliath, agus chuir siad moill ar na haistir trí lár na cathrach. Mar sin féin, a bhí le pleanáil chríochnúil agus leis an gcumarsáid leis na páirtithe bainteacha, lean Bus Átha Cliath air ag soláthar seirbhís iontaoifa ardchaighdeán. Tá an phleanáil le haghaidh tuilleadh oibreacha tógála, córas caitéine lasnairde a thógáil agus tramanna a thástáil i rith 2017 faoi lánseol tríd an bpróiseas ilghníomhaireachta faoi chathaoirleacht an Údarás Náisiúnta Iompair, i gcomhar leis an nGarda Síochána, Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath, Bonneagar Iompair Éireann agus príomhchonraitheoirí an tionscadail. Tá an tionscadal le bheith críochnaithe ag deireadh na bliana 2017.

Conradh Seirbhíse Poiblí

Dhírigh Bus Átha Cliath ar chomhlíonadh na n-oibleagáidí atá air i ndáil le spriocanna feidhmíochta faoin gConradh Seirbhíse Poiblí Dámhachtana Díri 2014-2019. Sonraítear

sa chonradh na caighdeán feidhmíochta oibríochta agus caighdeán na seirbhísí do chustaiméirí nach mór do Bhus Átha Cliath a chomhlíonadh. Baineann na spriocanna le ciliméadair chaillte, iontaofacht, poncúlacht agus eolas do chustaiméirí. Tá Bus Átha Cliath dírithe ar a chinntiú go mbeidh seirbhís ardchaighdeán á soláthar do na custaiméirí go léir agus go gcomhlíonfar gach sprioc feidhmíochta.

Inrochtaineacht – Seirbhís Bhus do chách

Tá Bus Átha Cliath fós ag cur seirbhís ar fáil a bhfuil lánrochtain uirthi. Buailimid le grúpaí daoine faoi mhíchumas ar a laghad ceithre huair sa bhliain, éistimid lena gcuid ábhair imní agus cuirimid feabhas ar an tseirbhís uainn dá réir sin. Tá an scéim cúnamh taistil dá gcuid fós á feidhmiú; in 2016 thugamar 1,009 babhta cúnamh do dhaoine atá ag foghlaim chun taisteal leo féin.

Dul Chun Cinn ó thaobh na Teicneolaíochta

Tá an Fhaisnéis Fíor-Ama do Phaisinéirí (ar chomharthaí ag stadanna bus, ar an suíomh gréasáin agus ar an aip mhóibíleach) fós ina gné thábhachtach den soláthar seirbhíse. I suirbhéanna neamhspleácha a rinne an tÚdarás Náisiúnta Iompair, fuarthas go raibh an Fhaisnéis Fíor-Ama do Phaisinéirí ar chomharthaí ag na stadanna bus cruinn 97.5% den am. Is fearr fós é cruinneas na Faisnéise Fíor-Ama do Phaisinéirí ar an suíomh gréasáin. Faoi dheireadh 2016 bhí 574 scáileán Faisnéise Fíor-Ama do Phaisinéirí ag stadanna bus (2015: 562 scáileán faisnéise). Tá sé beartaithe ag Bus Átha Cliath agus ag an Údarás Náisiúnta Iompair cur le líon na scáileán sin arís in 2017, agus cuirfear suas le 75 scáileán taispeána breise in airde i gceantar Bhaile Átha Cliath.

Bhí córas fógraí ó bhéal ar gach bus nua a cuireadh leis an bhflít in 2016, mar aon le taispeántas closamhairc. Tá an clár faoina bhfuil na scáileáin leictreonacha á n-iarfheistiú ar bhusanna nach cinn nua iad curtha i gcrích anois. Faoi dheireadh 2016, bhí na scáileáin leictreonacha suiteáilte mar threalamh bunaidh ar 430 bus ar fad, agus bhí siad iarfheistithe ar 407 bhus. Déantar fógraí fuaimne faoin gcéad stad eile ar gach bus.

Le linn 2016, cuireadh córas i bhfeidhm faoinar féidir teachtaireachtaí faoi chur isteach ar an tseirbhís ó stad bus ar leith a chur ar taispeáint taobh le hamanna teachta tuartha ar an suíomh gréasáin agus ar an aip fóin chliste.

Baintear leas as na staitisticí ón Uathchóras Aimsithe Feithiclí le haghaidh tuairiscithe agus pleanála. Le linn 2016, cuireadh córas i bhfeidhm chun staitisticí a easpórtáil ón gcóras sin gach lá chuig an gCóras Bainistíochta Sonraí Bus atá ag an Údarás Náisiúnta Iompair. Ag deireadh na bliana 2016 bhí an córas sa chéim thástála dheiridh, agus é beartaithe é a chur ag feidhmiú beo go luath in 2017. Fágfaidh sé sin go mbeidh ar chumas an Údaráis uathmhonatóireacht a dhéanamh ar phríomhtháscairí feidhmíochta a bhaineann leis an gConradh OSP.

Tá ainmneacha na stadanna bus a úsáidtear san Uathchóras Aimsithe Feithiclí agus sa chóras Faisnéise Fíor-Ama do Phaisinéirí á gcomhroinnt anois leis an gcóras ticéadaithe. Cuireadh an méid sin i bhfeidhm in 2016, agus fágann sé go bhfuil ainmneacha na stadanna bus (i nGaeilge agus i mBéarla) a bhíonn i gcló ar na ticéid pháipéir a dhíoltar ar an mbus ag teacht le hainmneacha na stadanna a thaispeántar do na custaiméirí ar an ngréasán, ar an aip agus ar na haonaid taispeána Faisnéise Fíor-Ama do Phaisinéirí ag stadanna na mbusanna.

An Cárta Leap

Lean an borradh faoi úsáid an Chárta Leap in 2016. Faoi dheireadh na bliana 2016, bhí breis is 2 mhilliún Cárta Leap eisithe; baineadh úsáid as thart timpeall is 1 mhilliún díobh sin sa dara leath de 2016. Tá roinnt ticéad réamhíochta de chuid Bhus Átha Cliath (Airlink, Nitelink, Taisteal 90 (ticéad singil) agus ticéid i gcomhair na dTuras) fós ar fáil ar chártaí cliste indiúscartha, chun freastal ar an margadh turasóireachta den chuid is mó.

Úsáideadh Cártaí Leap i gcás thart timpeall is 73% de na haistir paisinéirí ar Bhus Átha Cliath (lena n-áirítear pasanna saorthaistil na Roinne Coimirce Sóisialaí) faoi mhí na Nollag 2016, méadú ó 70% ag tús na bliana. Spárálann an Cárta Leap cuid mhaith airgid ar chustaiméirí: tá na táillí ar na busanna ar a laghad 20% níos daoire ná táillí an Chárta Leap.

Eisíodh Cárta Leap i gcomóradh Éirí Amach 1916 i mí an Mhárta 2016, ag teacht le cuimhneachán oifigiúil an Stáit. Eisíodh 50,000 cárta díobh sin san iomlán. Ní fheadfaí tuilleadh creidmheasa a chur ar na cártaí sin, a chosain €10, agus ba phas teaghligh lae amháin le gach oibreoir a bhí iontu.

Sheol an tÚdarás Náisiúnta Iompair aip nua fóin chliste inar úsáideadh cumarsáid neasréimse (i gcomhair fhóin Android éagsúla) ag tús 2016, trínar féidir le custaiméirí creidmheas a chur leis an sparán luacha atá acu agus iarmhéid an chárta a sheiceáil freisin. Faoi dheireadh na bliana 2016 bhí creidmheas níos mó ná €1m in aghaidh na míosa á chur leis an ríomhsparán ar na Cártaí Leap tríd an aip sin.

Feachtas maidir le Luach do Chustaiméirí

Seoladh an 'Feachtas Luacha' dár gcuid i mí Feabhra 2016. Ba iad cuspoirí an fheachtais feasacht a spreagadh faoi Uastáillí Socraithe ar an gCárta Leap agus na custaiméirí a chur ar an eolas faoi na buntáistí a bhaineann leis an uasteorainn ar na táillí. 'D'fhéadfá a bheith ag fáil saorthaisteal bus ag an deireadh seachtaine le do Chárta Leap' a bhí mar mhana ag an bhfeachtas. Chuir an feachtas ar a súile d'úsáideoirí Bhus Átha Cliath go bhféadfaidís saorthaisteal a bheith acu ag an deireadh seachtaine leis an gCárta Leap tar éis dóibh seachtain fhada a chur díobh ag taisteal chuig an obair nó chuig an gcoláiste. Cuireadh custaiméirí chuig www.dublinbus.ie/farecalculator áit a raibh áireamhán ina bhféadfadh custaiméirí an méid a chaith siad gach lá a chur isteach chun seiceáil an raibh saorthaisteal ag gabháil dóibh.

D'éirigh go geal leis an bhfeachtas, agus chothaigh sé an-chuid dea-phoiblíochta agus idirghníomhaíochta le custaiméirí trí chomórtas a bhí ar siúl againn ar Facebook.

Cuimhneachán 1916

Bhí Bus Átha Cliath bródúil as a bheith páirteach i gCeiliúradh Cuimhneacháin 1916 trí chuairteoirí a iompar chuig imeachtaí agus tacú le tionscnaimh chultúrtha lena ndearnadh comóradh ar fhir agus mná an Éirí Amach. Ina theannta sin, chuamar i bpáirt le hAcadamh Ríoga na hÉireann chun ríomhleabhar saor in aisce a fhoilsiú: '1916: Portraits and Lives', a seoladh ar an Late Late Show i lár mhí an Mhárta. Chun tacú leis sin thugamar faoi Fheachtas Amuigh faoin Spéir, 'Routes to the Rising'. Bhí saothair ealaine ón leabhar ina gcuid den fheachtas, mar aon le ceannlínte faoi cé na bealaí a bheadh na daoine a raibh trácht orthu sa leabhar tar éis taisteal orthu chuig an Éirí Amach, agus insíodh scéalta fíora faoin gcuid aistear ar an tram. Bhí an feachtas ar siúl ón 14 Márta go dtí an 10 Aibreán agus áiríodh leis sé bhileog, póstaear ar an mbus, splancscáileán Wi-Fi, ríomhphoist dhíreacha, tacaíocht ar na meáin shóisialta agus sa rannóg nuachta ar dublinbus.ie agus ar an aip.

Feachtas Earcaíochta Tiománaithe Ban

Ar an Máirt an 9 Feabhra, 2016, sheolamar an feachtas fógraíochta i gcomhair Lá Oscailte Bhus Átha Cliath do Thiománaithe Ban le fógraí ar an raidió, ar líne agus sna meáin chlóite. Bhí an feachtas á reáchtáil ag an Rannóg Acmhainní Daonna, agus bhí sé dírithe ar mhná a spreagadh chun cur isteach ar phost mar thiománaí bus. Baineadh úsáid san fheachtas as an mana 'Take a Different Route' agus rinneadh iarracht ann aird a dhíriú ar

scileanna a theastaíonn i ról an tiománaí bus agus a bhíonn in úsáid ag mná cheana féin ina saol laethúil.

D'éirigh go geal leis an bhfeachtas agus fuair an Rannóg Acmhainní Daonna níos mó ná 170 iarratas ar an Lá Oscailte laistigh de sheachtain ó cuireadh tús leis an bhfeachtas. B'éigean dhá lá oscailte sa bhreis a chur ar an sceideal chun freastal ar an éileamh.

DB agus Feachtas Faisnéise na bhFoláireamh Bealaí

Seoladh an feachtas 'Cut to the Chase' ar an Luan an 7 Samhain, 2016 chun na custaiméirí a chur ar an eolas faoi #DB agus faoi ghné na bhfoláireamh bealaí ar aip Bhus Átha Cliath. Bhí an feachtas dírithe ar chuidiú le custaiméirí an t-eolas is déanaí a fháil faoina mbealach bus agus chun aird a dhíriú ar an teachtaireacht go mbíonn Bus Átha Cliath seasta ag cur feabhas ar eispéireas na gcustaiméirí tríd an nuálaíocht.

Digiteach

Tá an chuideachta fós ag infheistiú i bhfógraíocht sna meáin dhigiteacha agus shóisialta. Déanann Bus Átha Cliath infheistíocht san fhógraíocht sna meáin dhigiteacha agus sna meáin shóisialta chun cumarsáid a dhéanamh ar gach leibhéal lenár gcustaiméirí. Murab ionann agus an mhargaíocht thraidisiúnta, cuireann na meáin shóisialta ar ár gcumas dúinn idirghníomhú lenár gcustaiméirí ar bhonn díreach, láithreach.

Rinneadh an aip atá againn a íoslódáil 1,472,483 uair faoin 31 Nollaig 2016. Is i gcomhair ghléasanna Android a bhí 54% de na híoslódálacha, agus is don iPhone a bhí 46% díobh. Tá méadú seasta ag teacht ar líon na gcustaiméirí a thugann cuairt ar shuíomh gréasáin Bhus Átha Cliath ó ghléas soghluaiste, agus cuimsíonn sé sin 80% den trácht iomlán chuig an suíomh gréasáin.

Táimid fós ag baint úsáid as na meáin shóisialta mar uirlis chun tacaíocht a mhúscailt don bhranda, an obair a dhéanaimid sa phobal faoi láthair a chur chun cinn agus comhpháirtíochtaí agus comhaontais a fhorbairt. Chun an méid sin a bhaint amach, chuireamar chun feidhme plean rannpháirtíochta, is é sin féilire ina gcuirtear ár seirbhísí agus ár dtáirgí (aipeanna, ticéid etc.) chun cinn ag teacht le himeachtaí a bhíonn ar siúl i mBaile Átha Cliath. Tá sé ina aidhm againn feabhas a chur ar ár n-ardáin meán sóisialta ionas go mbeidh siad ina limistéar baile don rannpháirtíocht le custaiméirí, agus béim faoi leith á chur ar Facebook. Táimid tar éis cur leis an láithreach atá againn ar na meáin shóisialta freisin trí chuntas Instagram a sheoladh i mí na Nollag 2016.

Príomhbhealach cumarsáide eile is ea an Ríomhphost Díreach a sheolaimid amach gach mí chun an scéala is nuai a thabhairt do chustaiméirí faoi na feachtais, rud a chuireann le raon feidhme an fheachtais de bharr bealach meán breise a bheith á úsáid againn. Bímid i dteagmháil lenár gcustaiméirí dílse le ríomhphoist dhíreacha agus coinnímid ar an eolas iad trí fheachtais fógraíochta agus feachtais eolais. Tá os cionn 355,000 custaiméir cláraithe chun ríomhphoist dhíreacha a fháil uainn.

Na Meáin Shóisialta agus Ríomhphost Díreach:

- Lucht Leanúna ar Facebook - 39,000 duine
- Lucht Leanúna ar Twitter - 59,000 duine
- Meánlín Seisiún Tráchtá ar an Suíomh Gréasáin in aghaidh na Míosa - 709,368
- Daoine atá Cláraithe chun Ríomhphost a fháil uainn - 355,000

Fuinneamh agus Inbhuanaitheacht

In 2016 bhí Bus Átha Cliath freagrach as flít ina bhfuil 989 Bus, a chlúdaigh 57.3 milliún ciliméadar. Úsáid breosla atá i gceist leis an gcuid is mó den ídiú fuinnimh, agus baineann sé sin le feidhmiú an fhflít. Úsáideadh 27.4 milliún lítear breosla díosail in 2016. Ídítear cuid mhór den fhuinneamh eile sna seacht iosta atá ag Bus Átha Cliath agus i roinnt foirgneamh oifige. San áireamh san úsáid fuinnimh tá breosla a úsáideann an flít (94.5% den ídiú), leictreachas a úsáidtear ag áitribh Bhus Átha Cliath (1.6% den ídiú) agus ídiú gáis ag na háitribh (3.9% den ídiú). Baineann suas le 70% den úsáid leictreachais in iostaí na cuideachta le soilse sna foirgnimh agus leis na limistéir taobh amuigh. Is chun na háitribh a théamh a úsáidtear gás den chuid is mó. Is iad na soilse, an trealamh oifige agus na haonaid aerchóireála a úsáideann formhór an fhuinnimh sna hoifigí.

In 2016, d'úsáid Bus Átha Cliath 294,508 MWh fuinnimh (2015: 296,578 MWh), mar seo a leanas:

Ídiú Fuinnimh Bhus Átha Cliath 2016	MWh
Breosla Díosail	278,405
Leictreachas	4,614
Gás Nádúrtha	11,489
Iomlán	294,508

Gníomhartha a Rinneadh in 2016

In 2016 thug Bus Átha Cliath faoi roinnt tionscnamh a raibh sé mar aidhm leo an fheidhmíocht fuinnimh a fheabhsú, lena n-áirítear:

- Feithiclí nua a cheannach ina bhfuil innill ar chaighdeán Euro 6 – inneall níos lú agus níos éifeachtaí a úsáidtear le fonnadh níos éadroime chun ídiú breosla a laghdú, agus iadsan a chur in ionad seanfeithiclí. Tá an flít nua busanna a bhfuil innill Euro 6 iontu 20% níos éifeachtaí ná na busanna a bhí ann roimhe sin
- Monatóireacht a dhéanamh ar ídiú Leictreachais agus Gáis
- Triail a bhaint as soilse LED sna hoifigí
- Tuairisc rialta a thabhairt ar ídiú breosla i ndáil le gach feithicil trí chóras SAP
- Triail a bhaint as soilse dé-óid astaithe solais (LED) in ionaid arda sna ceardlanna agus i Limistéir NSB
- Leanúint ar aghaidh leis an oiliúint i dtaobh tiomáint atá báúil don chomhshaol agus oiliúint Vigil Vanguard do thiománaithe
- Cuireadh i gcrích an Clár Oiliúna ISO 50001 de chuid SEAI

Gníomhartha atá Beartaithe i gcomhair 2017

In 2017 tá sé ar intinn ag Bus Átha Cliath a fheidhmíocht fuinnimh a fheabhsú a thuilleadh trí na tionscnaimh seo a leanas a chur i gcrích:

- Uathchóras bainistíochta breosla a shuiteáil i ngach iosta
- Tástáil a chur i gcrích ar chóras teicneolaíochta ar bord chun aiseolas faoin tiomáint atá báúil don chomhshaol a thabhairt i leith an fhflít
- Feithiclí nua a cheannach a bheith feistithe le hinnill ar chaighdeán Euro 6, agus iad a chur in ionad seanfeithiclí
- Dul i mbun uathchóras bainistíochta breosla a shuiteáil i ngach iosta
- Leanúint ar aghaidh ag cur chun feidhme an Chórais Bainistíochta Fuinnimh ISO 50001

Leanfaidh Bus Átha Cliath ag cuardach deiseanna eile fós chun fuinneamh a spáráil trí na foirne áitiúla bainistíochta fuinnimh.

An Clár um an bhFlít a Athsholáthar

Le linn 2016, ghlac Bus Átha Cliath le 110 bus nua dhá stór ina bhfuil fonnadh Volvo B5TL agus cabhalra de chuid Wrightbus (An Baile Meánach). Fágfaidh na feithiclí sin go mbeidh feabhas mór le sonrú i dtaobh astaíochtaí NOx agus astaíochtaí cáithníní. Tá cabhalra na bhfeithiclí cuid mhór níos éadroime agus níos éifeachtaí i dtaobh úsáid breosla ná mar a bhí i gcás déanaimh bhusanna roimhe seo, rud a laghdóidh na hastaíochtaí CO₂. Ina theannta sin, tá roinnt gnéithe eile fós feistithe ar na busanna nua a fheabhsóidh a n-aistear do na custaiméirí, agus cuirfear leis an leibhéal sástachta dá bharr sin. Ina measc siúd, tá spás ar leith do chathaoireacha rotha agus do bhugaithe, eolas do phaisinéirí faoin gcéad stad eile (ó bhéal agus ar scáileán) agus acmhainn Wi-Fi. Chomh maith leis sin, tá doirse i lár na bhfeithiclí anois ionas gur fusa dul suas ar na feithiclí agus laghdófar amanna stoptha ag na stadanna dá mbarr. Is é an tÚdarás Náisiúnta Iompair a d'íoc as na feithiclí nua sin go léir a cuireadh in ionad seanfeithiclí. Rinneadh dul chun cinn leanúnach ar Chlár Athchóirithe an Fhlít i rith 2016 ar bhusanna VT agus EV.

Freagracht Shóisialta Chorporáideach

Trí Thionscnamh an Spioraid Pobail, lean Bus Átha Cliath lena ról gníomhach sna pobail ina bhfeidhmíonn sé. Dhá phríomhghné atá sa tionscnamh foriomlán, mar atá:

1. Dámhachtainí Spioraid Pobail Bus Átha Cliath
2. Comórtas Ealaíne Bhus Átha Cliath do Leanaí

Bronnadh deontais €1,000, €2,000 nó €5,000 ar 85 carthanas agus grúpa deonach ó Mhórchearntar Bhaile Átha Cliath, agus tá deontais faighte ag breis is 1,800 carthanas agus eagraíocht áitiúil ó bunaíodh na dámhachtainí. I measc bhuaiteoirí na nduaiseanna móra i mbliana bhí: Tionscadal For-Rochtana Óige Fhoireann Idirghabhála Drugaí Éadan Mór, Family Carers Ireland, Grúpa Gníomhaíochta Lucht Siúil Dheisceart Bhaile Átha Cliath, Cumann Meabhairshláinte Ospidéal Naomh Breandán agus Cumann Tithíochta Fold Ireland.

Is é an Comórtas Ealaíne agus an Fhéilire do Leanaí, a chuirtear ar bun gach bliain, an dara gné den Tionscnamh Spioraid Pobail. Fostaíonn Bus Átha Cliath Comhordaitheoirí Speisialta Scoile agus Pobail, agus cothaíonn siadsan caidreamh le daoine óga i scoileanna náisiúnta agus i meánscoileanna ar fud Bhaile Átha Cliath. Roghnaíonn na comhordaitheoirí roinnt scoileanna náisiúnta gach aon bhliain ar fud ghréasán bealaí na cuideachta chun páirt a ghlacadh sa chomórtas agus tugann siad cuireadh do na leanaí pictiúr nó dán ar théama na mbusanna a chur isteach. Chuir breis agus 2,000 leanbh ó 24 scoil isteach ar an gcomórtas i

mbliana. Roghnaíodh roinnt de na hiontrálacha a bhuaigh lena dtaispeáint i bhféilire na bliana seo. Cuireann an comórtas chun cinn luach an iompair phoiblí i bpobail áitiúla do phaisinéirí óga agus cruthaíonn sé feasacht i leith dhrochthionchar na hiompraíochta frithshóisialta ar bhusanna ar an bpobal áitiúil féin. Foilsíodh na hiontrálacha a bhuaigh san Fhéilire Ealaíne Leanaí 2017, a dáileadh ansin i measc na scoileanna rannpháirteacha, i measc fhostaithe Bhus Átha Cliath agus i measc na n-ionadaithe tofa i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath. Mar aon le féilire a dhéanamh de na pictiúir a bhuaigh an comórtas, chuir Bus Átha Cliath ar bun taispeántas de chuid de na pictiúir ab fharr i gCé an Adhmaid ar an 8 Nollaig 2016, chun féilire na bliana 2017 a sheoladh.

Business in the Community Ireland

Tá Bus Átha Cliath ina bhall de Business in the Community (Ireland) (BITCI), grúpa cuideachtaí atá tiomanta do chur go leanúnach lena ndea-thionchar ar an tsochaí. Is é BITCI an t-aon líonra ballraíochta amháin in Éirinn atá tiomnaithe do ghnó atá freagrach agus inbhuanaithe.

Tá Bus Átha Cliath ag obair le BITCI chun fíis agus straitéis nua a cheapadh i leith Freagracht Shóisialta Chorporáideach don ghnólacht lena bhfeabhsófar ár dtiomantas do bheith inár n-eagraíocht fhreagrach a bhfuil ról gníomhach againn maidir le hinbhuanaitheacht an chomhshaoil agus saol an phobail. Tá measúnú déanta acu ar ár gcleachtais agus rinne siad tagarmharcaí orthu i ndáil lena gcomhartha 'Business Working Responsibly', atá ar an aon chaighdeán deimhnithe amháin in Éirinn don Fhreagracht Shóisialta Chorporáideach a ndéanann an tÚdarás um Chaighdeán Náisiúnta na hÉireann iniúchóireacht air. Tabharfaidh siad treoir dúinn freisin faoin dea-chleachtas a chur i bhfeidhm maidir le Freagracht Shóisialta Chorporáideach.

An Fhoireann Ardbhainistíochta

Is ag 59 Sráid Uí Chonaill Uachtarach, Baile Átha Cliath 1, atá an fhoireann ardbhainistíochta lonnaithe, foireann atá ag feidhmiú faoi stiúir agus faoi threoir ár bPríomhfheidhmeannaigh, Ray Coyne.

Tá ár bhfoireann ardbhainistíochta freagrach as ról éagsúla a chomhlíonadh mar chuid de na príomhfheidhmeanna gnó i réimsí cosúil le hoibríochtaí, airgeadas, acmhainní daonna agus innealtóireacht.

An Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

Ceapadh Ray Coyne ina Phríomhfheidhmeannach ar Bhus Átha Cliath in 2015. Tá taithí breis is 25 bliain ag Ray leis an gcuideachta agus roimh thosú sa ról ina bhfuil sé faoi láthair, bhí sé ina Bhainisteoir Seirbhísí sa Rannóg Acmhainní Daonna.

Ar feadh a shaol oibre go léir, fuair Ray tuiscint dhomhain ar earnáil an chórais phoiblí iompair ó thaobh na bpáirtithe leasmhara go léir. Ag obair dó mar Bhainisteoir Tionscadail le haghaidh Network Direct, an t-athbhreithniú is mó ar líonra iompair phoiblí san Eoraip, is eisean a bhí freagrach as athdhearadh straitéiseach agus cur i bhfeidhm an phríomhghrúasáin iompair phoiblí i mBaile Átha Cliath. Bhí sé ag obair i roinnt ról oibríochta níos luaithe ina shaol oibre, lena n-áirítear Bainisteoir Oibríochtaí Ceantair, ag losta Bhaile Anraí agus losta Bhóthar Conyngham. Tá céim Mháistir sa Riarachán Gnó (MBA) ag Ray ó Choláiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath (UCD) agus céim onóracha i gCórais Bhainistíochta agus Faisnéise ó Scoil Ghnó Bhaile Átha Cliath.

Ceann Oibríochtaí

Ceapadh Dónal Keating ina Cheann Oibríochtaí in 2011. Bhain sé Céim Innealtóireachta amach i gColáiste na hOllscoile, Corcaigh, agus thosaigh sé ag obair le Bus Átha Cliath in 1980 sa Rannóg Pleanála Seirbhísí. Bhí poist ardbhainistíochta éagsúla aige san eagraíocht ó shin i leith. Tá MSc san

lompair ag Dónal, mar aon le MBA agus Deimhniú ar Inniúlacht Ghairmiúil i mBainistíocht Oibríochtaí Iompair ar Bóthar. Is comhalta cairte é den Institiúid Chairte Lóistíochta agus Iompair in Éirinn (CILT) agus d'institiúid Innealtóirí na hÉireann (IEI), agus tá sé ina chomhalta de chomhairle CILT faoi láthair.

Buaicphointí

Ráiteas an Chathair

Athbhreithniú

Stiúthóirí

Inniúlacháin

Ráiteas Airgeadais

An Príomhoifigeach Airgeadais agus Rúnaí na Cuideachta

Is í Andrea Keane Príomhoifigeach Airgeadais agus Rúnaí Cuideachta Bhus Átha Cliath, agus tháinig sí ag obair leis an gcuideachta i mí Mheán Fómhair 2016. Bhíodh

Andrea ag obair roimhe seo mar Phríomhoifigeach Airgeadais agus Rúnaí Cuideachta le Bus Éireann, agus thosaigh sí sa ról sin in 2006. Tá Andrea freagrach as cúrsaí airgeadais sa chuideachta, agus ina cáil mar Rúnaí Cuideachta is ise atá freagrach as comhairle a chur ar an mBord, tríd an gCathaoirleach, ar cheisteanna rialachais. Is ball comhlach d'Institiúid Chairte na gCuntasóirí Bainistíochta í Andrea. Idir 1997 agus 2006 bhí Andrea ag obair mar Bhainisteoir na gCuntas Bainistíochta in Iarnród Éireann, agus tá tréimhsí caite aici freisin ag obair i réimse na Cuntasáíochta Airgeadais agus Bainistíochta san earnáil phríobháideach.

Ceann Acmhainní Daonna agus Forbartha

Ceapadh Phil Donohue ina Cheann Acmhainní Daonna agus Forbartha in 2010. Roimhe sin bhí sé ina Bhainisteoir um Chaidreamh le Fostaithe. Sa phost ina bhfuil sé faoi

láthair tá sé freagrach as an bhfeidhm acmhainní daonna a threorú agus a bhainistiú agus as cruthú, cur chun feidhme agus cothú na straitéisí foriomlána acmhainní daonna a mbaineann an-tábhacht léi i dtaobh a chinntiú go n-éireoidh go geal le Bus Átha Cliath go fóill sna blianta atá romhainn. Thosaigh Phil ag obair le Bus Átha Cliath in 1984 agus bhí poist oibríochtúla éagsúla aige, lena n-áirítear post an Bhainisteora Rannáin i Limistéar an Iarthair, Limistéar an Iarthuaiscirt agus sa Limistéar Theas.

An Príomhinnealtóir

Ceapadh Shane Doyle ina Phríomhinnealtóir nuair a bunaíodh Bus Átha Cliath i mí Feabhra 1987 agus tá sé sa phost ó shin i leith. Is eisean atá freagrach as gnéithe teicniúla, sábháilteacht, ceannach, cothabháil

agus feidhmíocht an fhlíit. Tá freagracht air freisin as soláthar, sláinte agus sábháilteacht ar fud na cuideachta ar fad. Roimhe sin, bhí sé ina Innealtóir Cothabhála do Sheirbhísí Chathair Bhaile Átha Cliath (DCS) ó 1982 go 1987 nuair arbh é DCS an rannóg de CIÉ a bhí ag feidhmiú an líonra busanna i mBaile Átha Cliath. Roimhe sin, bhí sé ina Bhainisteoir Cothabhála do CIÉ i gCorcaigh ó 1980 go 1982 agus freagracht air as cothabháil na mbusanna agus na bhfeithiclí lastais bóthair a bhí ag feidhmiú i réigiún an iardheiscirt, agus roimhe sin bhí sé ina Innealtóir Cothabhála le CIÉ i nGaillimh agus é freagrach as cothabháil feithiclí i réigiún an Iarthair in 1979/1980. Bhain sé amach céim Bhaitsiléara san Innealtóireacht Mheicniúil ó UCD, MSc sa Bhainistíocht ó Choláiste na Tríonóide agus Diplóma sa Chuntasaíocht agus san Airgeadas ó Chumann na gCuntasóirí Cairte agus na gCuntasóirí Deimhnithe (ACCA).

Na Stiúrthóirí agus Faisnéis Eile

An Bord Stiúrthóirí amhail an 29 Meitheamh 2017

An tUasal U. Courtney (Cathaoirleach)

An tOllamh P. Barker

G. Joyce Uasal

S. Madden Uasal

An tUasal T. O'Connor

An tUasal J. Quinn

An tOllamh K. Rafter

An Príomhfheidhmeannach

An tUasal R. Coyne

Rúnaí agus Oifig Chláraithe

A. Keane Uasal

59 Sráid Uí Chonaill Uachtarach

Baile Átha Cliath 1

Oifig Chláraithe:

Bus Átha Cliath

59 Sráid Uí Chonaill Uachtarach

Baile Átha Cliath 1

Teileafón: +353 1 872 0000

Suíomh Gréasáin: www.dublinbus.ie

Uimhir Chláraithe: 119569

Iniúcháirí Neamhspleácha

Deloitte

Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla

Áras Deloitte & Touche

Ardán Phort an Iarla

Baile Átha Cliath 2

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbheithniú

Stiúrthóirí

Iniúcháirí

Ráitis Airgeadais

Tuarascáil na Stiúrthóirí

Tá a dtuarascáil bhliantúil á cur i láthair ag na stiúrthóirí de réir a n-oibleagáidí faoi Acht na gCuideachtaí 2014, faoin Acht Iompair 1950 agus faoin Acht Iompair (Córas Iompair Éireann a Atheagrú) 1986, i leith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2016.

Ráiteas Comhlíontachta na Stiúrthóirí

Chun críocha alt 225 d'Acht na gCuideachtaí 2014 ('an Acht'), déanaimid, na stiúrthóirí, an méid seo a leanas:

1. Admhaimid go bhfuil muid freagrach as a chinntiú go bhfuil an chuideachta ag comhlíonadh a cuid oibleagáidí cuí mar atá sainithe in alt 225 (1) den Acht ('na hoibleagáidí cuí'); agus
2. Deimhnímid:
 - (i) gur ullmhaíodh ráiteas comhlíontachta (mar a mhínítear in alt 225 (3) (a) den Acht) ina leagtar amach beartais na cuideachta (a mheasaimid atá oiriúnach don chuideachta) maidir le comhlíonadh a cuid oibleagáidí cuí ag an gcuideachta;
 - (ii) gur cuireadh i bhfeidhm socrúithe cuí nó struchtúir chuí, a mheasaimid atá ceaptha chun a chinntiú go gcomhlíonfar go hábhartha oibleagáidí cuí na cuideachta; agus
 - (iii) go ndearnadh athbhreithniú ar na socrúithe nó na struchtúir dá dtagraítear i mír (ii) thuas le linn na bliana airgeadais lena mbaineann an tuarascáil seo.

Thug Bus Átha Cliath agus cuideachtaí eile de chuid Ghrúpa CIÉ faoi phróiseas mionsonraithe ionas go mbeidís ag cloí go hiomlán le ceanglais Acht na gCuideachtaí 2014 i ndáil le Ráitis Chomhlíontachta Stiúrthóirí. Cuireadh athbhreithniú i gcrích ionas go bhféadfaí an dearbhú sin a thabhairt. Choimisiúnaigh Grúpa CIÉ an t-athbhreithniú sin thar ceann na gcuideachtaí oibríochta go léir atá i nGrúpa CIÉ agus is é Rannóg Iníúcháireachta Inmheánaí Ghrúpa CIÉ a bhí ina bhun. Cuireadh tuarascáil chuimsitheach faoi bhráid Choiste Iníúcháireachta, Airgeadais agus Riosca Bhus Átha Cliath agus rinne an Coiste sin athbhreithniú mionsonraithe air. Dearbhaíodh sa tuarascáil go raibh Bus Átha Cliath ag cloí go hiomlán leis na ceanglais a bhaineann le Ráitis Chomhlíontachta Stiúrthóirí.

Taifid Chuntasaíochta

Is iad na bearta atá glactha ag na stiúrthóirí d'fhonn a chinntiú go gcomhlíonfar oibleagáid na cuideachta i dtaobh leabhair chuntais chuí a choimeád de réir Alt 281 go dtí 285 d'Acht na gCuideachtaí 2014 ná córais agus nósanna imeachta cuí a úsáid agus daoine inniúla a fhostú. Tá na taifid chuntasaíochta á gcoimeád ag Bus Átha Cliath, 59 Sráid Uí Chonaill Uachtarach, Baile Átha Cliath 1.

Scairchaipiteal

Tá sonraí i dtaobh scairchaipiteal na cuideachta leagtha amach i nóta 18. Ní raibh aon ghluaiseachtaí sa Scairchaipiteal i rith na bliana.

Níl fochuideachta ar bith ag an gcuideachta ná infheistíocht ar bith i gcuideachtaí eile agus sin mar a bhí amhlaidh an bhliain roimhe sin.

Cruinnithe na Scairshealbhóirí

Déantar cruinniú ginearálta bliantúil na cuideachta a thionól uair amháin gach bliain féilire cibé tráth (nach faide ná cúig mhí dhéag tar éis an chruinnithe ghinearálta bhliantúil roimhe sin) agus cibé áit a leagfaidh na stiúrthóirí síos. Féadfaidh na stiúrthóirí cruinniú ginearálta urghnách den chuideachta a thionól aon uair a mheasann siad gur cuí sin nó ar iarraidh ó Chóras Iompair Éireann.

Gnóthas Leantach

Tá an bord stiúrthóirí deimhin go mbeidh a dóthain acmhainní ag an gcuideachta chun leanúint ar aghaidh i mbun gnó go ceann i bhfad. Dá réir sin, tá bonn an ghnóthais leantaigh fós á roghnú acu agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú. Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i nóta 2 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

Príomhghníomhaíochtaí agus Athbhreithniú Airgeadais

Is é príomhghníomhaíocht na cuideachta seirbhís chuimsitheach bus a sholáthar do chathair Bhaile Átha Cliath agus don cheantar máguaird.

Is ag Córas Iompair Éireann (CIÉ), comhlacht reachtúil atá ar lánúinéireacht ag Rialtas na hÉireann agus a

thuiriscionn don Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, atá 100% de scairchaipiteal eisithe na cuideachta.

Tháinig méadú 3.6% ar an ioncam oibriúcháin iomlán go dtí €236.2 milliún in 2016 ó €228.1 milliún an bhliain roimhe sin. Bhí borradh seasta faoin éileamh ó phaisinéirí i rith na bliana 2016. Thaistil 128.2 milliún custaiméir le Bus Átha Cliath; sin méadú 4.7% i gcomparáid le 2015 (122.4 milliún).

Ba é €2.6m an barrachas tar éis cánach don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2016, i gcomparáid le barrachas €10.2m in 2015, laghdú €7.6m i gcomparáid le 2015. Imríodh tionchar ar na torthaí airgeadais de bharr díospóid thionsclaíoch i mí Mheán Fómhair, a sheas ar feadh sé lá. Tháinig an chuideachta ar chomhaontú leis an bhfoireann, i ndiaidh plé ag an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre, i dtaobh na rátaí pá a mhéadú 3.75% ón 1 Eanáir 2016. Tá costas an mhéadaithe sin léirithe i gcuntais bhliantúla 2016. Bhí roinnt dúshlán le sárú in 2016 i leith na seirbhísí tráchtála, lena n-áirítear tionchar na díospóide tionsclaíche, agus tabhaíodh easnamh i leith na bliana dá mbarr. Bhí méadú mór go fóill ar líon na bpaisinéirí ar na seirbhísí OSP agus ba leor an cistiú chun leathnú agus feabhsú a dhéanamh ar sheirbhísí OSP i rith na bliana.

Tá luach ghlansócmhainní na cuideachta ardaithe go dtí €42.5m in 2016, méadú 6.5% i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin. Tá staid leachtachta dearfach ag Bus Átha Cliath agus coibhneas 2.4 atá i gceist idir na sócmhainní reatha agus an dliteanas reatha.

Déanann na Stiúthóirí athbhreithniú ar na cuntais thréimhsiúla bhainistíochta agus airgeadais agus ar na príomhtháscairí feidhmíochta airgeadais agus neamhairgeadais ag na cruinnithe atá ar sceideal Bhord Bhus Átha Cliath.

Tá an chuideachta ag brath ar chistiú ón Údarás Náisiúnta Iompair i leith seirbhísí poiblí nach bhfuil brabús le déanamh orthu.

Díbhinní

Níor íocadh ná níor fógraíodh aon díbhinní in 2016 ná in 2015.

Na Príomhrioscaí agus an Bhainistíocht Riosca

Tá an chuideachta tiomanta do rioscaí a bhainistiú ar bhealach córasach, smachtaithe. Aithnítear na príomhrioscaí atá le sárú ag an gcuideachta trí phróiseas bainistíochta riosca ar fud na cuideachta. Chuir Bus Átha Cliath chun feidhme Creat Bainistíochta Riosca nua le linn 2016, mar aon le Córas Faisnéise um Bainistíocht Riosca trínar féidir tuairisciú i bhfíor-am a dhéanamh ar rioscaí atá faoi réir measúnachta agus athbhreithnithe gach mí ag an lucht bainistíochta agus gach ráithe ag an mBord.

Téann CIÉ i mbun socruithe réamhcheannacháin breosla agus airgeadra nuair a bhreithníonn sé go bhfágann an cur chuige sin go bhfuil luach níos fearr agus riosca níos lú ann don ghrúpa. Is é CIÉ an contrapháirtí i leith na n-idirbheart sin. Bhí córas i bhfeidhm i rith na bliana chun rioscaí a chur in ord tosaíochta ar bhonn cuspóra, córas a dhíríonn aird an Bhoird ar na rioscaí arna n-aithint.

Tá cúrsaí leachtachta á mbainistiú go cúramach ar bhonn Ghrúpa CIÉ, ag foireann ghairmiúil thiomanta a dhéanann comhordú ó lá go lá ar bhainistiú airgid agus cisteáin, mar aon le planáil bhliantúil agus ilbhliantúil agus cistiú corparáideach a fháil ó bhainc ar leor é ionas gur féidir le Grúpa CIÉ leanúint ar aghaidh ag feidhmiú.

Infheistíocht Chaipitiúil

Coinníodh leis an infheistíocht sa fhliú in 2016 agus cuireadh 110 bus nua ar an mbóthar in áit seanfheithiclí agus chun cur leis an acmhainn iompair. Áiríodh leis an gcaiteachas suntasach eile cláir athchóirithe flít d'fhonn cáilíocht agus iontaofacht na seirbhísí a chinntiú ar mhaithe leis na custaiméirí. Leanadh leis an infheistíocht chun seirbhísí a fheabhsú le cúnadh ó chistiú ón Údarás Náisiúnta Iompair, lena n-áirítear infheistíocht €42.5 milliún i leith na mbusanna nua le dhá bhliain anuas.

An Bord

Is tríd an mbord stiúthóirí atá an chuideachta á rialú. Thionóil comhaltaí an bhoird deich gcruinní in 2016 (deich gcinn in 2015) agus is ann do sceideal míreanna ar leith atá le ceadú ag an mbord.

Stiúrthóirí

Is é an tAire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt a cheapann stiúrthóirí na cuideachta. Seo thíos ainmneacha na ndaoine a bhí ag feidhmiú mar stiúrthóirí i rith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2016 nó a ceapadh ó shin i leith. Mura luaitear a mhalairt, bhí siad ina stiúrthóirí ar feadh na tréimhse iomláine go dtí an dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo.

An tUasal U. Courtney (Cathaoirleach)

An tOllamh P. Barker

K. Barrington Uasal (chuaigh sí ar scor ar an 8 Meán Fómhair 2016)

G. Joyce Uasal

S. Madden Uasal

An tUasal B. McCamley (chuaigh sé ar scor ar an 11 Feabhra 2017)

An tUasal T. O'Connor

An tUasal J. Quinn

An tOllamh K. Rafter

Ní raibh leas ar bith ag aon duine de na stiúrthóirí ná ag an rúnaí i scair ná bintíur ar bith de chuid na cuideachta, dá cuideachta sealbhaíochta ná dá comh-fhochuideachtaí tráth ar bith le linn na bliana.

Ní raibh aon chonradh ná socrú a rinneadh i gcaitheamh na bliana ina raibh leas ábhartha ag stiúrthóirí i dtaca le gnó na cuideachta.

An Coiste Iniúcháireachta, Airgeadais agus Riosca

Ar an 29 Meitheamh 2017, is iad na comhaltaí neamhfheidhmiúcháin seo a leanas den Bhord a bhí ar an gCoiste Iniúcháireachta, Airgeadais agus Riosca (CIAR): An tOllamh Patricia Barker, Gary Joyce, an tOllamh Kevin Rafter agus Joe Quinn.

Cé go bhfuil sé de dhualgas ar gach stiúrthóir gníomhú ar mhaithe leis an gcuideachta, tá ról ar leith ag an CIAR, ag gníomhú dó go neamhspleách ar an lucht feidhmiúcháin, lena chinntiú go ndéanfar leasanna na scairshealbhóirí a chosaint go cuí maidir leis an maoirseacht ar an tuairiscí airgeadais, ar an rialú inmheánach, ar an iniúchadh inmheánach agus seachtrach, ar an mbainistíocht riosca agus ar an rialachas corparáideach.

I rith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2016, rinne an coiste monatóireacht ar an bpróiseas buiséadach, agus choinnigh sé faoi athbhreithniú éifeachtacht rialuithe inmheánacha agus córas bainistíochta riosca na Cuideachta. Ar bhonn sonrath, rinne comhaltaí an choiste an méid seo a leanas:

- páirt a ghlacadh, trí Chathaoirleach CIAR Bhus Átha Cliath, sa phróiseas roghnúcháin a bhí ar bun ag Grúpa CIÉ chun Iniúcháirí a cheapadh do Ghrúpa CIÉ agus do Bhus Átha Cliath,
- dul i gcomhairle leis an iniúcháir seachtrach chun ceisteanna a chur ionas go mbeidís deimhin go bhfuil an té sin ag feidhmiú ar bhonn neamhspleách,
- dul i gcomhairle leis an bPríomhoifigeach Airgeadais agus leis an iniúcháir seachtrach lena chinntiú go raibh siad sásta leis na breithiúnais chuntasaíochta a cuireadh i bhfeidhm sna ráitis airgeadais,
- tuairiscí rialta a fháil maidir le forbairt an Chórais Comhtháite Ticéadaithe agus dul i gcomhairle leis an bPríomhoifigeach Airgeadais faoi na bearta atá á gcur i gcrích chun sláine na foinsé ioncaim sin a chosaint. Go háirithe, rinne siad athbhreithniú ar na tuarascálacha ISAE 3402 a d'ullmhaigh Iniúcháirí an Údaráis Náisiúnta Iompair,
- plé príobháideach a bheith acu, gan an lucht bainistíochta i láthair, leis na hIniúcháirí Seachtracha lena chinntiú nach raibh aon ábhar imní i gceist agus chun eolas a chur ar cheisteanna a d'eascair as an iniúchadh,
- é a chur in iúl go soiléir do na hIniúcháirí Seachtracha nuacheaptha go bhféadfaidh siad cruinniú den CIAR a iarraidh tráth ar bith má mheasann siad go bhfuil ceann de dhíth chun mír nó míreanna ar leith a phlé,
- dul i gcomhairle leis an iniúcháir inmheánach chun measúnú a dhéanamh ar an méid a bhfuilimid ag brath ar aschur oibre agus ar chonclúidí a fhoirne,
- teacht le chéile leis an Oifigeach Soláthair chun a bheith deimhin i dtaobh dhéine na mbeartas agus na nósanna imeachta a bhaineann le bainistíocht soláthair agus conarthaí,
- athbhreithniú rialta a dhéanamh ar Thorthaí Oibriúcháin na bliana 2016 agus deimhin a dhéanamh de réasúnacht Bhuiséad 2017 agus Phlean Gnó 2016-2021,
- tuairiscí rialta a fháil maidir le forbairt an Chórais Comhtháite Ticéadaithe agus dul i gcomhairle leis an bPríomhoifigeach Airgeadais faoi na bearta atá á gcur i gcrích chun sláine na foinsé ioncaim sin a chosaint,

- monatóireacht a dhéanamh ar chur chun feidhme na moltaí a eascraíonn as Tuarascálacha Iniúcháireachta Inmheánaí,
- dul i gcomhairle leis an bPríomhoifigeach Airgeadais, ar a laghad dhá uair sa bhliain, chun ráiteas a fháil uaidh/uaithi á dhearbhuí nach eol dó/di aon ábhar a bhaineann le calaíocht nár cuireadh ar a súile do chomhaltaí an choiste i ngnáthchúrsa an tuairiscithe don CIAR,
- monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmiú céimneach Córais Bainistíochta Riosca nua,
- dul i gcomhairle leis an mBainisteoir Riosca ar bhonn rialta maidir leis na rioscaí agus na hábhair neamhchinnteachta móra a bhfuil tionchar acu ar an gcuideachta,
- am agus aird nach beag a chaitheamh ar thabhairt isteach an cheanglais nua faoi Acht na gCuideachtaí, 2014 agus go háirithe ar bhunú an Phróisis Dearbhaithe um Chomhlíontacht Stiúrthóirí,
- monatóireacht a dhéanamh ar cur chun feidhme bheartas na cuideachta i dtaobh Tuairiscíú de Mheon Maith i gcásanna ina bhfuarthas gearáin,
- athbhreithniú inmheánach a dhéanamh ar fheidhmíocht an Choiste i rith na bliana atá faoi chaibidil,
- dul i gcomhairle leis an bPríomhoifigeach Airgeadais agus leis an iniúcháir seachtrach lena chinntiú go raibh siad sásta leis na breithiúnais chuntasaíochta a cuireadh i bhfeidhm sna ráitis airgeadais.

Tá Téarmaí Tagartha an CIAR ceadaithe ag an mBord. Déantar athbhreithniú orthu gach bliain agus déantar iad a leasú nuair is cuí. Bhuail Cathaoirleach an choiste le Cathaoirleach na cuideachta chun plé a dhéanamh ar ábhair a eascraíonn as stiúradh ghnó an CIAR. Tháinig an Coiste le chéile seacht n-uaire in 2016 (seacht n-uaire in 2015).

Ceapadh na hIniúcháirí Seachtracha, Deloitte, le linn na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2016 ar feadh tréimhse trí bliana, tar éis próiseas soláthair agus tairisceana. Ní raibh aon oibleagáidí conartha i gceist a chuir srian ar an gCoiste Iniúcháireachta, Airgeadais agus Riosca agus é sin á mholadh aige.

Níor sholáthair na hiniúcháirí aon seirbhísí ábhartha i rith na bliana atá faoi athbhreithniú. Tar éis dó gach caidreamh idir an Chuideachta agus an gnólacht iniúcháireachta seachtraí a mheas, ní dóigh leis an CIAR go ndéanann an caidreamh sin dochar do bhreithiúnas ná neamhspleáchas an iniúcháir.

Coiste Sábháilteachta an Bhoird

Amhail an 29 Meitheamh 2017, is iad na comhaltaí Boid seo a leanas atá ar Choiste Sábháilteachta Bhord Bhus Átha Cliath (CSB): Siobhán Madden Uasal (Cathaoirleach), agus an tUasal Joe Quinn agus an tUasal Thomas O'Connor. Tá an tUasal Bill McCamley agus Kathleen Barrington Uasal imithe ar scor ón mBord anois. Ceapadh an tUasal Thomas O'Connor ina chomhalta den choiste ar an 8 Feabhra 2017.

Bunluach de chuid Bhus Átha Cliath is ea féachaint chuige go bhfuil na fostaithe agus na custaiméirí sábháilte. Gníomhaíonn an Chuideachta ar bhonn an luacha sin trí sheirbhís iompair a sholáthar ina mbraitheann daoine go bhfuil siad sábháilte agus ina bhfuil eispéiris na gcustaiméirí agus na bhfostaithe tógtha ar thiomantas seasta do chleachtais shábháilte.

Sa chomhthéacs sin, tá ról lámach ag Coiste Sábháilteachta Bhus Átha Cliath i dtaobh a chinntiú go mbeidh an tsábháilteacht seasta i gcroílár an ghnó, agus go ndéanfar cuspoirí agus tosaíochtaí tábhachtacha sábháilteachta a bhainistiú agus a chomhlíonadh go héifeachtach.

Is iad seo a leanas Téarmaí Tagartha Choiste Sábháilteachta an Bhoird:

- Ullmhú na bPleananna Sábháilteachta ag an lucht bainistíochta agus nuashonrú bliantúil orthu.
- An tuarascáil bhliantúil ón lucht bainistíochta ar an athbhreithniú ar na Córais Bainistíochta Sábháilteachta.
- An caidreamh agus an comhoibriú cuí idir lucht bainistíochta Bhus Átha Cliath agus na húdaráis sábháilteachta reachtúla ábhartha, lena n-áirítear an Roinn Iompair, an tÚdarás um Shábháilteacht ar Bhóithre agus an tÚdarás Sláinte agus Sábháilteachta.
- Na príomhtháscairí feidhmíochta sábháilteachta arna n-ullmhú agus arna dtuairiscíú ag lucht bainistíochta Bhus Átha Cliath.
- Aon chúrsaí sláinte agus sábháilteachta eile arna gcur faoi bhráid an Choiste ag an mBord nó ag lucht bainistíochta Bhus Átha Cliath.

Tá an Coiste údaraithe ag Bord Bhus Átha Cliath chun imscrúdú a dhéanamh ar aon gníomhaíocht a thagann faoina théarmaí tagartha, chun na hacmhainní atá de dhíth chuige sin a fháil agus chun rochtain iomlán a bheith aige ar fhaisnéis. Tá sé údaraithe chun aon fhaisnéis atá de dhíth air a éileamh ó aon fostaí, agus treoraítear do gach fostaí comhoibriú le haon iarraidh ón gCoiste. Tá an coiste údaraithe ag an mBord chun comhairle ghairmiúil sheachtrach a lorg agus, más gá, chun iarraidh ar chomhairleoirí seachtracha a bhfuil taithí chuí acu freastal ar chruinnithe.

Tháinig an Coiste le chéile cúig huairé san iomlán in 2016 (2015 - ceithre huairé) i gcomhréir leis an sceideal atá beartaithe do chruinnithe an CSB. Bhí siad seo a leanas i measc na míreanna tábhachtacha a ndearnadh athbhreithniú orthu i rith na bliana:

- Forbairt agus táirgeadh físeáin nua faoi shábháilteacht rothaithe atá curtha san áireamh anois sa chlár athoiliúna do thiománaithe, agus atá á chur chun cinn don phobal trí na meáin shóisialta agus trí chuariteanna ar choláistí tríú leibhéal.
- Beartais sábháilteachta éagsúla a chur chun feidhme, lena n-áirítear beartais nuashonraithe i dtaobh fóin phóca agus gléasanna leictreonacha iniompartha a úsáid le linn tiomána.
- Feidhmíocht na dtiománaithe nua a fostaíodh ó Aibreán 2014 i leith.
- An t-athbhreithniú ar na moltaí agus na gníomhartha a eascraíonn as teagmhais Sábháilteachta Feithiclí
- Glacadh príomhthionscnamh sábháilteachta do 2017, lena n-áirítear iad seo a leanas:
 - Feachtas atá dírithe ar fheabhas a chur ar an bhfeasacht i leith sábháilteacht custaiméirí
 - Athbhreithniú ar thimpistí ar chaill fostaithe am oibre dá mbarr agus na sásraí chun iarracht a dhéanamh a líon a laghdú.

Coiste Luacha Saothair agus Comharbais an Bhoird

Amhail an 29 Meitheamh 2017, tá na comhaltaí neamhfheidhmiúcháin seo a leanas den Bhord ar an gCoiste Luacha Saothair agus Comharbais: an tOllamh Kevin Rafter (Cathaoirleach), Ultan Courtney, an tOllamh Patricia Barker agus Gary Joyce.

Agus aitheantas á thabhairt do sheasamh Bhus Átha Cliath mar a cinneadh é faoi Alt 14(1) den Acht Iompair, 1986, is iad seo a leanas feidhmeanna an Choiste:

- A chinntiú go gcuirfead chun feidhme an beartais rialtais maidir le luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh agus na mbainisteoirí a thuairiscíonn dó/di ar bhonn díreach, agus a chinntiú go gcuirfead chun feidhme na socruithe atá déanta ag an Roinn Airgeadais/an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe agus ag an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt i dtaobh luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh a chinneadh agus a cheadú, agus go gcloifear leo.
- A chinntiú go gcuirfead le haon treoirínte ón Rialtas agus le Beartais Bhus Átha Cliath/Ghrúpa CIÉ maidir le luach saothair na mbainisteoirí sinsearacha.

- Pacáiste luacha saothair agus ceapadh/athcheapadh an Phríomhfheidhmeannaigh, agus gach bainisteora shinsearaigh a thuairiscíonn go díreach don Phríomhfheidhmeannach, a cheadú.
- Critéir feidhmíochta a chinneadh a ndéanfar feidhmíocht an Phríomhfheidhmeannaigh a mheasúnú ina gcoinne, atá ag teacht leis an bplean corparáideach atá ceadaithe ag an mBord.
- Ag teacht le beartais rialtais, aon bheartais a bhaineann le feidhmíocht a cheadú i ndáil leis an bPríomhfheidhmeannach agus le haon bhainisteoirí a thuairiscíonn go díreach dó nó di. Is é Cathaoirleach an Bhoird a dhéanfaidh an t-athbhreithniú ar fheidhmíocht an Phríomhfheidhmeannaigh.
- Pleananna comharbais a bhaineann le ról an Phríomhfheidhmeannaigh a cheadú agus a nuashonrú go rialta, agus breithniú a dhéanamh ar aon mholtaí a dhéanfaidh an Príomhfheidhmeannach maidir le scileanna, pleanáil chomharbais nó líon na foirne.
- Sa chás ina dtograítear socruithe speisialta a dhéanamh maidir le ceapacháin ar leith, na socruithe sin a cheadú agus a chinntiú go gceadóidh an Roinn Airgeadais/an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe agus an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt iad.
- Athbhreithniú agus ceadú a dhéanamh ar an rannán sa Litir Bhliantúil ó Chathaoirleach Bhus Átha Cliath chuig an Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt a bhaineann leis an dearbhú go bhfuiltear ag comhlíonadh Treoirínte an Rialtais i ndáil le táillí arna n-íoc le Stiúrthóirí an Bhoird (ceanglaítear an litir sin a sheoladh de bhun an Chóid Chleachtais Chun Comhlachtaí Stáit a Rialú).
- Athbhreithniú agus ceadú a dhéanamh ar na codanna den Tuarascáil Bhliantúil agus de na Ráitís Airgeadais atá le foilsiú ag an gcuideachta a bhaineann le sonraí na dtáillí a bheidh le híoc le gach Stiúrthóir Bhoird, na speansais arna n-íoc leis na Stiúrthóirí agus tuarastal an Phríomhfheidhmeannaigh.
- A chinntiú go bhfuil pleananna cuí i bhfeidhm i gcás an Príomhfheidhmeannaigh a bheith as láthair gan choinne.
- Aon fheidhmeanna eile a oireann do Choiste Luacha Saothair agus Comharbais a chomhlíonadh, mar aon le feidhm ar bith a shannfaidh an Bord dó ó am go ham.

Bunaíodh an Coiste Luacha Saothair agus Comharbais go foirmiúil le cinneadh ó Bhord Bhus Átha Cliath in 2014. Cheadaigh an Bord Téarmaí Tagartha an Choiste ina dhiaidh sin agus déantar athbhreithniú orthu gach bliain agus leasaítear iad nuair is cuí. Ag teacht leis an gclár oibre atá aontaithe ina leith, tháinig an Coiste le chéile dhá

uair in 2016 (2015 – dhá chruinniú). Chomh maith leis an gclár oibre foirmiúil sin, thug comhalta den choiste cúnaimh sa phróiseas earcaíochta le haghaidh Príomhoifigeach Airgeadais agus Rúnaí Cuideachta nua, a tháinig chun críche i mí an Mheithimh 2016.

Grúpa an Bhoird um Athbhreithniú Straitéise

Amhail an 29 Meitheamh 2017, tá na comhaltaí neamhfheidhmiúcháin seo a leanas den Bhord ar an nGrúpa um Athbhreithniú Straitéise: Ultan Courtney (Cathaoirleach), an tOllamh Patricia Barker, Gary Joyce, Siobhán Madden, Joe Quinn agus an tOllamh Kevin Rafter.

Is é an sainchúram atá leagtha ag an mBord ar an nGrúpa:

- Athbhreithniú a dhéanamh ar na príomhthoimhdí straitéiseacha lena dtreorófar plean gnó rollach cúig bliana na cuideachta agus moltaí a dhéanamh leis an lucht bainistíochta.
- Athbhreithniú a dhéanamh ar an bplean nuashonraithe sula gcuirfear faoi bhráid Bhord Bhus Átha Cliath é lena cheadú.

- Athbhreithniú a dhéanamh ar na príomhthoimhdí is bonn le hullmhú an bhuiséid bhliantúil i gcomhthéacs an phlean gnó cheadaithe.
- Breithniú a dhéanamh ar aon teagmhas a mbeadh tionchar mór aige ar na hionchais i dtaobh na spriocanna atá sonraithe sa bhuiséad bliantúil nó sa phlean gnó bliantúil a bhaint amach.

Le linn na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2016, thug an Grúpa um Athbhreithniú Straitéise faoi: forbheathnú ar an margadh lompair Phoiblí i gcomhthéacs an Chonartha Seirbhíse Poiblí; athbhreithniú ar an straitéis i dtaobh tairisceana ar an margadh oscailte; athbhreithniú ar impleachtaí na díospóide caidrimh thionsclaíoch agus monatóireacht ar fhorbairt phríomhtháscairí feidhmíochta an phlean gnó.

Tá Téarmaí Tagartha an Ghrúpa um Athbhreithniú Straitéise ceadaithe ag an mBord. Déantar athbhreithniú orthu gach bliain agus déantar iad a leasú nuair is cuí. Tháinig an Coiste le chéile ceithre huair in 2016.

Freastal ar chruinnithe Boird agus ar chruinnithe na gCoistí

Seo thíos liosta de thinreamh na stiúthóirí boird ag cruinnithe an Bhoird agus na gCoistí le linn 2016.

Stiúthóir	Bord	An Coiste Sábháilteachta	An Coiste Iniúcháireachta, Airgeadais agus Riosca	An Coiste Luacha Saothair agus Comharbais	An Grúpa Athbhreithnithe Straitéise
Ultan Courtney - Cathaoirleach	10/10			2/2	4/4
An tOllamh Patricia Barker	10/10		7/7	2/2	3/4
Kathleen Barrington	7/7	4/4			2/2
Gary Joyce	8/10		5/7	2/2	4/4
Siobhán Madden	9/10	5/5			4/4
Bill McCamley	9/10	5/5			
Thomas O'Connor	9/10				
Joe Quinn	10/10	1/1	7/7		4/4
An tOllamh Kevin Rafter	9/10	4/4	6/7	2/2	4/4

Forbairt na bhFostaithe

Tá Bus Átha Cliath tiomanta dá chinntiú go n-aithneofar agus go bhforbrófar na scileanna agus an t-eolas atá riachtanach ionas go mbíonn an deis ag gach fostaí forbairt a dhéanamh air féin nó uirthi féin agus cion dearfach a dhéanamh i leith na cuideachta. Baintear leas as creat inniúlachta chun an iompraíocht, na scileanna agus an cumas a aithint atá ag teastáil i ról éagsúla na bhfostaithe chun seirbhís ardchaighdeán a sholáthar lena gcomhlíonfar na caighdeán atá leagtha síos.

Cuireann Ionad Oiliúna Bhus Átha Cliath roinnt clár oiliúna ar bun lena chinntiú go gcuirtear oiliúint ardchaighdeán ar na tiománaithe bus ionas gur féidir leo seirbhís bhus atá sábháilte, éifeachtúil agus iontaofa a chur ar fáil dár gcustaiméirí. Glacann na tiománaithe bus ar fad páirt i lá oiliúna amháin gach bliain ionas go mbronnfar Deimhniú ar Inniúlacht Ghairmiúil (CPC) orthu i gcomhréir le Treoir 2003/59/CE ón Aontas Eorpach agus go mbainfidh siad amach faomhadh ón Údarás um Shábháilteacht ar Bhóithre. Tá aitheantas tugtha ag an Údarás um Shábháilteacht ar Bhóithre do Bhus Átha Cliath mar Eagraíocht Oiliúna CPC na Bliana ag na Gradaim 'Leading Lights in Road Safety' dá chuid.

Chomh maith leis an CPS, cuirtear clár forbartha inniúlachta i scileanna tiomána ar fáil do gach tiománaí. Baintear leas as córas oiliúna físeán (ar a dtugtar 'Vigil Vanguard') sa chlár sin chun éascú don fhoghlaim mhachnamhach agus don athrú iompraíochta. Thug an Institiúid Chairte Lóistíochta agus Iompair agus an tÚdarás um Shábháilteacht ar Bhóithre aitheantas don chlár oiliúna as an gcur chuige nuálach a ghlactar ann i dtaobh oiliúint i scileanna tiománaí.

Ina theannta sin, cuireann an tIonad Oiliúna clár ionduchtúcháin ar bun do thiománaithe nua bus, teagasc tiomána do cheadúnais tiomána i gcatagóir C, D agus E, agus clár oiliúna maidir le cúram custaiméirí.

Tá gach fostaí ag freastal ar cheardlanna cumarsáide áitiúla thar thréimhse dhá bhliain chun líonra cumarsáide níos láidre a bhunú idir na fostaithe agus an lucht bainistíochta. Is é cuspóir na gceardlann dul i gcomhairle le fostaithe, iad a chur ar an eolas faoi na dúshláin go léir atá le sárú ag Bus Átha Cliath agus idirphlé a chothú idir an dá thaobh d'fhonn cur leis an bhfeasacht agus an tacaíocht i leith straitéis ghnó Bhus Átha Cliath don toadhcháil.

Leanadh ar aghaidh le clár forbartha bainistíochta in 2016, agus thug roinnt bainisteoirí agus fostaithe riaracháin faoin staidéar tríú leibhéal. Soláthraimid clár oiliúna agus forbartha don lucht bainistíochta mar aon le clár meantóireachta d'fheidhmeannaigh agus do

bhainisteoirí nuacheaptha d'fhonn tacú leo a ról nua a chomhlíonadh. Leanadh le hoiliúint a bhaineann le ról ar leith d'fhostaithe i réimse na hinnealtóireachta, na maoirseachta agus an riaracháin.

Sláinte agus Sábháilteacht

Tá an Chuideachta lántiomanta do chomhlíonadh fhorálacha an Achta um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 2005, agus do chomhlíonadh gach rialachán náisiúnta eile agus gach rialachán de chuid an Aontais Eorpaigh. Coinnítear an Córas Bainistíochta Sábháilteachta faoi athbhreithniú agus nuashonraítear ar bhonn leanúnach é.

Comhionannas agus Éagsúlacht

Tá Bus Átha Cliath tiomanta do thimpeallacht a chruthú ina gcaitear le fostaithe agus custaiméirí le dínit agus le meas agus ina mbíonn meas ar dhifriochtaí agus a dtéitear in oiriúint dóibh. Ina theannta sin, tá sé ina aidhm againn timpeallacht a chruthú inar féidir le gach duine barr a cumas nó a chumas a bhaint amach, agus ina bhfuil meas ar réimse leathan scileanna, buanna agus dearcthaí aonair agus a dtacaítear leo.

Tá Straitéis Chomhionannais, Éagsúlachta agus Neamh-Irdhealaithe i bhfeidhm ag an gcuideachta a léiríonn an tiomantas leanúnach atá againn don chomhionannas, don éagsúlacht agus don neamh-idirdhealú i gcás ár bhfostaithe, ár gcustaiméirí agus an phobail i gcoitinne is mian linn freastal air. Tá sé ceaptha chun timpeallacht oibre éifeachtach, shásúil a chinntiú dár bhfostaithe, chun freastal ar athraithe ar riachtanais ár gcustaiméirí agus chun bonn taca a chur faoina n-eispéireas agus iad ag baint leas as na seirbhísí uainn, agus chun neartú a dhéanamh ar an gceangal leis na pobail éagsúla ar a bhfreastalaímid. Cuimsítear ann plean gníomhaíochta bliantúil ina leagtar amach na céimeanna sonracha agus na tiomantais a ghlacaimid gach bliain chun dul chun cinn a dhéanamh i leith na gcuspóirí sin ar fud gach ceann de na feidhmeanna gnó i mBus Átha Cliath.

Tá Bus Átha Cliath ag leanúint ar aghaidh ag obair i gcomhpháirt le Coimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas, leis an Líonra Comhionannais do Dhaoine Aeracha agus Leispiacha (GLEN), le Comhairle um Inimircigh na hÉireann agus leis an Údarás Náisiúnta Míchumais ar roinnt tionscnamh a bhfuil sé mar aidhm leo tacú leis an gcomhionannas agus an éagsúlacht.

In 2016, bhí Bus Átha Cliath i mbun oibre arís i gcomhpháirt le Comhairle um Inimircigh na hÉireann, leis an Údarás Náisiúnta Iompair agus le soláthraithe iompair phoiblí eile ar an bhfeachtas náisiúnta chun deireadh a chur leis an gciníochas.

Ghlac Bus Átha Cliath páirt arís in innéacs bliantúil GLEN um Chomhionannas san Áit Oibre.

Is é an t-innéacs pointe cóimheasa na hÉireann i leith an chomhionannais do dhaoine leispiacha, aeracha, déghnéasacha agus trasinsneacha san áit oibre, agus léiríonn rannpháirtíocht Bhus Átha Cliath tiomantas na Cuideachta d'áit oibre chuimsitheach a chothú.

In 2016, thionóil Bus Átha Cliath roinnt laethanta oscailte do mhná d'fhonn tuilleadh ban a spreagadh chun cur isteach ar phost mar thiománaí bus. D'éirigh go hiontach leis na laethanta oscailte agus i mí na Nollag 2016 chuir an chéad rang tiománaíthe ban i gcrích a gcúrsa ag Ionad Oiliúna na Cuideachta i mBaile Phib.

An Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú

Na sonraí maidir leis na beartais agus na nósanna imeachta arna gcur chun feidhme ag Grúpa Chóras Iompair Éireann, agus an cuideachta seo san áireamh, i ndiaidh fhoilsiú an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, tá siad leagtha amach i dTuarascáil Bhliantúil Ghrúpa Chóras Iompair Éireann. Leagtar síos íoschaighdeán sa chód agus déanann an Bord tréaniarracht a chinntiú go bhfuil an dea-chleachtas i dtaobh Rialachas Corparáideach á chomhlíonadh aige agus é i mbun gnó. Tá Bus Átha Cliath fós ag glacadh leagan 2009 den Chód Cleachtais Chun Comhlachtaí Stáit a Rialú agus tá sé i mbun aistríthe chuig leagan na bliana 2016 den chód. Beidh na hathruithe de bharr chur chun feidhme leagan na bliana 2016 den Chód Chleachtais Chun Comhlachtaí Stáit a Rialú á léiriú go hiomlán i ráitis airgeadais na bliana 2017.

Cleachtais Íocaíochta

Aithníonn Bus Átha Cliath an fhreagracht atá air i dtaobh féachaint chuige go gcomhlíonfar forálacha Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Ioc Déanach in Idirbhearta Tráchtála), 2013, arna leasú, i ngach gné ábhartha. Is é beartas íocaíochta na cuideachta é ceangaltais an Rialacháin a chomhlíonadh.

Teagmhais Iarchláir Comhardaithe

Thángthas ar chomhaontú i mí na Feabhra 2017 idir an lucht bainistíochta agus ionadaithe na bhfostaithe maidir le rangú ar ardú pá na bliana 2016 maidir le pinsin. Tá ardú pá na bliana 2016 á rangú i ndáil le pinsin i gcomhréir le bunphá na mball foirne.

Iniúcháirí

Tar éis próiseas soláthair, roghnaíodh Deloitte, Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla, mar iniúcháirí seachtracha nua do Ghrúpa CIÉ in 2016. Bhí Cathaoirleach an Choiste Iniúcháireachta, Airgeadais agus Riosca agus Príomhoifigeach Airgeadais Bhus Átha Cliath páirteach sa phróiseas meastóireachta ar thairiscintí. Tá sé curtha in iúl ag na hiniúcháirí, Deloitte, Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla, go bhfuil siad sásta leanúint ar aghaidh in oifig de réir Alt 383(2) d'Acht na gCuideachtaí 2014.

Nochtadh Faisnéise do na hIniúcháirí

A mhéid is eol do gach duine de na Stiúrthóirí a bhí in oifig ar an dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais:

- níl aon fhaisnéis iniúcháireachta ábhartha nach bhfuil iniúcháirí na Cuideachta ar an eolas fúithi; agus
- tá gach beart déanta ag na Stiúrthóirí ar cheart dóibh a bheith déanta acu i gcáil Stiúrthóirí chun iad féin a chur ar an eolas faoi fhaisnéis iniúcháireachta ábhartha ar bith agus lena chinntiú go bhfuil iniúcháirí na Cuideachta ar an eolas faoin bhfaisnéis sin.

Ráiteas um Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí

Tá na stiúrthóirí freagrach as tuarascáil na stiúrthóirí agus na ráitis airgeadais a ullmhú de réir Acht na gCuideachtaí 2014.

Faoi dhlí na gcuideachtaí in Éirinn, ceanglaítear nach mór do na stiúrthóirí ráitis airgeadais a ullmhú i leith gach bliana airgeadais. Foin dlí sin, chinn na stiúrthóirí na ráitis airgeadais a ullmhú de réir FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann ('an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha'). Faoi dhlí na gcuideachtaí, ní fhéadfaidh na stiúrthóirí na ráitis airgeadais a cheadú mura bhfuil siad deimhin go dtugtar léargas fóircheart iontu ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais na cuideachta amhail deireadh na bliana airgeadais agus ar bhrábús agus cailteanas na cuideachta i leith na bliana airgeadais, agus go gcomhlíonann siad Acht na gCuideachtaí 2014 i ngach slí eile.

Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú, ceanglaítear ar na stiúrthóirí:

- beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú i gcomhair ráitis airgeadais na cuideachta agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ansin;
- breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnach agus stuama;
- a shonrú cibé ar ullmhaíodh nó nár ullmhaíodh na ráitis airgeadais de réir na gcaighdeán cuntasaíochta is infheidhme agus na caighdeáin sin atá i gceist a shainaithint, agus aon imeacht ábhartha ó na caighdeáin sin a thabhairt ar aird agus a mhíniú; agus
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin sa chás nach cuí a ghlacadh leis go leanfaidh an chuideachta i mbun gnó.

Tá na stiúrthóirí freagrach as a chinntiú go gcoinníonn an chuideachta, nó go gcuireann sí faoi deara go gcoinneofaí, taifid chuntasaíochta leordhóthanacha ina ndéantar idirbhearta na cuideachta a mhíniú agus a thaifeadadh go cruinn, a fhágann gur féidir, tráth ar bith, sócmhainní, dliteanais, staid airgeadais agus brábús agus cailteanas na cuideachta a chinneadh go réasúnta cruinn, a fhágann gur féidir leo a chinntiú go bhfuil na ráitis airgeadais agus tuarascáil na stiúrthóirí ag cloí le hAcht na gCuideachtaí 2014 agus a fhágann gur féidir na ráitis airgeadais a iniúchadh.

Chomh maith leis sin, tá siad freagrach as sócmhainní na cuideachta a chosaint agus, dá réir sin, as céimeanna réasúnacha a ghlacadh chun calaíoch agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

Ní gá gurb ionann an reachtaíocht in Éirinn maidir le hullmhú agus scaipeadh ráiteas airgeadais agus an reachtaíocht atá i bhfeidhm i ndlínsí eile. Tá na stiúrthóirí freagrach as cothabháil agus ionracas na faisnéise corparáidí agus airgeadais atá ar shuíomh gréasáin na cuideachta.

Thar ceann an bhoird

An tUasal U. Courtney

Cathaoirleach

An tOllamh P. Barker

Stiúrthóir

Dáta: 29 Meitheamh 2017

An Bord Stiúrthóirí

Ultan Courtney: Cathaoirleach

Ceapadh Ultan Courtney ina chomhalta de Bhord CIÉ agus ina Chathaoirleach ar Bhus Átha Cliath i mí Mheán Fómhair 2014. Tá an-taithí aige ar a bheith ag obair sa réimse Acmhainní Daonna agus Caidrimh Thionsclaíoch. Tá sé ag obair mar Stiúrthóir Bainistíochta ar a ghnó comhairleoireachta féin agus roimhe sin bhí sé ag obair le C&C Group Plc, Superquinn, Waterford Foods agus IBEC. Bhronn Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath Céim san Eacnamaíocht ar Ultan agus tá roinnt cáilíochtaí aige i réimse an dlí fostaíochta, na hidirghabhála, an eadráin agus an rialachais dlí chorparáidigh.

Buaicphointí

Patricia Barker

Tá Patricia Barker ina hollamh le cuntasáíocht ach í ar scor anois. Bíonn sí ag léachtoireacht go páirtaimseartha faoi láthair san Eitic Ghnó in Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath. Tá sí ina Cuntasóir Cairte agus ina Comhalta de Chomhairle na gCuntasóirí Cairte in Éirinn. Bhí an tráchtas PhD a scríobh sí bunaithe ar fhaisnéis airgeadais a nochtadh d'fhostaithe agus bhronn Coláiste na Tríonóide céim MPhil sa Staidéar Inscní uirthi. Tá Patricia ina stiúrthóir ar Ospidéal Thamhlachta agus ar Institiúid na Mara agus ina comhalta de Choistí Iniúchóireachta Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS) agus na Seirbhísí Cúirte. Roimhe seo bhíodh sí ag feidhmiú mar Chathaoirleach ar Bhord na Seirbhíse Fuilistriúcháin agus déanann sí obair dheonach leis an Ionad Éigeandála um Éigniú. Athcheapadh Patricia ar an mBord ar feadh téarma trí bliana eile i mí Feabhra 2016.

Ráiteas an Chathaoirigh

Kathleen Barrington

Ceapadh Kathleen Barrington ar an mBord i mí Mheán Fómhair 2013. Is sainchomhairleoir cumarsáide í Kathleen a bhfuil spéis ar leith aici i mbainistíocht chlú, gnóthaí poiblí, caidreamh leis na meáin agus Béarla soiléir. Roimhe seo bhíodh Kathleen ina comhairleoir don rialtas faoi na meáin agus ina hiriseoir airgeadais gradamach, agus tá spéis ar leith aici i saincheistanna a bhaineann le tomhaltóirí agus infheisteoirí. Ba chomhalta de Phainéal Sainchomhairleoireachta Tomhaltóirí an Rialtóra Airgeadais í Kathleen idir 2007-2010. D'éirigh Kathleen as an mBord ar an 8 Feabhra 2016.

Athbheithniú

Stiúrthóirí

Gary Joyce

Ceapadh Gary Joyce chuig an mbord in 2012 agus athcheapadh í ar feadh téarma trí bliana eile i mí Iúil 2015. Tá sí ina Comhpháirtí Bainistíochta le Genesis, gnólacht comhairliúcháin a bhíonn ag plé le straitéis chustaiméirí agus mhargaíochta. Tá an-chuid taithí aici mar stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin le heagraíochtaí éagsúla san earnáil phoiblí, san earnáil phríobháideach agus san earnáil neamhbhrabúis. I láthair na huairé tá sí ina Leaschathaoirleach ar an nGníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach agus tá sí ar bhord Sam McCauley Chemists agus ar bhord Fhéile Ealaíon Idirnáisiúnta na Gaillimhe. Tá sí ina Comhalta d'Institiúid na Sainchomhairleoirí agus na Comhairleoirí Bainistíochta agus d'Institiúid Margaíochta na hÉireann.

Iniúchóirí

Ráitis Airgeadais

Siobhán Madden

Ceapadh Siobhán Madden ina comhalta den Bhord i mí an Mheithimh 2015. Is comhairleoir dlí agus atur nae í Siobhán a bhí ag obair le blianta fada in earnáil idirnáisiúnta na n-aerárthaí ar léas, san Ionad Seirbhísí Airgeadais Idirnáisiúnta (IFSC) i mBaile Átha Cliath den chuid is mó. Tá sainspéis aici i seirbhísí airgeadais, sa rialachas corparáideach agus sa dlí a bhaineann le trealamh eitlíochta agus trealamh iompair shoghluaiste eile. Ina theannta sin is comhairleoir cánach í, comhalta de Bharra Nua-Eabhrac, agus comhalta den Chumann Barra Idirnáisiúnta. Bhí sí i mbun staidéir i gColáiste na Tríonóide, bhí sí ina chomhpháirtí ar feadh 15 bliana i ngnólacht dlí mór le rá i mBaile Átha Cliath, agus tá taithí idirnáisiúnta aici de bharr na dtréimhsí atá caite aici ag obair i mBaile Átha Cliath, i Nua Eabhrac agus sa Fhrainc do chuideachtaí móra idirnáisiúnta.

Bill McCamley

Ceapadh Bill McCamley ar an mBord den chéad uair i mí na Nollag 1997 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go 2001. Thosaigh Bill i mbun oibre le Bus Átha Cliath in 1974 agus bhíodh sé ag obair i ngaráiste Bhaile Phib mar thiománaí bus. Bhí roinnt post éagsúil aige ina cheardchumann, SIPTU, lena n-áirítear ballraíocht sa Choiste Réigiúnach, sa Choiste Rannach agus sa Choiste Craoibhe. Is comhalta de Choiste na hEarnála Iompair agus de Choiste Dhúiche Bhaile Átha Cliath é faoi láthair. Rinne sé ionadaíocht ar son a cheardchumainn ag roinnt comhdhálacha iompair Eorpacha agus bhí sé ina bhall de Mheitheal na Roinne Dlí agus Cirt maidir le Foréigean Bus (1996). Tá mórchuid scríofa ag Bill faoi chúrsaí iompair agus ceardchumann, lena n-áirítear leabhar staire faoi oibrithe tramanna Bhaile Átha Cliath. Chuaigh Bill ar scor ón mBord ar an 11 Feabhra 2017.

Joe Quinn

Ceapadh Joe Quinn ina chomhalta den Bhord i mí an Mheithimh 2015. Tá Joe ina Stiúrthóir Bainistíochta le RGP, gnólacht comhairliúcháin idirnáisiúnta a bhíonn i mbun sainchomhairliúcháin i dtaobh airgeadais, rialachais, rioscaí agus comhlíonta. Cuireadh oiliúint air mar Chuntasóir Cairte le Ernst & Young agus bhí poist cheannaireachta airgeadais aige i roinnt cuideachtaí ilnáisiúnta, lena n-áirítear Guinness, Diageo agus Prudential. Tá Joe ina Chomhalta d'Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Éirinn agus tá céim Bhaitsiléara sa Tráchtáil agus Diplóma iarchéime sa Chuntasáocht Ghairmiúil aige ó Choláiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath. Faoi láthair tá sé ina chomhalta boird agus ina Chathaoirleach ar an gCoiste Airgeadais agus Iniúcháireachta le Oxfam Ireland.

Thomas O'Connor

Ceapadh Thomas O'Connor ina chomhalta den Bhord i mí na Nollag 2013 tar éis gur toghadh é ina chomhalta de Bhord CIÉ faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go dtí 2001. Tá Thomas ag obair mar thiománaí bus i nGaráiste na Rinne. Tá sé i gCeadchumann Náisiúnta na nOibrithe Bus agus Iarnróid, tá sé ina chomhalta den Fheidhmeannas Náisiúnta agus d'fhóin sé mar Rúnaí Craoibhe Bhaile Átha Cliath ó 2010 i leith. Bhíodh sé ag obair roimhe seo sa tionscal leictreachais agus comharthaí.

Kevin Rafter

Ceapadh an tOllamh Kevin Rafter ina chomhalta boird i mí Eanáir 2013 agus athcheapadh é ar feadh téarma trí bliana eile i mí Eanáir 2016. Tá cuid mhór leabhar agus alt taighde acadúil foilsithe aige le linn a shaol acadúil faoi ábhair taighde a bhaineann leis na meáin agus leis an bpolaíocht, agus b'éim faoi leith ar Éirinn. Tá sé ina Chathaoirleach ar Choiste Comhlíontachta Údarás Craolacháin na hÉireann, ina chomhalta den Bhinse Araíonachta Aturnaetha agus ina stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin ar Oxfam Ireland. Tá BA (Mod) agus MLitt san eacnamaíocht agus MA agus PhD san eolaíocht pholaitiúil bainte amach aige, agus chuir sé i gcrích Diplóma sa Dlí Corparáideach agus sa Rialachas in 2016.

Tuarascáil na nIníúcháirí Neamhspleácha

do Chomhaltaí Bhus Átha Cliath

Tá iniúchadh déanta againn ar ráitis airgeadais Bhus Átha Cliath don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2016, ina gcuimsítear an Cuntas Brabúis agus Cailteanais, an Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach, an Clár Comhardaithe, an Ráiteas ar Shreabhadh Airgid, an Ráiteas um Athruithe ar an gCaipiteal Gnáthscaireanna agus nótaí 1 go 27 a ghabhann leo. Is é an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha a cuireadh i bhfeidhm agus iad á n-ullmhú ná Acht na gCuideachtaí 2014 agus FRS 102, An Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann ('an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha').

Tá an tuarascáil seo á cur faoi bhráid chomhaltaí na cuideachta, mar chomhlacht, agus faoina mbráid siúd amháin de réir Alt 391 d'Acht na gCuideachtaí 2014. Cuireadh i gcrích ár n-obair iniúcháireachta ionas go bhféadfaimis a lua le comhaltaí na cuideachta na nithe sin a cheanglaítear orainn a lua leo i dtuarascáil iniúcháirí agus chun na críche sin amháin. Sa mhéid is mó a cheadaítear le dlí, ní ghlacaimid freagracht d'aon duine seachas an chuideachta agus comhaltaí na cuideachta mar chomhlacht as ár n-obair iniúcháireachta, as an tuarascáil seo, ná as na tuairimí ar ar thángamar.

Freagrachtaí na Stiúrthóirí agus na nIníúcháirí faoi seach

Mar a dtugtar míniú níos iomláine air sa Ráiteas um Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí, is iad na stiúrthóirí atá freagrach as ullmhú na ráiteas airgeadais agus as a bheith deimhin gur léargas fíorcheart a thugtar iontu agus go gcomhlíonann siad Acht na gCuideachtaí 2014 i ngach aon slí eile. Is muidne atá freagrach as iniúchadh a dhéanamh ar na ráitis airgeadais de réir Acht na gCuideachtaí 2014, agus tuairim a thabhairt ina leith, de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIníúcháireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire). Faoi na caighdeáin sin, ceanglaítear orainn na Caighdeáin Eiticíúla d'Iníúcháirí de chuid an Bhoird um Chleachtais Iniúcháireachta a chomhlíonadh.

Raon feidhme an iniúchta ar na ráitis airgeadais

Is éard atá i gceist le hiniúchadh ná fianaise a fháil faoi na méideanna agus an nochtadh atá sna ráitis airgeadais, fianaise ar leor í chun dearbhú réasúnach a thabhairt go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó aon mhíríteas ábhartha, cibé de bharr calaoise nó de bharr earráide. Áirítear leis sin measúnú ar: cé acu is amhlaidh nó nach amhlaidh go n-oireann na beartais chuntasaíochta do chúinsí na cuideachta agus gur cuireadh i bhfeidhm go

comhsheasmhach iad agus gur nochtadh go himleor iad; a réasúnaí is a bhí na meastacháin shuntasacha chuntasaíochta a rinne na stiúrthóirí; agus cur i láthair foriomlán na ráiteas airgeadais. Ina theannta sin, léimid an fhaisnéis airgeadais go léir agus an fhaisnéis neamhairgeadais go léir atá i dTuarascáil Bhliantúil 2016 chun neamhréireachtaí ábhartha leis na ráitis airgeadais iniúchta a shainiú agus chun faisnéis ar bith a shainiú ar cosúil gur mícheart go hábhartha í ar bhonn an eolais a fuaireamar le linn dúinn a bheith i mbun an iniúchta seo, nó nach dtagann go hábhartha leis an eolas sin. Breithnímid na himpleachtaí dár dtuarascáil má fhaighimid amach faoi aon mhíríteas dhealraitheacha nó faoi aon neamhréireachtaí dealraitheacha ábhartha.

Tuairim ar na ráitis airgeadais

Is é ár dtuairim é maidir leis na ráitis airgeadais:

- go dtugtar léargas fíorcheart iontu ar shócmhainní, dlíteanais agus staid airgeadais na cuideachta amháin an 31 Nollaig 2016 agus ar an mbrabús don bhliain airgeadais dar chríoch ar an dáta sin; agus
- gur ullmhaíodh go cuí iad de réir an chreata tuairiscithe airgeadais ábhartha agus, go háirithe, de réir cheanglais Acht na gCuideachtaí 2014.

Nithe nach mór dúinn tuairisc a thabhairt ina dtaobh faoi Acht na gCuideachtaí 2014

- Fuaireamar an fhaisnéis agus na míniúcháin uile a mheasaimid a bheith riachtanach chun críoche ár n-iniúchta.
- Is é ár dtuairim é go raibh taifid chuntasaíochta na cuideachta leordhóthanach ionas go bhféadfaí iniúchadh furasta cuí a dhéanamh ar na ráitis airgeadais.
- Tá na ráitis airgeadais ag teacht leis na taifid chuntais.
- Measaimid go bhfuil an fhaisnéis atá sonraithe i dtuarascáil na stiúrthóirí ag teacht leis na ráitis airgeadais.

Nithe nach mór dúinn tuairisc a thabhairt ina dtaobh ar bhonn eisceachta

Faoi Acht na gCuideachtaí 2014, ceanglaítear orainn tuairisc a thabhairt daoibh, más amhlaidh, dar linn, nach ndearnadh an nochtadh ar luach saothair agus idirbhearta na stiúrthóirí atá sonraithe sa dlí. Níl aon ní le tuairisciú againn ina leith sin.

Faoin gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2009) ('an Cód Cleachtais'), tá ceanglas orainn tuairisciú duit más rud é nach dtugtar léiriú ar chomhlíonadh alt 13.1 (iii) de Chód Cleachtais 2009 ag an gcuideachta sa ráiteas maidir le córas an rialaithe inmheánaigh airgeadais atá riachtanach faoin gCód Cleachtais, mar atá san áireamh sa Ráiteas Rialachais Chorparáidigh atá i dTuarascáil na Stiúrthóirí, nó más rud é go bhfuil sé ar neamhréir leis an bhfaisnéis atá ar eolas againn ón iniúchadh a rinneamar ar na ráitis airgeadais. Níl aon ní le tuairisciú againn i ndáil leis sin.

Ciarán O'Brien

Ar son agus thar cheann Deloitte
Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla
Baile Átha Cliath

30 Meitheamh 2017

Cuntas Brabúis agus Cailteanais

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2016

	Nótaí	2016 €'000	2015 €'000
Ioncam oibriúcháin		236,195	228,084
Íocaíocht na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí		59,558	57,700
Deontais ioncaim		140	442
Ioncam iomlán	4	295,893	286,226
Costais			
Costais phárolla agus costais ghaolmhara	5	(183,359)	(172,573)
Ábhair agus seirbhísí	6	(98,294)	(93,321)
Iomlán na gcostas oibriúcháin		(281,653)	(265,894)
TRÚCDA roimh chostais eisceachtúla		14,240	20,332
Costais oibriúcháin eisceachtúla	7	(1,739)	(326)
Dímheas agus amúchadh (glan)	8	(10,738)	(10,348)
Gnóthachan ar dhiúscairt sócmhainní inlámhsithe		741	687
Barrachas roimh ús agus cháin		2,504	10,345
Ús infhála agus muirir dá shamhail	9a	346	-
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	9b	(228)	(168)
Barrachas don bhliain		2,622	10,177
Cáin ar an mbarrachas	10	-	-
Barrachas don bhliain tar éis cánach		2,622	10,177

Ráiteas um Ioncam Cuimsitheach Iomlán

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2016

	2016 €'000	2015 €'000
Barrachas don bhliain	2,622	10,177
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain	-	-
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain	2,622	10,177

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbheithniú

Stiúrthóir

Iniúchóir

Ráitis Airgeadais

Clár Comhardaithe

Amhail an 31 Nollaig 2016

	Nótaí	2016 €'000	2015 €'000
Sócmhainní seasta			
Sócmhainní doláimhsithe	11	2,170	3,417
Sócmhainní inláimhsithe	12	177,649	155,508
		179,819	158,925
Sócmhainní reatha			
Stoic	13	4,071	3,821
Féichiúnaithe	14	143,805	161,672
Airgead sa bhanc agus ar láimh		815	550
		148,691	166,043
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)	15	(61,878)	(56,567)
Glansócmhainní reatha		86,813	109,476
Sócmhainní iomlána lúide dliteanas reatha		266,632	268,401
Soláthar in aghaidh dliteanas	16	(96,586)	(91,083)
Ioncam iarchurtha	17	(127,517)	(137,411)
Glansócmhainní		42,529	39,907
Caipiteal agus Cúlchistí			
Scairchaipiteal glaoite	18	69,836	69,836
Cuntas brabúis agus cailiteanais		(27,307)	(29,929)
Caipiteal Gnáthscaireanna		42,529	39,907

Thar ceann an bhoird

An tUasal U. Courtney
Cathaoirleach

An tOllamh P. Barker
Stiúrthóir

Dáta: 29 Meitheamh 2017

Ráiteas um Athruithe ar an gCaipiteal Gnáthscaireanna

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2016

	Scair- chaipiteal Glaioite €'000	Cuntas Brabúis agus Cailteanais €'000	Iomlán €'000
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2015	69,836	(40,106)	29,730
Barrachas don bhliain	–	10,177	10,177
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain	–	–	–
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2015	69,836	(29,929)	39,907
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2016	69,836	(29,929)	39,907
Barrachas don bhliain	–	2,622	2,622
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain	–	–	–
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2016	69,836	(27,307)	42,529

Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2016

	Nótaí	2016 €'000	2015 €'000
Airgead glan arna ghiniúint ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	19	19,593	24,577
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Ceannach sócmhainní seasta doláimhsithe		(1,266)	(89)
Ceannach sócmhainní seasta inláimhsithe		(21,453)	(47,464)
Fáltas ar dhiúscairt sócmhainní seasta inláimhsithe		755	715
Deontais chaipitil a fuarthas	17	15,015	38,580
Glúaiseacht ar chomhardú leis an máthairchuideachta		(12,497)	(15,752)
Ús faighte/(íochta)	9	118	(168)
Airgead glan arna úsáid i ngníomhaíochtaí infheistíochta		(19,328)	(24,178)
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí maoinithe		–	–
Airgead glan arna úsáid i ngníomhaíochtaí maoinithe		–	–
Glanmheadú ar airgead tirim agus coibhéisí airgid		265	399
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag tús na bliana		550	151
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag deireadh na bliana		815	550

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Stiúrthóir

Iníochóir

Ráitis Airgeadais

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais

1. Beartais shuntasacha chuntasaíochta

Ráiteas maidir le Comhlíonadh

Ullmhaíodh ráitis airgeadais Bhus Átha Cliath ar bhonn gnóthas leantach de réir FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann, agus de réir Acht na gCuideachtaí 2014.

Gníomhaíochtaí agus úinéireacht

Is é Córas Iompair Éireann (CIÉ), ar fochuideachta de é Bus Átha Cliath, údarás reachtúil náisiúnta na hÉireann a chuireann iompar poiblí ar talamh ar fáil in Éirinn. Tá CIÉ ar lánúinéireacht ag Rialtas na hÉireann agus tuairiscionn sé don Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt.

Is é Bus Átha Cliath príomhsholáthraí Bhaile Átha Cliath i dtaobh iompar poiblí ar bóthar.

Is Cuideachta Thráchtála Stáit é Bus Átha Cliath, an chuideachta, agus tá sí ina cuid de Ghrúpa Cuideachtaí CIÉ. Athchláraíodh an chuideachta mar Chuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe le feidhm ón 1 Feabhra 2016, faoi Acht na gCuideachtaí 2014.

Baineann ráitis airgeadais na cuideachta le gníomhaíochtaí Bhus Átha Cliath agus leo sin amháin.

Achoimre ar bheartais shuntasacha chuntasaíochta

Leagtar amach ar na leathanaigh seo a leanas na beartais shuntasacha chuntasaíochta a cuireadh i bhfeidhm agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú. Tá na beartais sin curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach maidir leis na blianta go léir atá curtha i láthair, mura luaitear a mhalairt.

De réir mar a cheadaítear faoi Acht na gCuideachtaí 2014, tá leagan amach forordaithe an chuntais brabúis agus cailiteanais oiriúnaithe ag na stiúrthóirí ar bhealach a oireann do chineál ghnó na cuideachta. Is ionann TRÚCDA agus tuilleamh cuideachta roimh choigeartú d'ús agus cánacha, dímhéas ar shócmhainní seasta agus amúchadh na ndéontas caipitil arna bhfáil.

(a) Bunús an ullmhúcháin

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn gnóthas leantach, faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil.

Chun na ráitis airgeadais a ullmhú i gcomhréir le FRS 102, ní mór leas a bhaint as príomhthoimhdí áirithe faoin todhchaí, agus foinsí tábhachtacha eile neamhchinnteachta meastacháin ag an dáta tuairiscithe. Éilíonn sé freisin go ndéanfadh stiúrthóirí breithiúnas agus beartais chuntasaíochta na cuideachta á gcur i bhfeidhm acu. Leagtar amach ag (u) thíos, 'Meastacháin agus toimhdí rithábhachtacha cuntasaíochta', na réimsí ina bhfuil ardleibhéal breithiúnais nó castachta i gceist, nó na réimsí ina bhfuil baol nach beag go ndéanfadh toimhdí agus meastacháin coigeartú ábhartha ar shuim ghlanluacha na sócmhainní agus na ndliteanas sa chéad bhliain airgeadais eile.

Faoi FRS 102, cheadaítear díolúintí áirithe ó nochtadh d'eintiteas incháilithe. Níor bhain Bus Átha Cliath leas as aon díolúine ó nochtadh atá ar fáil le haghaidh eintitis incháilithe don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2016.

(b) Gnóthas leantach

Tá súil réasúnach ag na stiúrthóirí go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ag an gcuideachta chun leanúint i mbun gnó oibríochtúil go ceann i bhfad. Dá bhrí sin, ullmhaíodh ráitis airgeadais seo an eintitis ar bhonn gnóthas leantach. Tá tuilleadh faisnéise i nóta 2.

(c) Airgeadra eachtrach

(i) Airgeadra feidhmiúil agus airgeadra tuairiscithe

Is é an euro airgeadra feidhmiúil agus airgeadra tuairiscithe na cuideachta, arna ainmniú ag an tsiombail '€', agus, mura luaitear a mhalairt, tá na ráitis airgeadais curtha i láthair ina mílte (€000).

(ii) Idirbhearta agus iarmhéideanna

Déantar idirbhearta atá ainmnithe san airgeadra eachtrach a aistriú chuig an airgeadra feidhmiúil ar bhonn na rátaí malairte ar an láthair ar dháta na n-idirbheart.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar míreanna airgeadaíochta in airgeadra eachtrach a aistriú ina euro ar an ráta reatha. Déantar míreanna neamhairgeadaíochta arna dtomhas ar a gcostas stairiúil a aistriú ar bhonn an ráta malairte ar dháta an idirbhirt agus déantar míreanna neamhairgeadaíochta arna dtomhas ar a luach cóir a thomhas ar bhonn an ráta malairte nuair a cinneadh an luach cóir.

Is sa chuntas brabúis agus cailteanais a aithnítear gnóthachain agus cailteanais airgeadra eachtraigh a eascraíonn as socraíocht idirbheart agus ón aistriú ag rátaí malairte ag deireadh na bliana airgeadais ar shócmhainní agus dlíteanais airgeadaíochta arna n-ainmniú in airgeadraí eachtracha.

Cuirtear i láthair gnóthachain agus cailteanais airgeadra eachtraigh a bhaineann le hiasachtaí agus airgead tirim agus coibhéisí airgid sa chuntas brabúis agus cailteanais faoi 'ús infhála agus ioncam dá shamhail' nó 'ús iníochta agus muirir dá shamhail' mar is cuí. Cuirtear i láthair gach gnóthachan agus cailteanas airgeadra eachtraigh eile sa chuntas brabúis agus cailteanais faoi 'costais ábhar agus seirbhísí'.

(d) Láimhdeachas

Cuimsíonn an láimhdeachas luach comhlán na seirbhísí arna soláthar. Déantar an láimhdeachas a thomhas ar luach cóir na comaoine a fhaightear nó is infhála agus is ionann é agus an méid is infhála i leith seirbhísí a soláthraíodh. Aithníonn Bus Átha Cliath an láimhdeachas sa tréimhse ina gcuirtear an tseirbhís ar fáil.

Aithníonn Bus Átha Cliath ioncam trína shruthanna ioncaim éagsúla mar seo a leanas:

Airgead Tirim ar an mBus

Aithnítear ioncam ón airgead tirim ar an mbus ag an bpointe díolacháin, is é sin an lá a gcuirtear an tseirbhís ar fáil.

Ioncam ón gCóras Ticéadaithe Chomhtháite (sparán leictreonach)

Aithnítear ioncam ón gcóras ticéadaithe chomhtháite ar an mbus an lá a gcuirtear an tseirbhís ar fáil.

Taxsaver

Aithnítear ticéid bhliantúla Tax saver ar bhonn cothrom thar na tréimhsí den bhliain lena mbaineann an táirge.

Ioncam ón bhFógraíocht ar na Scáthlái Bhus

Aithnítear an t-ioncam ón bhfógraíocht ar na scáthlái bhus thar thréimhse an chonartha chuí. Déantar ioncam a thuilleadh ó chonarthaí dhá mhí agus conarthaí ráithiúla agus faightear an t-ioncam sin ar bhonn riaráisteach.

Ioncam ón Roinn Coimirce Sóisialaí

Faightear an t-ioncam ón Roinn Coimirce Sóisialaí ar bhonn míosúil agus aithnítear é sa mhí lena mbaineann sé. Fáltais riaráisteacha atá i gceist.

(e) Ioncam ó Dheontais – Deontais ón Aontas Eorpach, Íocaíochtaí oibleagáide Seirbhíse Poiblí, agus Deontais eile ón Státhiste

Aithníonn Bus Átha Cliath deontais rialtais ag teacht leis an tsamhail fabhráithe faoi FRS 102.

Deontais i gcomhair caiteachas caipitiúil

Déantar deontais i gcomhair caiteachas caipitiúil eile a chur chun sochair an ioncaim iarchurtha de réir mar a bhíonn siad infhála. Déantar iad a amúchadh chuig an gcuntas brabúis agus cailteanais ar an mbonn céanna ar a ndéanfar na sócmhainní gaolmhara a dhímheas.

Íocaíochtaí na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP)

Déileáiltear le hÍocaíochtaí OSP arna bhfáil agus na cinn is infhála i rith na bliana sa chuntas brabúis agus cailteanais sa tréimhse ina mbíonn siad infhála.

Deontais Ioncaim

Aithnítear deontais i leith caiteachais sa chuntas brabúis agus cailteanais an tráth céanna a thabhaítear an caiteachas gaolmhar a bhfuil an deontas beartaithe lena chúiteamh.

(f) Costais ábhar agus seirbhísí

Cuimsítear le costais ábhar agus seirbhísí, a dtugtar costais oibriúcháin orthu freisin, na costais go léir a bhaineann le hoibriúcháin Bhus Átha Cliath ó lá go lá, gan costais dímhéasa, amúchta agus phárolla a ndéantar iad a nochtadh go leithleach sa chuntas brabúis agus cailteanais, agus tá siad leagtha amach ar shlí níos mionsonraithe i nóta 6 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(g) Ús infhála/ús iníoctha

Aithnítear ioncam úis nó costas úis faoi mhodh an ghlanráta úis.

(h) Costais eisceachtúla

I gcuntas brabúis agus cailteanais Bhus Átha Cliath, aithnítear torthaí ar leithligh roimh mhíreanna sonracha. Is iad na míreanna sonracha iad siúd nach mór iad a nochtadh go leithleach, dar linn, mar gheall ar a méid, a gcineál nó a minicíocht. Creideann Bus Átha Cliath go soláthraíonn an cur i láthair sin anailís bhreise toisc go ndírítear aird ar mhíreanna eisceachtúla dá bharr. Áirítear le míreanna den sórt sin costais shuntasacha a bhaineann le hathstruchtúru gnó.

Maidir leis an gcinneadh i dtaobh céard is brí le ‘suntasach’ sa sainmhíniú atá againn air, úsáideann an chuideachta idir bhreithiúnas cáilíochtúil agus bhreithiúnas cainníochtúil agus measúnú á dhéanamh ar na míreanna áirithe arb amhlaidh ina leith, de bhua a méid agus a gcineál, go nochtar sa chuntas brabúis agus cailteanais agus sna nótaí gaolmhara iad mar mhíreanna eisceachtúla.

(i) Cánachas

Cuimsíonn costas na cánach ioncaim don bhliain cáin reatha agus cáin iarchurtha arna n-aithint sa bhliain airgeadais. Cuirtear costas cánach ioncaim i láthair sa chomhpháirt chéanna den ioncam cuimsitheach iomlán (cuntas brabúis agus cailteanais nó ioncam cuimsitheach eile) nó den scairchaipiteal leis an idirbheart nó an teagmhas eile as a dtig an costas cánach ioncaim.

Ní dhéantar lascaíniú ar shócmhainní agus dliteanais cánachais reatha ná cánachais iarchurtha.

(i) Cáin reatha

Is ionann an cháin reatha agus an méid cánach ioncaim is iníoctha ar an mbrabús inchánach don bhliain airgeadais nó do bhlianta airgeadais roimhe sin. Déantar an cháin reatha a thomhas de réir mhéid na cánach reatha a mheastar a bheidh le híoc de réir rátaí cánach agus dlíthe cánach atá achtaithe nó achtaithe go substaintiúil faoi dheireadh na bliana airgeadais.

(ii) Cáin iarchurtha

Aithnítear cáin iarchurtha maidir leis na difríochtaí uainiúcháin, arb iad na difríochtaí idir brabús inchánach agus ioncam cuimsitheach iomlán mar atá luaite sna ráitis airgeadais. Eascraíonn na difríochtaí uainiúcháin ó chuimsiú ioncaim agus caiteachas sna measúnachtaí cánach i mblianta airgeadais seachas na cinn ina n-aithnítear iad sna ráitis airgeadais.

Aithnítear cáin iarchurtha ar na difríochtaí uainiúcháin ag deireadh gach bliana airgeadais faoi réir eisceachtaí áirithe. Ní aithnítear cailteanais chánach neamhfhaoisimh agus sócmhainní cánach iarchurtha eile ach amháin nuair is dócha go ndéanfar iad a aisghabháil i gcoinne aisiompú dliteanas cánach iarchurtha nó brabús eile inchánach sa todhcháil.

(j) Páirtithe gaolmhara

Fochuideachta de chuid Ghrúpa CIÉ is ea Bus Átha Cliath. Nochtann Bus Átha Cliath idirbhearta le páirtithe gaolmhara nach bhfuil ar lánúinéireacht laistigh den ghrúpa. Ní nochtann sé idirbhearta le baill den ghrúpa céanna atá ar lánúinéireacht.

I ngnáthchúrsa an ghnó, ceannaíonn an chuideachta earraí agus seirbhísí ó aonáin ama rialú ag Rialtas na hÉireann. Ar na haonáin is tábhachtaí díobh sin tá An Post, Banc na hÉireann agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Tá na stiúthóirí den tuairim nach bhfuil candam na gceannachán sin ábhartha i ndáil le gnó na cuideachta.

(k) Sócmhainní seasta doláimhsithe

Tugtar bogearraí ríomhaire anonn ar an gcostas lúide amúchadh carntha agus cailteanais lagaithe charntha. Déantar bogearraí a amúchadh thar a saol úsáideach tuartha, idir trí bliana agus cúig bliana, ar mhodh an mhéid chothroim. Ní mheastar go bhfuil luach iarmharach ag bogearraí. Sa chás ina dtugtar le fios de bharr toscá amháil dul chun cinn na teicneolaíochta nó athruithe ar phraghsanna margaidh go bhfuil athrú tagtha ar shaol úsáideach na mbogearraí, déantar

an saol úsáideach a leasú ar bhonn ionchasach chun na cúinsí nua a chur san áireamh. Déantar athbhreithniú i ndáil le lagú ar shócmhainní seasta doláimhsithe má tá aon rud ann a thabharfadh le fios go bhféadfadh an tsócmhainn sheasta dholáimhsithe a bheith lagaithe.

(l) Sócmhainní seasta inláimhsithe

Déantar sócmhainní seasta inláimhsithe a thabhairt anonn ar a gcostas, lúide dímheas carntha agus cailteanais lagaithe charntha. Áirítear sa chostas an praghas ceannaigh bunaidh, costais arna dtabhú ar bhonn díreach i dtaobh an tsócmhainn a thabhairt chuig an láthair agus a chur sa riocht is gá don úsáid atá ceaptha di, agus costais díchoimisiúnaithe infheidhme.

(i) Is iad seo a leanas boinn ríofa an dímheasa:

Feithiclí paisinéirí bóthair

Déantar dímheas ar chostas stairiúil na bhfeithiclí paisinéirí bóthair ar bhonn chostas stairiúil na bhfeithiclí sa fhlít, ar feadh a saoil úsáidigh tuartha, ar bhonn céatadán laghdaitheach a léiríonn úsáid na bhfeithiclí ar feadh a saoil. Saol úsáideach tuartha idir 3 bliana agus 12 bhliain atá ag na sócmhainní sa chatagóir seo.

Stadanna bus agus scáthlámh bhus

Déantar stadanna bus agus scáthlámh bhus a dhímheas, trí thráthchodanna cothroma bliantúla, ar bhonn costas stairiúil a leatar thar a saol úsáideach tuartha. Saol úsáideach tuartha idir 3 bliana agus 15 bliana atá ag na sócmhainní sa chatagóir seo.

Gléasra agus innealra

Déantar gléasra agus innealra a dhímheas, trí thráthchodanna cothroma bliantúla, ar bhonn costas stairiúil a leatar thar a saol úsáideach tuartha. Saol úsáideach tuartha idir 3 bliana agus 10 mbliana atá ag na sócmhainní sa chatagóir seo.

Déantar athbhreithniú ar luachanna iarmharacha na sócmhainní agus a saol úsáideach, agus déantar iad a choigeartú, más iomchuí, gach bliain airgeadais. Cuirtear éifeacht aon athraithe ar luachanna iarmharacha nó ar shaol úsáideach san áireamh sna cuntais ar bhonn ionchasach.

(ii) Breiseanna iardain

Ní dhéantar costais iardain, lena n-áirítear costais maidir le comhpháirteanna arna n-athsholáthar, a áireamh i suim ghlanluacha na sócmhainne ná a aithint mar shócmhainn ar leithligh, de réir mar is iomchuí, ach amháin nuair is dócha go mbeidh sochair eacnamaíocha a bhaineann leis an mír i ndán don chuideachta agus gur féidir an costas a thomhas ar bhonn iontaofa.

Caitear le comhpháirteanna móra mar shócmhainní ar leithligh sa chás ina mbaineann patrúin dhifriúla tomhaltais leo i dtaobh sochair eacnamaíocha agus déantar dímheas orthu go leithleach thar a saol úsáideach.

Cuirtear costais síos i leith deisiúcháin agus cothabhála de réir mar a thabhaítear iad.

(iii) Dí-aithint

Déantar sócmhainní inláimhsithe a dhí-aithint ar a ndiúscairt nó nuair nach bhfuiltear ag súil le haon sochar eacnamaíoch sa todhchaí. Ar dhiúscairt, déantar an difríocht idir na glanfháltais diúscairthe agus an tsuim ghlanluacha a aithint sa chuntas brabúis agus cailteanais.

(m) Lagú na sócmhainní neamhairgeadais

Ag deireadh gach bliana airgeadais déantar measúnú ar shócmhainní neamhairgeadais nach dtugtar anonn ar a luach cóir lena chinneadh cibé an bhfuil aon rud a thabharfadh le fios go bhféadfadh an tsócmhainn (nó aonad giniúna airgid na sócmhainne) a bheith lagaithe. Má thugtar a leithéid le fios déantar meastachán ar mhéid in-aisghabhála na sócmhainne (nó aonad giniúna airgid na sócmhainne).

Is ionann méid in-aisghabhála na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) agus a luach cóir lúide costais díolacháin nó an luach úsáide, cibé acu is airde. Is ionann an luach úsáide agus luach láithreach na sreafaí airgid amach anseo a mheastar a eascróidh as úsáid leanúnach na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) agus óna diúscairt deiridh. Agus an luach úsáide á thomhas, déantar sreafaí airgid roimh cháin agus ús a lascainiú ar ráta lascaine réamhchánach a léiríonn an ráta margaidh reatha saor ó riosca agus na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an tsócmhainn nach bhfuil na meastacháin ar shreabhadh airgid sa todhchaí coigeartaithe ina leith.

Más lú méid in-aisghabhála na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) ná suim ghlanluacha na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid), laghdaítear an tsuim ghlanluacha chuig a méid in-aisghabhála. Aithníodh cailteanas lagaithe sa chuntas brabúis agus cailteanas.

Má aisiompaítear cailteanas lagaithe (níl feidhm ag cúiseanna an chailteanas lagaithe a thuilleadh), méadaítear suim ghlanluacha na sócmhainne (nó aonaid giniúna airgid na sócmhainne) go dtí an meastachán leasaithe ar a méid in-aisghabhála, ach ní mhéadaítear í ach amháin a mhéid nach sáraíonn an tsuim ghlanluacha leasaithe an tsuim ghlanluacha a chinnfí (iar-dhímheas) dá mba rud é nár aithníodh aon chailteanas lagaithe sna blianta airgeadais roimhe sin. Aithnítear aisiompú cailteanas lagaithe sa chuntas brabúis agus cailteanas.

(n) Sócmhainní léasaithe

Faoi léasanna oibriúcháin, ní aistrítear riosca agus luach saothair na húinéireachta go substaintiúil chuig an léasaí. Aithnítear íocaíochtaí faoi léasanna oibriúcháin sa chuntas brabúis agus cailteanas ar bhonn an mhéid chothroim thar thréimhse an léasa.

(o) Stoic

Cuimsítear sna stoic ábhair chothabhála, páirteanna breise agus breosla agus míreanna eile éagsúla stoic. Déantar stoic ábhar agus páirteanna breise a luacháil ar a meánchostas ualaithe nó a nglanluach inréadaithe, cibé acu is ísle. Cuimsítear sa chostas an praghas ceannaigh, lena n-áirítear cánacha agus dleachtanna agus iompar agus láimhseáil atá inchurtha go díreach i leith an stoc a thabhairt chuig a láthair reatha agus a chur ina riocht reatha.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar na stoic a mheas i leith lagaithe agus déantar soláthar i leith stoc a mheastar a bheith lagaithe.

(p) Airgead tirim agus coibhéisí airgid

Áirítear le hairgead tirim agus coibhéisí airgid an t-airgead ar láimh, taiscí faoi ghlaoch le bainc, infheistíochtaí an-leachtach gearrthréimhseacha eile le haibíocht bhunaidh trí mhí nó níos lú, agus rótharraingtí bainc. Taispeántar rótharraingtí bainc leis na hiasachtaí sa dliteanas reatha.

Ní airgead tirim ná coibhéisí airgid iad taiscí bainc a bhfuil aibíocht bhunaidh níos mó ná trí mhí acu agus cuirtear i láthair iad mar infheistíochtaí sócmhainní reatha.

(q) Ionstraimí airgeadais

Roghnaigh an chuideachta forálacha Chuid 11 agus Chuid 12 de FRS 102 a ghlacadh maidir le hionstraimí airgeadais.

(i) Sócmhainní airgeadais

Tá roinnt sócmhainní airgeadais bunúsacha ag an gcuideachta lena n-áirítear féichiúnaithe trádála agus féichiúnaithe eile, méideanna atá dlite ó ghrúpchuideachtaí agus airgead tirim agus coibhéisí airgid, atá taifeadta leis na sócmhainní reatha mar chinn atá dlite laistigh de bhliain amháin.

Aithnítear sócmhainní airgeadais bunúsacha den chéad uair ar an bpraghas idirbhirt (lena n-áirítear costais an idirbhirt), mura rud é gur idirbheart maoinithe atá i gceist leis an socrú. Más rud é gur idirbheart maoinithe is ea an socrú, déantar an tsócmhainn airgeadais a thig as sin a thomhas ar dtús ar luach láithreach na bhfáltas sa todhchaí arna lascainiú ar ráta úis an mhargaidh i leith ionstraim fiachais den chineál céanna.

Déantar féichiúnaithe trádála agus féichiúnaithe eile, airgead tirim agus coibhéisí airgid, agus sócmhainní airgeadais ó shocruithe ar idirbhearta maoinithe iad a thomhas ina dhiaidh sin ar chostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar sócmhainní airgeadais arna dtomhas ar chostas amúchta a mheasúnú i leith fianaise oibiachtúil ar lagú. Má tá fianaise oibiachtúil ann go bhfuil lagú ar shócmhainn airgeadais arna dtomhas ar chostas amúchta, aithnítear cailteanas lagaithe sa bhrabús nó sa chailteanas. Is ionann an cailteanas lagaithe agus an difríocht idir suim ghlanluacha na sócmhainne airgeadais agus luach láithreach shreafaí airgid measta na sócmhainne airgeadais arna lascainiú ag glanráta úis bunaidh na sócmhainne.

Más rud é, i mbliain airgeadais ina dhiaidh sin, go laghdaíonn méid an chailteanas lagaithe agus gur féidir an laghdú a cheangal go hoibiachtúil le teagmhas a tharla tar éis gur aithníodh an lagú, déantar an cailteanas lagaithe a aithníodh roimhe sin a aisiompú. Déantar an t-aisiompú sa chaol is nach sáróidh an tsuim ghlanluacha láithreach luach na suime

glanluacha dá mba rud é nár aithníodh an caillteanas lagaithe roimhe sin. Aithnítear aisiompú an lagaithe sa bhrabús nó sa chaillteanas.

Déantar sócmhainní airgeadais a dhí-aithint (a) nuair a théann na cearta conarthacha i leith na sreafaí airgid ón tsócmhainn airgeadais in éag nó nuair a shocraítear iad, nó (b) nuair a aistrítear chuig páirtí eile beagnach gach ceann de na rioscaí agus na sochair a bhaineann le húinéireacht na sócmhainne, nó (c) nuair a aistríodh rialú na sócmhainne airgeadais chuig páirtí eile ag a bhfuil an cumas praiticiúil chun an tsócmhainn airgeadais a dhíol go haontaobhach le tríú páirtí neamhghaolmhar gan srianta breise a fhorchur.

(ii) Dlíteanas airgeadais

Ar an gcaoi chéanna, tá roinnt dlíteanas airgeadais bunúsach ar an gcuideachta, lena n-áirítear creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile, iasachtaí bainc agus rótharraingtí, agus iasachtaí ó ghrúpchuideachtaí, a aithnítear den chéad uair ar phraghas an idirbhirt, mura rud é gur idirbheart airgeadais é an socrú, agus sa chás sin déantar an dlíteanas airgeadais a thomhas ar luach láithreach na n-íocaíochtaí sa todhchaí arna lascaíniú ar ráta margaidh úis i gcomhair ionstraim fiachais den chineál céanna.

Déantar creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile, iasachtaí ó ghrúpchuideachtaí eile, agus dlíteanas airgeadais ó shocruithe ar idirbhearta maoinithe iad a thabhairt anonn ina dhiaidh sin ar chostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Is ionann creidiúnaithe trádála agus oibleagáidí i leith íoc as earraí nó seirbhísí atá faighte i ngnáthchúrsa an ghnó ó sholáthraithe. Déantar creidiúnaithe trádála a aicmiú mar chinn atá dlite laistigh de bhliain amháin má bhíonn íocaíocht dlite laistigh de bhliain amháin nó níos lú. I gcás ar bith eile, cuirtear i láthair iad mar mhéideanna atá dlite tar éis níos mó ná bliain amháin. Aithnítear creidiúnaithe trádála ar dtús ar phraghas an idirbhirt agus tomhaistear ina dhiaidh sin iad ar gcostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Déantar dlíteanas airgeadais a dhí-aithint nuair a dhéantar an dlíteanas a mhúchadh, is é sin nuair a dhéantar an oibleagáid chonartha a chomhlíonadh nó a chur ar ceal nó ar dhul in éag di.

(r) Soláthairtí agus teagmhais

(i) Soláthairtí

Is ionann soláthairtí agus dlíteanas atá neamhchinnte ó thaobh ama nó méid. Aithnítear soláthairtí nuair a bhíonn oibleagáid dlí nó oibleagáid inchiallaithe reatha ar Bhus Átha Cliath de thoradh teagmhais a tharla roimhe seo; nuair is dócha go mbeidh aistriú sochar geilleagar de dhíth chun an oibleagáid a ghlanadh; agus nuair is féidir meastachán iontaoifa a dhéanamh ar mhéid na hoibleagáide.

Déantar soláthairtí a thomhas mar luach reatha an mheastacháin is fearr ar an méid is gá chun an oibleagáid a ghlanadh ag baint úsáid as ráta réamhchánach a léiríonn measúnuithe reatha an mhargaidh ar amluach airgid agus na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an dlíteanas. Déantar athbhreithniú ar soláthairtí ag deireadh gach bliana airgeadais agus déantar iad a choigeartú chun an meastachán reatha is fearr a thabhairt ar an méid is gá chun an oibleagáid a ghlanadh. Aithnítear leachtú na lascaí mar chostas airgeadais sa chuntas brabúis agus caillteanas, arna chur i láthair faoi 'ús iníochta agus muirir dá shamhail' sa bhliain airgeadais ina dtagann sé i gceist.

Sa chás ina bhfuil roinnt oibleagáidí dá samhail ann, cinntear an dóchúlacht go mbeidh eis-sreabhadh ag teastáil chun iad a ghlanadh trí bhreathnú ar aicme na n-oibleagáidí ina hiomláine.

Aithnítear soláthairtí i ndáil le hathstruchtúrú nuair a bhíonn oibleagáid dlí nó oibleagáid inchiallaithe ar Bhus Átha Cliath ag deireadh na bliana airgeadais i dtaobh an t-athstruchtúrú a chur i gcrích. Tá oibleagáid inchiallaithe ar Bhus Átha Cliath athstruchtúrú a dhéanamh nuair is ann do phlean mionsonraithe foirmiúil don athstruchtúrú sin agus nuair a chruthaigh sé ionchas bailí i measc na ndaoine dá ndéanann sé difear, trí thosú ar an bplean a chur chun feidhme nó trí phríomhghnéithe an phlean a fhógairt dóibh siúd dá ndéanann sé difear.

Déantar soláthar do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íochta ag dáta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don chuideachta fós.

Cuimsítear sna soláthairtí eile soláthairtí a bhaineann le hoibriú na seirbhísí bus, soláthairtí a bhaineann le pá, soláthairtí comshaoil, éilimh dlí agus soláthairtí a bhaineann le pinsin.

Ní dhéantar soláthar in aghaidh caillteanas oibriúcháin sa todhchaí.

(ii) Dliteanais agus Sócmhainní Teagmhasacha

I gcás dliteanais theagmhasacha, a eascraíonn de thoradh nithe a tharla roimhe seo, ní aithnítear mar dhliteanas iad toisc nach dócha go mbeidh ar Bhus Átha Cliath sochair gheilleagracha a aistriú chun an oibleagáid a ghlanadh nó toisc nach féidir an méid a thomhas go hiontaofo ag deireadh na bliana airgeadais. Ní aithnítear oibleagáidí féideartha neamhchinnte mar dhliteanais ach is dliteanais theagmhasacha iad. Nochtar dliteanais theagmhasacha sna ráitis airgeadais ach amháin mura dócha in aon chor go dtarlóidh eis-sreabhadh acmhainní.

Ní aithnítear sócmhainní teagmhasacha. Nochtar sócmhainní teagmhasacha sna ráitis airgeadais nuair is dócha go dtarlóidh insreabhadh sochar geilleagrach.

(s) Sochair fostaithe

Cuireann an chuideachta roinnt sochar ar fáil d'fhostaithe ag brath ar a ngrád, a sinsearachta agus ar oibleagáidí reachtúla. I measc na sochar tá íoc tuarastail nó pá agus íoc préimheanna le haghaidh obair bhreise ama déanamh. Lena chois sin déantar ranníocaíochtaí fostóra maidir le pinsean, i gcás baill foirne incháilithe, isteach sna scéimeanna pinsean faoi seach.

(i) Sochair iarfhostaíochta

Feidhmíonn Grúpa CIÉ dhá phlean sochair sainithe (Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochar sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951) d'fhostaithe ghrúpa CIÉ.

Sainítear i bplean sochair sainithe an sochar pinsin a gheobhaidh an fostaí ar dhul ar scor dó nó di, ag brath de ghnáth ar roinnt tosa lena n-áirítear aois, fad seirbhíse agus luach saothair. Is ionann plean sochair sainithe agus sochar iarfhostaíochta seachas ranníocaíochtaí sainithe.

Tá cuntas tugtha ar na scéimeanna sin i ráitis airgeadais Ghrúpa CIÉ. Tomhaistear sócmhainní na scéimeanna pinsean le sochar sainithe ar a luach cóir. Tomhaistear dliteanais na scéime pinsin sochar sainithe ar bhonn achtúireach faoi mhodh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa. Léirítear barrachas dhliteanas na scéimeanna ar shócmhainní na scéimeanna mar dhliteanas ar chlár comhardaithe CIÉ.

Glacann na fochuideachtaí go léir, mar aon le CIÉ féin, páirt i Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochair sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951. Ní shonraítear i rialacha na scéimeanna conas ba chóir aon bharrachas nó easnamh a leithdháileadh i measc fostóirí rannpháirteacha agus níl aon chomhaontú conarthach ná beartas luaite i dtaobh ghlanchoistas na sochar sainithe a leithdháileadh ar na grúpeintitis aonair. Dá réir sin, aithnítear glanchoistas sochair sainithe na scéimeanna ina n-iomláine i ráitis airgeadais ar leithligh CIÉ, toisc gurb amhlaidh, in éagmais socrú foirmiúil conartha a bheith i bhfeidhm, go gcreideann na stiúrthóirí gurb é an t-eintiteas sin atá freagrach as na scéimeanna faoin dlí. Aithníonn na heintitis rannpháirteacha eile, lena n-áirítear Bus Átha Cliath, costas arb ionann é agus a ranníocaíocht i leith na tréimhse. Tá sonraí breise i dtaobh na scéimeanna sin leagtha amach i nóta 20.

(t) Caipiteal Gnáthscaireanna

Tá gnáthscaireanna Bhus Átha Cliath ar lánúinéireacht ag CIÉ. Déantar an gnáth-scairchaipiteal glaoite agus cúlchistí ioncaim a aicmiú mar chaipiteal gnáthscaireanna agus atá siad leagtha amach i nóta 18 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(u) Meastacháin agus toimhdí ríthábhachtacha cuntasáíochta

Déantar athmheasúnú leanúnach ar mheastacháin agus breithiúnais arna ndéanamh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú agus tá siad bunaithe ar thairbh stairiúil agus ar thosca eile, lena n-áirítear meastacháin maidir le teagmhais amach anseo a mheastar a bheith réasúnach sna himthosca.

Déanann na stiúrthóirí meastacháin agus toimhdí faoin todhchaí agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú acu. De réir sainmhíneithe, is annamh a bheidh na meastacháin chuntasaíochta sin díreach mar an gcéanna leis na torthaí iarbhir a bhaineann leo. Tugtar aghaidh anseo thíos ar na réimsí ina bhfuil ardleibhéal breithiúnais nó castachta i gceist agus ar na meastacháin agus na toimhdí lena mbaineann baol nach beag go mbeidís ina gcúis le coigeartú ábhartha ar shuímeanna glanluacha sócmhainní agus dliteanas sa chéad bhliain airgeadais eile.

(v) Saol eacnamaíoch úsáideach na sócmhainní doláimhsithe agus inláimhsithe

Braitheann an muirear amúchta bliantúil ar shócmhainní doláimhsithe agus an muirear dímhéasa ar shócmhainní inláimhsithe ar athruithe ar shaol eacnamaíoch úsáideach tuartha agus luachanna iarmharacha na sócmhainní. Déantar an saol úsáideach tuartha agus na luachanna iarmharacha a athbhreithniú gach bliain. Déantar iad a leasú de réir

mar is gá chun meastacháin reatha a léiriú, bunaithe ar dhul chun cinn na teicneolaíochta, infheistíochtaí sa todhchaí, úsáid eacnamaíoch agus riocht na sócmhainní. Léirítear ag (k) agus (l) thuas an saol úsáideach tuartha i gcás gach aicme sócmhainní inláimhsithe agus doláimhsithe. Tá suim ghlanluacha na sócmhainní inláimhsithe agus doláimhsithe leagtha amach i nóta 11 agus nóta 12.

(ii) Scéim pinsean le sochar sainithe

Tá sé d'óibleagáid ar ghrúpa CIÉ, dá bhfuil an chuideachta ina ball, sochair phinsin a íoc le fostaithe áirithe. Braitheann costas na sochar agus luach reatha na hoibleagáide ar roinnt tosca, lena n-áirítear toimhdí i leith ionchas saoil, méaduithe tuarastail agus an ráta lascaire ar bhannaí corparáideacha. Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i nóta 20.

(iii) Soláthar i dtaobh éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dhliteanas fostóra, agus aisghabhálacha gaolmhara
Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ar dháta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don chuideachta fós.

Glacann an chuideachta gach céim réasúnach lena chinntiú go bhfuil an fhaisnéis chuí aici maidir lena nochtadh ar éilimh. Mar sin féin, mar gheall ar an neamhchinnteacht maidir le soláthairtí a bhunú in aghaidh éileamh, is dócha go mbeidh an toradh deiridh difriúil ón dliteanas bunaidh a cinneadh.

Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i nóta 16 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

2. Gnóthas leantach

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn gnóthas leantach, faoina nglactar leis go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ag an gCuideachta agus ag Grúpa CIÉ ('an Grúpa'), dá bhfuil an Chuideachta ina ball, chun leanúint ar aghaidh ag oibriú ar feadh ar a laghad 12 mhí ón dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo.

Chuir an Grúpa litir tacaíochta airgeadais ar fáil don Chuideachta ina ndeimhnítear go soláthróidh an Grúpa an tacaíocht airgeadais is gá ionas gur féidir leis an gCuideachta leanúint ar aghaidh ag feidhmiú agus ag leachtú a cuid dliteanas i ngnáthchúrsa an ghnó ar feadh tréimhse dhá mhí dhéag ar a laghad ón dáta ar ar síníodh na ráitis airgeadais. I gcás mainneachtana ag aon ghnóthas fochuideachta de chuid CIÉ atá i bhfiacha leis an gCuideachta, íocfaidh an Mháthairchuideachta as cailiteanais ama dtabhú.

Cúlra

An Chuideachta

Ar an 31 Eanáir 2016 bhí glansócmhainní €43 milliún (2015: €40 milliún) ag an gCuideachta mar aon le glansócmhainní reatha €87 milliún (2015: €109 milliún).

Áirítear leis na glansócmhainní reatha dliteanais neamhairgid €36 milliún (2015: €33 milliún) a bhaineann le hioncam iarchurtha i leith deontais chaipitil agus ioncaim. Dá bhrí sin, gan na míreanna neamhairgid sin san áireamh, tá glansócmhainní reatha €123 milliún (2015: €142 milliún) ag an gCuideachta.

Áirítear le glansócmhainní na Cuideachta dliteanais neamhairgid €163 milliún (2015: €170 milliún) a bhaineann le hioncam iarchurtha i leith deontais chaipitil agus ioncaim. Dá bhrí sin, gan na míreanna neamhairgid sin san áireamh, tá glansócmhainní reatha €207 milliún (2015: €210 milliún) ag an gCuideachta.

An Grúpa

Amhail an 31 Nollaig 2016 bhí glandliteanas €585 milliún (2015: €206 milliún) ar na nGrúpa agus bhí glandliteanas reatha €233 milliún (2015: €275 milliún) air.

Áirítear leis an nglandliteanas reatha míreanna neamhairgid €289 milliún (2015: €274 milliún) a bhaineann le hioncam iarchurtha i ndáil le deontais chaipitil, ioncam iarchurtha agus méideanna is inaisíoctha le gníomhaireachtaí cistiúcháin i leith socraíocht CBL. Dá bhrí sin, gan na míreanna neamhairgid sin san áireamh, tá glansócmhainní reatha €56 milliún (2015: glandliteanas reatha €1 milliún) ag an nGrúpa.

Áirítear le glandliteanas reatha an Ghrúpa dlíteanais a bhaineann le hoibleagáidí pinsean le sochar sainithe €730 milliún (2015: €288 milliún) agus míreanna neamhairgid eile €2,621 milliún (2015: €2,728 milliún) a bhaineann le hioncam iarchurtha i ndáil le deontais chaipitil, ioncam iarchurtha agus méideanna is inaisíoctha le gníomhaireachtaí cistiúcháin i leith socraíocht CBL. Dá bhrí sin, gan na míreanna sin san áireamh tá glansócmhainní reatha €2,766 milliún (2015: €2,810 milliún) ag an nGrúpa.

An Neamhchinnteacht atá le Sárú ag an nGrúpa

Ainneoin feabhas a bheith fós ag teacht ar an bhfeidhmíocht trádála in 2016, tá an Grúpa fós ag feidhmiú i dtimpeallacht dhúshlánach ghnó óna n-eascraíonn ábhair neamhchinnteachta.

Cé go bhfuil muinín ag an lucht bainistíochta go leanfar ar aghaidh ag comhlíonadh na leibhéal foriomlán airgeadais, lena n-áirítear iad siúd atá de dhíth ionas go gcomhlíonfaidh an Grúpa a chuid cúnant airgeadais, tá feidhmíocht an Ghrúpa sa todhchaí faoi réir roinnt spriocanna agus toimhdí dúshlánacha, a éilíonn go ndéanfaidh an lucht bainistíochta monatóireacht agus maoirseacht ar bhonn leanúnach.

Is féidir achoimre a dhéanamh ar na príomhábhair neamhchinnteachta a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar an nGrúpa amach anseo faoi na ceanteidil seo a leanas:

Ioncam

Tá comhlíonadh na spriocanna atá luaite le fás ioncain i mbuiséad na bliana bunaithe ar thiomhdí éagsúla a bhaineann le méaduithe ar tháillí ainmniúla, méaduithe ar an líon aistear paisinéirí agus an meascán táillí idir tháillí airgid thirim agus táillí eile. Tá acmhainn an Ghrúpa i dtaobh táillí a ardú mar atá leagtha amach sna pleananna ag brath den chuid is mó ar na cinntí a dhéanfaidh an tÚdarás Náisiúnta Iompair maidir le táillí, agus tá méaduithe ar an líon aistear paisinéirí ag brath ar an téarnamh geilleagrach a bheith linn go fóill.

Tá maolú ar an éiginnteacht sin de bharr na harduithe táille a comhaontaíodh don bhliain reatha a bheith ag teacht leis an bplean agus de bharr monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach a bheidh á ndéanamh ar an bhfeidhmíocht ioncain le hais an phlean.

Costais Oibriúcháin

Baineann fíorthábhacht go fóill leis na costais oibriúcháin a choimeád ar leibhéal cuí mar atá sonraithe i bpleananna an Ghrúpa. Is toimhdí suibhachtúla a úsáideadh chun an plean á ullmhú agus ní mór go ndéanfar dianmhonatóireacht ar fheidhmíocht i gcoinne an phlean, ionas gur féidir bearta maolaitheacha, atá aitheanta ag an lucht bainistíochta cheana féin, a chur i bhfeidhm más gá.

Le linn 2016, d'aithin Bus Éireann, gnóthas fochuideachta, raon tionscnamh lena meastar, ach iad a chur chun feidhme i rith na bliana 2017 i gcomhairle leis an bhfoireann, go mbainfear amach feabhsuithe, éifeachtúlacht agus laghdú costais ar leor iad ionas go mbeidh Bus Éireann inbhuanaithe ó thaobh airgeadais de arís. Cé go bhfuil éiginnteacht i gceist leis an sceideal faoina gcuirfear i bhfeidhm na bearta sin, tá ar chumas Bhus Éireann na costais a bhaineann leis an athrú agus leis an idirthréimhse a sheasamh a fhad agus a gcuirfear na tionscnaimh sin chun feidhme. Ina theannta sin, thabhaigh Bus Átha Cliath, gnóthas fochuideachta, costais mhéadaithe in 2016 maidir le comhaontú pá a rinneadh leis an bhfoireann.

Tá an neamhchinnteacht sin á maolú trí mhonatóireacht agus athbhreithniú ar an bhfeidhmíocht i dtaobh costais le hais an phlean. Maidir le Bus Éireann, tá comhaontú déanta leis an bhfoireann anois faoin raon tionscnamh atá le cur chun feidhme.

Costais Infheistíochta

Baineann fíorthábhacht leis an leibhéal cuí infheistíochta a bhaint amach maidir le cothabháil, athnuachan agus feabhsú an bhonneagair iompair phoiblí chun tacú le soláthar seirbhísí iompair phoiblí atá sábháilte, éifeachtach agus iontaofa. Dúshlán leanúnach don lucht bainistíochta is ea é a chinntiú go bhfuil an infheistíocht riachtanach á cistiú go cuí ionas nach mbainfidh éileamh infheistíochta oibríochtaí an Ghrúpa an bonn d'inbhuanaitheacht airgeadais an Ghrúpa.

Tá pleananna an Ghrúpa don bhliain 2017 ag brath ar chistiú breise don chaiteachas caipitiúil ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt agus ón Údarás Náisiúnta Iompair agus glactar leis go mbeidh cistiú i gcomhair na hinfeistíochta ar fáil ó shreafaí airgeadais oibriúcháin freisin.

Braitheann inbhuanaitheacht an Ghrúpa san fhadtréimhse ar leibhéal cuí cistithe a bheith ar fáil ón rialtas chun cistiú a dhéanamh ar na seirbhísí iompair poiblí a cheanglaítear faoi chonarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí an Ghrúpa.

Tá inbhuanaitheacht an Ghrúpa an-leochaileach i dtaobh na neamhchinnteachta a bhaineann leis an infheistíocht sa todhchaí a chistiú. Le linn 2016 rinne Iarnród Éireann agus an tÚdarás Náisiúnta lompair athnuachan ar an athbhreithniú agus an meastóireacht a bhí déanta acu ar réitigh fhéideartha ar riachtanais airgeadais Iarnród Éireann. Leis an gcistiú breise ón Rialtas a ceadaíodh i mí na Nollag 2016, mar aon leis na gealltanais a fuarthas i leith chistiú na bliana 2017, tá an acmhainn ag Iarnród Éireann ó thaobh sreabhadh airgid chun cistiú a dhéanamh ar na riachtanais infheistíochta atá beartaithe – idir riachtanais chaipitil agus riachtanais chothabhála – in 2017.

Dúshlán nach beag do gach páirtí leasmhar is ea cistiú na riachtanas infheistíochta san fhadtréimhse. Sa chás ina mbeidh gannchion sa leibhéal cistithe, beidh an riosca ann nach mbeidh sreabhadh airgid ag an nGrúpa ar leor é chun a chobhsaíocht airgeadais a chinntiú i rith shaolré an phlean gnó reatha 5 bliana. Sa chás sin, beidh srian ar an gcaipiteal oibre agus beidh gá le monatóireacht leanúnach. Bheadh gá le gníomhaíochtaí maolaitheacha le féachaint chuige nach ndéanfaí sárú ar na cúnaint airgeadais fhoriomlána, dá bhfuil an Grúpa ceangailte, agus go mba leor an sreabhadh airgid i ndiaidh infheistíochta chun oibleagáidí a ghlanadh de réir mar a bheidh siad dlite.

Mar mhaolú, bainistíonn an Grúpa an t-údarú ar infheistíochtaí ábhartha agus iarrann sé deimhniú ar chistiú cuí a bheith ar fáil ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt nó ón Údarás Náisiúnta Iompair roimh dhul ar aghaidh leis na hinfeistíochtaí sin. Maidir le conarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí an Ghrúpa, síníodh na conarthaí le Bus Átha Cliath agus le Bus Éireann i mí na Nollag 2014 agus is i leith tréimhse cúig bliana atá siad, go dtí 2019. I gcás Iarnród Éireann, síníodh an conradh atá i bhfeidhm faoi láthair i mí na Nollag 2009 agus is i leith tréimhse 10 mbliana atá sé, go dtí 2019.

Leachtacht

I mí Iúil 2013 cuireadh i gcrích an chaibidlíocht le bainc an Ghrúpa i ndáil le hathmhaoiniú a dhéanamh ar na saoráidí bainc éireachta a bhí ar fáil don Ghrúpa agus iad a mhéadú. Gnóthaíodh saoráidí saintiomanta €160 milliún go dtí mí Iúil 2018; aisíocadh €39 milliún den mhéid sin ina dhiaidh sin, agus níl sé ar fáil le tarraingt air arís faoi shaoráid iasachta téarmaí an Ghrúpa. Amhail an 31 Nollaig 2016, bhí €41 milliún tarraingthe anuas ag an nGrúpa faoi na saoráidí iasachta téarmaí. Ba é €80 milliún an méid neamhtharraingthe a bhí ar fáil don Ghrúpa faoi shaoráidí creidmheasa imrothlaigh an Ghrúpa.

Cuimsíonn na saoráidí sin roinnt cúnant airgeadais, ar chomhlíon an Grúpa iad ar fad in 2016. Creideann an lucht bainistíochta go leanfaidh an Grúpa ar aghaidh ag comhlíonadh na gcúnant atá sonraithe sa chomhaontú saoráide don tréimhse 12 mhí, ar a laghad, ón dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo. Tá tús curtha ag an nGrúpa leis an bpróiseas faoina ndéanfar a chuid saoráidí bainc éireachta a athnuachan i rith na bliana seo.

Déanann an Grúpa monatóireacht leanúnach ar úsáid iarbhír agus úsáid thuartha a chuid saoráidí bainc éireachta agus ar chomhlíonadh na gcúnant airgeadais laistigh dá shaoráidí.

Pinsin

Tá easnamh i scéimeanna pinsean an Ghrúpa agus tháinig méadú mór ar an dliteanas ina leith i rith na bliana. D'eascair an méadú ar an dliteanas den chuid is mó as an ráta úis íseal atá i réim in Éirinn agus thar lear. Tá na margáí airgeadais fós luaineach, tá na scéimeanna fós faoi lé gluaiseachtaí suntasacha sna rátaí úis bunúsacha faoina dtomhaistear na dliteanas agus i luacháil na sócmhainní atá i seilbh na scéimeanna. Ní mór monatóireacht chúramach a dhéanamh ar an luaineacht leanúnach i leith luacháil na scéimeanna agus ní mór bearta a shainaithe ar féidir iad a chur chun feidhme, ar bhonn comhaontaithe, chun an riosca a bhaineann leis na scéimeanna a laghdú.

Measann an Grúpa gurb é an cur chuige cuí is ceart a ghlacadh san fhadtréimhse chun an riosca sin a mhaolú ná na scéimeanna a thabhairt slán ó rioscaí i gcomhairle leis an bhfoireann. Tá ClÉ i mbun rannpháirtíochta leis an bhfoireann chun bearta a aithint agus a aontú d'fhonn na scéimeanna a thabhairt slán ó rioscaí. Bainistíonn an Grúpa a bhuiséid lena chinntiú go gcoinnítear cuntas cuí, sa ghearrthéarma, ar impleachtaí airgid a chuid oibleagáidí pinsin.

Bearta an Lucht Bainistíochta

Chomh maith leis na bearta maolaitheacha a bhfuil cuntas orthu thuas, tá roinnt beart curtha i gcrích agus á gcur i gcrích go fóill ag lucht bainistíochta an Ghrúpa agus CIÉ, lena n-áirítear:

- Athbhreithniú leanúnach a dhéanamh ar rioscaí agus ar dheiseanna a bhfuil tionchar acu ar phlean gnó an Ghrúpa.
- Plé a dhéanamh leis an Údarás Náisiúnta Iompair agus leis an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt maidir leis an struchtúr cistithe cuí agus leis an nglantionchar airgeadais ar Bhus Átha Cliath, Bus Éireann agus Iarnród Éireann.
- Leanúint ar aghaidh ag cur i bhfeidhm tionscnaimh spárála costais agus ag déanamh dianmhnatóireachta orthu.
- Dianmhnatóireacht á déanamh ag an bhfoireann bhainistíochta ar an staid airgid laethúil, seachtainiúil agus míosúil ar fud an Ghrúpa.
- Tionscnaimh chosanta ioncaim a chur chun feidhme agus gníomhaíochtaí nua a lorg chun ioncam a ghiniúint.

Litir Thacaíochta

Tá fianaise ar an tacaíocht leanúnach ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt le fáil sa litir thacaíochta dar dáta an 29 Meitheamh 2017.

Deirtear sa litir go bhfuil an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt fós ag déanamh monatóireacht ar staid airgeadais CIÉ agus go bhfuil sí i mbun idirphlé le CIÉ maidir le bearta atá riachtanach chun inbhuanaitheacht airgeadais CIÉ a chosaint. Bíodh is go sonraítear sa litir nach bhféadfaí glacadh le rud ar bith sa litir mar ráthaíocht ar oibleagáidí nó dliteanas CIÉ, sonraítear inti freisin gurb é beartas an Rialtais go fóill é go bhfuil ar chumas ghnólacht CIÉ a chuid dliteanas a chomhlíonadh i gcónaí, agus go leanfaidh an Stát lena chearta scairshealbhóra a fheidmiú agus é ina aidhm aige a chinntiú go mbainisteadh CIÉ a chuid oibríochtaí ar bhealach a chuirfidh ar a chumas dó a chuid oibleagáidí go léir a chomhlíonadh go tráthúil. Luaitear freisin sa litir nár mhór go mbeadh dlí an Aontais Eorpaigh á chomhlíonadh ag aon gníomhaíocht a bheidh le háireamh ag an Stát, lena n-áirítear rialacha a bhaineann le Státchabhair a bhféadfadh fógra don Choimisiún agus ceadú uaidh a bheith ag teastáil ina leith.

Focal Scoir

I ndiaidh fiosrúchán cuí a dhéanamh agus an neamhchinnteacht agus na bearta maolaitheacha atá luaite thuas i leith na Cuideachta agus an Ghrúpa a mheas, tá ionchas réasúnach ag an mBord Stiúrthóirí gur leor an sreabhadh airgid ó gníomhaíochtaí trádála na Cuideachta agus an Ghrúpa agus a saoráidí bainc mar atá faoi láthair chun cistiú a dhéanamh ar riachtanais leanúnacha na Cuideachta agus an Ghrúpa maidir le sreabhadh airgid, agus chun cúnant airgeadais an Ghrúpa faoi shocruithe shaoráidí baincéireachta an Ghrúpa a chomhlíonadh, don tréimhse 12 mhí ar a laghad ón dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo.

Chomh maith leis sin, tá ionchas réasúnach acu go dtacóidh an Rialtas le bearta chun cobhsaíocht airgeadais a áirithiú.

Agus aird ar an méid atá sonraithe thuas, chinn an Bord Stiúrthóirí nach bhfágann na rioscaí thuasluaite gurb ann do neamhchinnteacht ábhartha a chaitheann amhras suntasach ar chumas na Cuideachta leanúint ar aghaidh ag feidmiú mar ghnóthas leantach.

Tá ionchas réasúnach ag an mBord Stiúrthóirí, ag féachaint do na nithe thuasluaite, go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ag an gCuideachta chun leanúint ag feidmiú ar bhonn oibríochtúil ar feadh 12 mhí ar a laghad ón dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais seo, agus measann siad gur cuí na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh.

3. (Glaneasnamh)/glanbharrachas de réir gníomhaíochta

	Gníomhaíochtaí Sóisialta		Gníomhaíochtaí Tráchtála	
	2016	2015	2016	2015
	€000	€000	€000	€000
Ioncam	220,572	213,460	15,763	15,066
Costais	(276,922)	(265,608)	(16,349)	(10,441)
(Easnamh)/barrachas oibriúcháin	(56,350)	(52,148)	(586)	4,625
Íocaíocht na hoibleagáide seirbhíse poiblí	59,558	57,700	-	-
Cistiú breise ón rialtas	-	-	-	-
(Glaneasnamh)/glanbharrachas	3,208	5,552	(586)	4,625

Fuair Bus Átha Cliath fóirdheontas €74.7m (2015: €96.5m) san iomlán ón Údarás Náisiúnta Iompair; aithníodh €15m (2015: €38.6m) mar ioncam iarchurtha sa Chlár Comhardaithe agus déanfar é a amúchadh thar shaol eacnamaíoch úsáideach na sócmhainní gaolmhara.

4. Ioncam

(a) Ioncam iomlán

Cuimsítear san ioncam iomlán láimhdeachas oibriúcháin, glan ar CBL in-aisghabhála, agus áirítear leis fáltais faoin gConradh Oibleagáide Seirbhíse Poiblí agus deontais ioncaim. Tá sonraí i dtaobh deontais ioncaim leagtha amach i nóta 17. Soláthraí seirbhíse iompair is ea an chuideachta agus soláthraíonn sí seirbhíse ar fud Bhaile Átha Cliath agus tá sí á rialú ag an Údarás Náisiúnta Iompair.

(b) Oibleagáid seirbhíse poiblí

Bhí an íocaíocht Oibleagáide Seirbhíse Poiblí ba iníochta le Bus Átha Cliath - trína chuideachta sealbhaíochta, Córas Iompair Éireann - cothrom le €59,558,000 don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2016 (2015: €57,700,000).

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Stiúirthóirí

Iniúchóirí

Ráitis Airgeadais

5. Costais phárolla agus costais ghaolmhara

	2016	2015
	€'000	€'000
Cuimsíonn na costais foirne:		
Pá agus tuarastail	155,218	145,592
Costais leasa shóisialaigh	15,375	14,365
Costais eile a bhaineann le sochar scoir	12,555	12,426
Costais iomlána foirne (gan luach saothair na stiúrtóirí san áireamh)	183,148	172,383
Luach saothair na Stiúrtóirí		
Luach saothair		
- i leith seirbhísí mar stiúrtóirí	92	80
- i leith seirbhísí eile	117	106
	209	186
Ranníocaíochtaí a rinneadh le scéim pinsean le sochair shainithe	2	4
Luach saothair agus díolaíochtaí iomlána na stiúrtóirí	211	190
Iomlán na dtuarastal agus na gcostas gaolmhar	183,359	172,573

B'ionann na costais chaipitlithe i leith na bhfostaithe i rith na bliana agus €Nialas (2015: €Nialas).

Tá sochair scoir á bhfabhrú do bheirt stiúrtóirí i rith na bliana (2015: beirt stiúrtóirí) faoi scéim pinsean le sochar sainithe.

Níor tabhaíodh aon chostais i leith chailleadh oifige d'aon stiúrtóirí in 2016 ná 2015 nó tar éis dháta an chláir comhardaithe.

	Líon	Líon
	2016	2015
Ba é an meánlíon fostaithe i rith na bliana:		
Grád pá	2,993	2,901
Feidhmiúcháin/cléireachais	384	374
Sealadach/ar conradh	54	38
Iomlán	3,431	3,313

Cúiteamh daoine tábhachtacha den lucht bainistíochta

Áirítear leis an bpríomhlucht bainistíochta na stiúrtóirí agus an lucht ardbhainistíochta. Áirítear le costas pá agus tuarastal an luach saothair seo a leanas atá iníoctha leis na Príomhoifigigh Feidhmiúcháin.

	2016	2015
	€'000	€'000
Na Príomhoifigh Feidhmiúcháin		
Buntuarastal	167	177
Costais leasa shóisialaigh	4	4
Liúntas inchánach agus sochar comhchineáil	–	8
Costais eile i ndáil le sochair iarscoir	41	41
Iomlán	212	230

Buaicphointí

Tá tuarastal an Phríomhfheidhmeannaigh ag teacht le treoirínte na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i ndáil le Príomhfheidhmeannaigh.

Léirítear thíos an cúiteamh a íocadh nó is iníoctha leis an bpríomhlucht bainistíochta (lena n-áirítear an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin) as ucht seirbhísí fostaithe:

	2016	2015
	€'000	€'000
Cúiteamh Daoine Tábhachtacha den Lucht Bainistíochta		
Tuarastal	1,112	1,119
Costais leasa shóisialaigh	39	37
Liúntas inchánach agus sochar comhchineáil	–	8
Costais eile i ndáil le sochair iarscoir	250	213
Iomlán	1,401	1,377

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbheithniú

Íocadh táillí stiúrthóirí mar seo a leanas le stiúrthóirí na cuideachta as ucht seirbhísí mar stiúrthóirí in 2016:

An tUasal U. Courtney €21,600

An tOllamh P. Barker €12,600

K. Barrington Uasal €9,740

G. Joyce Uasal €12,600

S. Madden Uasal €12,600

An tUasal J. Quinn €12,600

An tOllamh K. Rafter €12,600

Ní bhfuair an tUasal B. McCamley agus an tUasal T. O'Connor táillí stiúrthóra ar bith ón gcuideachta.

Tá gach íocaíocht ag cloí go hiomlán le treoirínte an rialtais i leith táillí stiúrthóra.

B'ionann na speansais iomlána a íocadh maidir le stiúrthóirí in 2016 agus in 2015 agus nialas.

Stiúrthóirí

Iniúchóirí

Ráitis Airgeadais

6. Costais ábhar agus seirbhísí

	2016	2015
	€'000	€'000
Breosla agus bealaí	33,016	32,442
Ábhair	17,889	17,947
Cáin bhóthair agus ceadúnais	725	687
Cíos agus rátaí	861	765
Cailteanais airgeadra eachtraigh	27	83
(Sochar)/muirear i dtaobh gluaiseacht soláthair maidir le lagú stoc	41	(89)
(Sochar)/muirear i dtaobh gluaiseacht soláthair maidir le lagú féichiúnaithe	(42)	(25)
Léasanna oibriúcháin ar cíos	450	508
Éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dliteanas fostóirí	8,579	10,041
Seirbhísí eile	36,748	30,962
	98,294	93,321

7. Costais oibriúcháin eisceachtúla

	2016	2015
	€'000	€'000
Costais maidir le hathstruchtúrú (Nóta 16)	1,739	326

8. Dímhéas agus amúchadh na sócmhainní inláimhsithe agus doláimhsithe

	2016	2015
	€'000	€'000
Amúchadh na sócmhainní seasta doláimhsithe (nóta 11)	2,513	1,524
Dímhéas na sócmhainní seasta inláimhsithe (nóta 12)	30,310	28,842
Amúchadh ar dheontais chaipitil ón Aontas Eorpach/Stáitchiste (nóta 17)	(22,085)	(20,018)
	10,738	10,348

9. Ús (iníochta)/infhála

	2016 €'000	2015 €'000
(a) Ús infhála agus muirir dá shamhail		
Ar iarmhéideanna leis an gCuideachta sealbhaíochta	346	–
(b) Ús iníochta agus muirir dá shamhail		
Ar iarmhéideanna leis an gCuideachta sealbhaíochta	(225)	(166)
Íocaíochtaí úis eile	(3)	(2)
	(228)	(168)

10. Cánachas

	2016 €'000	2015 €'000
Costas cánach san áireamh sa bhrabús nó sa chailteanas		
Cáin reatha:		
Cáin chorparáide na hÉireann ar an mbarrachas don bhliain airgeadais	–	–
Coigeartú i ndáil le blianta airgeadais roimhe sin	–	–
Costas cánach reatha don bhliain airgeadais	–	–
Cáin iarchurtha:		
Bunú agus aisiompú na ndifríochtaí uainiúcháin	–	–
Costas cánach iarchurtha don bhliain airgeadais	–	–
Cáin ar bhrabús ar ghnáthghníomhaíochtaí	–	–

Tosca a raibh tionchar acu ar an muirear cánach don bhliain

Ní hionann an cháin arna measúnú don bhliain airgeadais agus an cháin a cinneadh tríd an ráta caighdeánach cánach corparáide i bPoblacht na hÉireann a chur i bhfeidhm ar an easnamh don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2016, is é sin 12.5% (2015: 12.5%). Mínítear na difríochtaí anseo thíos:

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirígh

Athbhreithniú

Stiúrthóirí

Iniúchóirí

Ráitis Airgeadais

	2016	2015
	€'000	€'000
Barrachas ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	2,622	10,177
Barrachas ar ghnáthghníomhaíochtaí méadaithe faoi 12.5%, an ráta caighdeánach cánach corparáide in Éirinn (2015: 12.5%)	328	1,272
Tionchar de bharr:		
Dímheas sa bhreis ar líuntais chaipitiúla i leith na bliana	3,523	3,097
Ioncam neamh-inchánach	(10,205)	(9,715)
Cailteanais chánach neamhfhaoisimh arna dtabhairt ar aghaidh	5,843	5,005
Ioncam ar gearradh cáin air ar ráta níos airde	534	501
Difríochtaí uainiúcháin eile	(23)	(160)
Muirear cánach reatha don bhliain	-	-

Níor aithníodh sócmhainn cánach iarchurtha fhéideartha €185.1m (2015: €180.9m), mar nach cinnte go ndéanfar í a aisghabháil sa todhchaí i gcoinne brabúis inchánacha.

11. Sócmhainní seasta doláimhsithe

	Bogearraí	Iomlán
	€'000	€'000
Costas		
Amhail an 1 Eanáir 2016	10,842	10,842
Breiseanna	1,266	1,266
Diúscairtí	(440)	(440)
Amhail an 31 Nollaig 2016	11,668	11,668
Amúchadh		
Amhail an 1 Eanáir 2016	(7,425)	(7,425)
Muirear don bhliain	(2,513)	(2,513)
Diúscairtí	440	440
Amhail an 31 Nollaig 2016	(9,498)	(9,498)
Glanmhéideanna de réir na leabhar		
Amhail an 31 Nollaig 2016	2,170	2,170
Amhail an 31 Nollaig 2015	3,417	3,417

	Bogearraí €'000	Iomlán €'000
Maidir leis an mbliain roimhe sin		
Costas		
Amhail an 1 Eanáir 2015	10,859	10,859
Breiseanna	89	89
Diúscairtí	(106)	(106)
Amhail an 31 Nollaig 2015	10,842	10,842
Amúchadh		
Amhail an 1 Eanáir 2015	(6,007)	(6,007)
Muirear don bhliain	(1,524)	(1,524)
Diúscairtí	106	106
Amhail an 31 Nollaig 2015	(7,425)	(7,425)
Glanmhéideanna de réir na leabhar		
Amhail an 31 Nollaig 2015	3,417	3,417
Amhail an 31 Nollaig 2014	4,852	4,852

Is é seo a leanas an saol úsáideach atá tuartha i leith na gcineálacha éagsúla sócmhainní doláimhsithe chun críocha amúchta:

Bogearraí - idir 3-5 bliana

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Stiúrthóirí

Iníochóirí

Ráitis Airgeadais

12. Sócmhainní seasta inláimhsithe

	Feithiclí Paisinéirí Bóthair €'000	Stadanna Bus agus Scáthláin Bhus €'000	Gléasra agus Innealra €'000	Iomlán €'000
Costas				
Amhail an 1 Eanáir 2016	333,789	29,122	47,642	410,553
Breiseanna	47,127	4,141	1,213	52,481
Diúscairtí	(19,981)	(275)	(1,682)	(21,938)
Amhail an 31 Nollaig 2016	360,935	32,988	47,173	441,096
Dímheas				
Amhail an 1 Eanáir 2016	(203,034)	(14,372)	(37,639)	(255,045)
Muirear don bhliain	(26,191)	(1,997)	(2,122)	(30,310)
Diúscairtí	19,960	275	1,673	21,908
Amhail an 31 Nollaig 2016	(209,265)	(16,094)	(38,088)	(263,447)
Glanmhéideanna de réir na leabhar				
Amhail an 31 Nollaig 2016	151,670	16,894	9,085	177,649
Amhail an 31 Nollaig 2015	130,755	14,750	10,003	155,508
Maidir leis an mbliain roimhe sin				
Costas				
Amhail an 1 Eanáir 2015	315,561	28,700	46,390	390,651
Breiseanna	39,308	422	3,401	43,131
Diúscairtí	(21,080)	–	(2,149)	(23,229)
Amhail an 31 Nollaig 2015	333,789	29,122	47,642	410,553
Dímheas				
Amhail an 1 Eanáir 2015	200,641	12,395	36,301	249,337
Muirear don bhliain	23,379	1,977	3,486	28,842
Diúscairtí	(20,986)	–	(2,148)	(23,134)
Amhail an 31 Nollaig 2015	203,034	14,372	37,639	255,045
Glanmhéideanna de réir na leabhar				
Amhail an 31 Nollaig 2015	130,755	14,750	10,003	155,508
Amhail an 31 Nollaig 2014	114,920	16,305	10,089	141,314

- (i) Rinneadh feithiclí paisinéirí bóthair a chosain €26.1 milliún (2015: €56.8 milliún) a dhímheas go hiomlán ach bhí siad fós in úsáid ag dáta an chláir comhardaithe.
- (ii) Níl aon bhreisithe i ndáil le feithiclí paisinéirí bóthair, ar sócmhainní iad atá á dtógáil agus sócmhainní nach bhfuil i mbun seirbhíse go fóill (2015: Nialas).
- (iii) Ní leis an gcuideachta an mhaoin atá in úsáid; tá sí ar úinéireacht ag Cuideachta Sealbhaíochta CIÉ agus áirítear í i ráitis airgeadais CIÉ.
- (iv) Diúscaíodh sócmhainní ag a raibh luach anonn €30,000 i rith na bliana i gcomhlíonadh bheartais agus nósanna imeachta Ghrúpa CIÉ i leith diúscairtí sócmhainní, agus rinneadh brabús €741,000.

13. Stoic

	2016	2015
	€'000	€'000
Ábhair chothabhála agus páirteanna spártha	2,703	2,127
Breosla, bealaí agus stoic éagsúla eile	1,368	1,694
	4,071	3,821

Tá an stoc thuas luaite glan ar sholáthar €402,000 i gcoinne dífheidhmeacht stoic (2015: €360,000).

Níl aon difríocht shuntasach idir costas athsholáthair na stoc agus a suim ghlanluacha.

14. Féichiúnaithe

	2016	2015
	€'000	€'000
Féichiúnaithe trádála	9,516	8,650
Méideanna atá dlite ón gcuideachta sealbhaíochta	133,328	120,831
Réamhíocaíochtaí	347	31,841
Féichiúnaithe eile agus ioncam fabhráithe	614	350
	143,805	161,672

Tá na méideanna atá dlite ón gcuideachta sealbhaíochta neamhurráithe agus saor ó ús, níl aon dáta aisíocaíochta socraithe ina leith agus tá siad iníoctha ar éileamh.

Níl aon réamhíocaíochtaí i leith íocaíochtaí caipitiúla airteacain in 2016 (2015: €31 milliún).

Luaitear na féichiúnaithe thuas glan ar sholáthar €19,000 (2015: €69,000) soláthar in aghaidh drochfhiach.

15. Creidiúnaithe

	2016	2015
	€'000	€'000
Creidiúnaithe trádála	4,979	5,924
Cáin ioncaim/tobhach asbhainte faoi ÍMAT	4,686	2,679
Árachas sóisialta pá-choibhneasa	2,773	1,934
Cáin bhreisluacha	122	165
Cáin shiarchoinneálach	12	8
Creidiúnaithe eile	2,795	473
Ioncam iarchurtha	11,973	12,528
Ioncam iarchurtha	23,674	20,866
Fabhruithe	10,864	11,990
	61,878	56,567
Creidiúnaithe i leith cánachais agus árachas sóisialta áirithe anseo thuas	7,593	4,786

Tá creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile iníoctha ar dhátaí éagsúla sna trí mhí tar éis dheireadh na bliana airgeadais de réir ghnáth-thearmaí creidmheasa na gcreidiúnaithe.

Tá creidiúnaithe i leith cánach agus árachas sóisialta iníoctha sa chreat ama atá leagtha síos sa reachtaíocht ábhartha.

Tá Grúpa CIÉ cláraithe mar aon eintiteas amháin ar mhaithe le CBL agus cuireann sé isteach tuairisceán CBL amháin i ndáil le gníomhaíochtaí uile an Ghrúpa. I rith 2016, d'aontaigh na Coimisinéirí Ioncaim bunús leasaithe i dtaobh dliteanas CBL Ghrúpa CIÉ a ríomh. D'eascair as an gcomhaontú sin socraíocht €53.9 milliún lena léirítear tuiscint leasaithe na gCoimisinéirí Ioncaim ar ghníomhaíochtaí an Ghrúpa atá faoi réir CBL ar bhonn a chuid dliteanas CBL a ríomh ó mhí na Samhna 2002 ar aghaidh.

Tá an tsocraíocht CBL curtha san áireamh i ráitis airgeadais CIÉ seachas i ráitis airgeadais na bhfochuideachtaí aonair ar leithligh. Aontaíonn gach ceann de Chuideachtaí an Ghrúpa nach ann d'aon bhunús faoi láthair, mar gheall ar imeacht ama agus ar chineál na socraíochta, chun leithdháileadh siarghabhálach na haisíocaíochta CBL idir Chuideachtaí Ghrúpa CIÉ a chinneadh. Bheadh athbhreithniú mionsonraithe, a mbeadh a lán acmhainní de dhíth ina thaobh, ag teastáil chun bonn leithdháilte cruinn a chinneadh. Breithníodh anailís costais is tairbhe a dhéanamh ar an bpróiseas a bheadh de dhíth agus measadh gur mhó an costas ná an tairbhe. Cinneadh dá bhrí sin an aisíocaíocht a léiriú i ráitis airgeadais Ghrúpa CIÉ seachas i ráitis airgeadais na bhfochuideachtaí aonair. Tá tuilleadh sonraí maidir leis an aisíocaíocht CBL sin san áireamh i gCuntais Ghrúpa CIÉ i leith na bliana 2016.

16. Soláthairtí in aghaidh dliteanas

	Cúrsaí comhshaoil €'000	Cúrsaí dlí agus nithe gaolmhara €'000	Athstruchtúrú €'000	Éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dhliteanas fostóirí €'000	Iomlán €'000
Amhail an 1 Eanáir 2015	2,500	1,200	1,666	82,260	87,626
Muirear/(sochar) don chuntas brabúis agus caillteanais (glan)	–	250	325	10,041	10,616
Úsáidte i rith na bliana			(723)	(6,436)	(7,159)
Amhail an 31 Nollaig 2015	2,500	1,450	1,268	85,865	91,083
Amhail an 1 Eanáir 2016	2,500	1,450	1,268	85,865	91,083
Muirear/(sochar) don chuntas brabúis agus caillteanais (glan)	1,558	200	1,739	8,595	12,092
Úsáidte i rith na bliana	–	(500)	(270)	(5,819)	(6,589)
Amhail an 31 Nollaig 2016	4,058	1,150	2,737	88,641	96,586

Cúrsaí comhshaoil

Tá aoiseanna éagsúla ag an talamh agus na foirgnimh atá á n-áitiú ag Bus Átha Cliath. Baineann an soláthar comhshaoil le móroibreacha tógála nach mór a chur i gcrích faoi láthair chun oibleagáidí na cuideachta a chomhlíonadh faoi reachtaíocht Chomhshaoil agus faoi reachtaíocht Sláinte agus Sábháilteachta.

Cúrsaí dlí agus nithe bainteacha

Baineann an soláthar le díospóidí dlí le tríú páirtithe agus le fostaithe. Tá na díospóidí sin ar siúl faoi láthair agus léiríonn an soláthar an costas measta i dtaobh shocrú na ndíospóidí sin.

Soláthar athstruchtúraithe

Baineann an soláthar le haghaidh athstruchtúrú le próisis ghnó athraithe agus íocaíochtaí le baill foirne a mbeidh tionchar ag na hathruithe sin orthu. Baineann an soláthar le caiteachas párolla neamhghnách. Meastar go mbeifear leas as an soláthar le linn na bliana dar críoch an 31 Nollaig 2016.

Éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dhliteanas fostóirí

Déantar aon chailiteanais nach bhfuil cumhdaithe ag árachas seachtrach a chur de mhuirear an chuntais brabúis agus cailiteanais, agus áirítear méideanna gan íoc sna soláthairtí in aghaidh dliteanas agus muirear.

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbheithní

Stiúrthóirí

Iníochóirí

Ráitis Airgeadais

Soláthairtí i dtaobh Éilimh um Dhliteanas Tríú Páirtí agus Dhliteanas Fostóra agus Aisghabhálacha Gaolmhara

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ar dháta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don chuideachta fós.

Ina cháil mar chomhlacht féinrialaithe, feidhmíonn CIÉ samhail féinárachais faoina n-iompraíonn na cuideachtaí oibríocha an riosca airgeadais a bhaineann le costas éileamh, faoi réir teagmhais aonuaire áirithe agus uasteorainneacha bliantúla i gcás na n-éileamh tríú páirtí. Áirítear i gcostas measta na n-éileamh na costais a thabhófar agus éilimh á réiteach. Glacann an chuideachta gach céim réasúnach lena chinntiú go bhfuil an fhaisnéis chúí aici maidir lena nochtadh ar éilimh. Mar sin féin, mar gheall ar an neamhchinnteacht maidir le soláthairtí a bhunú in aghaidh éileamh, is dócha go mbeidh an toradh deiridh difriúil ón dliteanas bunaidh a cinneadh.

Agus costas measta na n-éileamh neamhíoctha á ríomh, úsáideann an chuideachta teicnící éagsúla meastacháin, lena n-áirítear anailís staitistiúil ar thairtí stairiúil, modh anailíse a ghlacann leis go mbeidh patrún forbartha na n-éileamh reatha ag teacht leis an tairtí a bhí ann roimhe seo. Cuirtear san áireamh, áfach, aon athruithe nó ábhair neamhchinnteachta a d'fhéadfadh a bheith mar bhonn le saobhadh na staitisticí bunúsacha, agus athruithe nó ábhair neamhchinnteachta a d'fhéadfadh a bheith mar bhonn le costas na n-éileamh gan íoc a mhéadú nó a laghdú i gcomparáid le costas na n-éileamh a íocadh roimhe seo. Samplaí díobh sin is ea athruithe ar phróisis na cuideachta a d'fhéadfadh dlús a chur faoi fhorbairt agus/nó taifeadadh éileamh arna n-íoc nó arna dtabhú, nó moill a chur orthu, athruithe ar an timpeallacht dlí, éifeacht an bhoiscithe, athruithe ar mheascán na n-éileamh agus an tionchar atá ag cailleanais shuntasacha.

Agus costas na n-éileamh atá fógartha ach nach bhfuil íoctha á mheas, bíonn aird ag an gcuideachta ar imthosca timpistí ama gcruthú ag imscrúduithe, ar aon fhaisnéis a bhíonn ar fáil ó shaineolaithe dlí nó ó shaineolaithe eile agus ar fhaisnéis maidir le fasaigh sa chúirt ar dhliteanas ar bhain tréithe comhchosúla leo i dtréimhsí roimhe sin. Déantar timpistí a bhíonn thar a bheith tromchúiseach a mheas ar leithligh ó na meáin a léiríonn an tsamhail achtúireach.

Bíonn meastachán ar na héilimh IBNR faoi réir ag níos mó neamhchinnteachta ná an dliteanas measta i gcás na n-éileamh a cuireadh in iúl cheana don chuideachta, mar gheall ar an easpa faisnéise faoi theagmhas an éilimh, ach amháin sna cásanna sin inar glaodh imscrúdaitheoirí go dtí láithreacha na dtimpistí. Is iondúil, i gcás cineálacha éileamh a bhfuil críoch forbartha níos faide ag baint leo agus ina bhfuil an cion IBNR den chúlchiste iomlán ard dá réir, go léirítear éagsúlachtaí níos mó ina leith idir na meastacháin bhunaidh agus na torthaí deiridh mar gheall ar an deacracht níos mó a bhaineann leis na cúlchistí sin a mheas.

Déantar soláthairtí i leith éileamh a ríomh mar mhéid comhlán gan aisghabháil athárachais ar bith san áireamh. Aithnítear aisghabhálacha athárachais sa chás inar féidir a leithéid d'aisghabhálacha a mheas go réasúnach. Glactar leis go mbíonn aisghabhálacha athárachais i ndáil le héilimh mheasta IBNR ag teacht leis an bpatrún stairiúil i dtaobh aisghabhálacha den sórt sin, arna gcoigeartú chun athruithe ar chineál agus méid chlár athárachais na cuideachta in imeacht ama a léiriú.

Chomh maith leis sin, déantar aisghabhálacht an athárachais a mheas ag féachaint d'fhógra a bheith faighte ó bhróicéirí na cuideachta maidir le haon athárachóirí a bhfuil cailleanas luaite leo.

17. Ioncam iarchurtha

Áirítear sa chuntas seo deontais ón Aontas Eorpach agus ón Státchiste a chuirfear chun sochair an chuntais brabúis agus caillteanais ar an mbonn céanna ar a ndéanfar na sócmhainní seasta gaolmhara a dhímheas:

	2016 €'000	2015 €'000
Deontais Chaipitil		
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir	158,277	139,781
Faighte agus infhála	15,015	38,580
Amúchadh na ndeontas caipitil (nóta 8)	(22,085)	(20,018)
Diúscairt Sócmhainní	(16)	(66)
Iarmhéid tugtha anonn amhail an 31 Nollaig	151,191	158,277
Cionroinnte:		
Dlíteanas reatha	23,674	20,866
Méideanna atá dlite tar éis níos mó ná bliain amháin	127,517	137,411
	151,191	158,277

17(a) Nochtadh de réir Chiorclán na Roinne Airgeadais, Tagairt 17/2010

	2016 €'000	2015 €'000
Deontais chaipitil		
Feithiclí agus gléasra	15,015	38,580
Breiseanna sócmhainne a íocadh an bhliain roimhe sin	–	–
Iomlán íoctha	15,015	38,580
Deontais ioncain		
Deontais ioncain don chuntas brabúis agus caillteanais	91	234
Iomlán íoctha	91	234
Iomlán na n-íocaíochtaí	15,106	38,814

Déantar na deontais chaipitil a amúchadh thar shaol úsáideach na sócmhainní. Cuirtear deontais ioncain leis an gcuntas brabúis agus caillteanais ina n-iomláine sa bhliain ábhartha ina bhfuarthas iad. Is é an tÚdarás Náisiúnta Iompair an ghníomhaireacht ábhartha agus is é Clár Cistithe Caipitil na bliana 2016 an clár ábhartha. Tá na deontais teoranta do ghníomhaíochtaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP).

17(b) B'fhiú €140,000 na deontais iomlána ioncain lena n-áirítear deontais ón Údarás Náisiúnta Iompair in 2016 (2015: €442,000).

18. Scairchaipiteal

	2016 €'000	2015 €'000
Údaraithe:		
100,000,000 Gnáthscair ar €1.27 an ceann	126,974	126,974
Leithroinnte, glaoite agus curtha i láthair mar chaipiteal gnáthscaireanna:		
55,000,000 Gnáthscair ar €1.27 an ceann	69,836	69,836

Is ann d'aicme amháin gnáthscaireanna. Níl srian ar bith ar dháileadh díbhinní agus ar aisíoc an chaipitil. Baineann na cearta vótála céanna le gach scair agus an aicme chéanna i dtaobh díbhinní, a mhéid a bhfuil an méid iomlán ar gach scair íoctha.

19. Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid

	2016 €'000	2015 €'000
Réiteach na sreafaí airgid oibriúcháin		
Barrachas roimh ús agus cháin	2,504	10,345
Dímheas ar na sócmhainní seasta inláimhsithe	30,310	28,842
Amúchadh na sócmhainní seasta doláimhsithe	2,513	1,524
Amúchadh na ndeontas caipitil	(22,085)	(20,018)
Brabús ar dhiúscairt sócmhainní seasta inláimhsithe	(741)	(687)
(Méadú)/laghdú ar stoic	(250)	220
(Méadú)/laghdú ar fhéichiúnaithe	(664)	637
Méadú ar chreidiúnaithe agus soláthairtí	8,006	3,714
Airgead glan arna ghiniúint ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	19,593	24,577

20. Pinsin

Feidhmíonn Grúpa CIÉ dhá phlean sochar sainithe (Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochar sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951) d'fhostaithe ghrúpa CIÉ. Is baill de scéimeanna pinsin Ghrúpa Córás Iompair Éireann iad fostaithe Bhus Átha Cliath. Cinneann achtúire cáilithe neamhspleách na ranníocaíochtaí ar bhonn luachálacha tríbhliantúla faoi mhodh chreidiúint réamh-mheasta an aonaid.

Ní shonraítear i rialacha na scéimeanna conas ba chóir aon bharrachas nó easnamh a leithdháileadh i measc fostóirí rannpháirteacha agus níl aon chomhaontú conartha ná beartas luaite i dtaobh glanchostas na sochar sainithe a leithdháileadh ar na grúpeintitis aonair. Dá réir sin, aithnítear glanchostas sochar sainithe na scéimeanna ina n-iomláine i ráitis airgeadais ar leithligh CIÉ toisc gurb amhlaidh, in éagmais socrú foirmiúil conartha a bheith i bhfeidhm, go gcreideann na stiúrthóirí gurb é an t-eintiteas sin atá freagrach as na scéimeanna faoin dlí. Aithníonn na heintitis rannpháirteacha eile, lena n-áirítear Bus Átha Cliath, costas arb ionann é agus a ranníocaíocht i leith na tréimhse.

Léirigh na luachálacha ar na scéimeanna faoi FRS 102 amhail an 31 Nollaig 2016 easnamh €730 milliún (2015: €288 milliún). Tá an nochtadh atá ceangailte faoi FRS 102 maidir le pleannanna sochar sainithe an ghrúpa, ina bhfuil an chuideachta rannpháirteach, leagtha amach i ráitis airgeadais CIÉ don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2016, atá ar fáil don phobal ó CIÉ, Stáisiún Heuston, Baile Átha Cliath 8.

Bhí costas pinsean na cuideachta don bhliain ar na scéimeanna sochar sainithe cothrom le €12.6 milliún (2015: €12.4 milliún) agus tá na costais sin san áireamh i nóta 5. Cuimsíonn costas na cuideachta na ranníocaíochtaí atá iníoctha i leith na bliana.

21. Ceangaltas chaipitiúla

	2016	2015
	€'000	€'000
Conradh déanta ina leith:	6,777	22,696

Is ionann na ceangaltas chaipitiúla agus tionscadail caiteachais chaipitiúil atá ceadaithe ag an mBord arb amhlaidh ina leith go bhfuil tús curtha leis an obair ar na tionscadail, ach nach raibh siad curtha i gcrích ina n-iomláine ag deireadh na tréimhse. Áiríodh i measc na gceangaltas caipitiúil tionscadail chaipitiúla a raibh cistiú €835,000 (2015: €13,835 milliún) faighte ina leith ón Údarás Náisiúnta Iompair.

22. Léasanna oibriúcháin

	2016	2015
	€'000	€'000
Ag deireadh na bliana, ba iad seo a leanas na híocaíochtaí léasa íosta todhcháiocha a bhí iníoctha faoi léasanna oibriúcháin nárbh fhéidir a chealú:		
Laistigh d'aon bhliain amháin	105	44
Idir bliain amháin agus cúig bliana	153	73
	258	117

23. Ráthaíochtaí agus dliteanais theagmhasacha

Amhail dáta an chláir comhardaithe tá iasachtaí ar fiú €40.9 milliún iad (2015: €53.6 milliún) ag Grúpa CIÉ. Tá na hiasachtaí sin trasráthaithe ag Bus Átha Cliath agus ag na fochuideachtaí eile i nGrúpa CIÉ.

Bíonn an chuideachta ina páirtí, ó am go ham, in imeachtaí éagsúla dlí a bhaineann le ceisteanna tráchtála a bhfuiltear ag déileáil leo agus á gcosaint sa ghnáthchúrsa gnó. Déantar stádas imeachtaí ar feitheamh nó imeachtaí faoi bhagairt a athbhreithniú ar bhonn rialta le dlíodóirí ghrúpa CIÉ. Is é tuairim na stiúrthóirí nach mbeidh na cailiteanais, más ann dóibh, a eascróidh as na nithe sin níos mó go hábhartha ná na soláthairtí a rinneadh sna ráitis airgeadais.

Déantar caiteachas caipitiúil Bhus Átha Cliath i leith an Fhlít OSP a chistiú trí Dheontais Chaipitil ón Údarás Náisiúnta Iompair. Cuirtear an cistiú sin ar fáil ag teacht le forálacha an Chonartha Dámhachtana Díri a síníodh ar an 1 Nollaig 2014, agus eascraíonn dliteanais theagmhasacha áirithe faoi na comhaontuithe sin. Creideann na stiúrthóirí gur fíorbheag an baol atá ann go bhfeidhmeoidh an tÚdarás Náisiúnta Iompair a chearta faoi na comhaontuithe a bhaineann leo.

24. Idirbhearta páirtithe gaolmhara

I ngnáthchúrsa an ghnó, ceannaíonn an chuideachta earraí agus seirbhísí ó aonáin ama rialú ag Rialtas na hÉireann. Ar na haonáin is tábhachtaí díobh sin tá An Post, Banc na hÉireann agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Tá na stiúrthóirí den tuairim nach bhfuil candam na gceannachán sin ábhartha i ndáil le gnó na cuideachta.

Tá an chuideachta díolmhaithe ó cheangaltais nochtá alt 33.9 maidir le hidirbhearta leis na heintitis ar páirtithe gaolmhara iad de bhua smacht, comhrialú nó tionchar suntasach a bheith ag an Stát céanna ar an eintiteas tuairiscithe agus an eintiteas eile.

25. Ballraíocht i nGrúpa Chóras Iompair Éireann

Is fochuideachta ar lánúinéireacht ag CIÉ é Bus Átha Cliath agus léirítear sna ráitis airgeadais éifeachtaí na ballraíochta sa Ghrúpa.

I gcás roinnt feidhmeanna uileghrúpa amhail Cisteán, Díl, Maoin agus Pinsin, is í an Chuideachta Sealbhaíochta a chuireann i gcrích iad ar bhonn seirbhísí comhroinnte. Is féidir cóipeanna de ráitis airgeadais chomhdhlúite CIÉ a fháil ó Rúnaí na Cuideachta ag Stáisiún Heuston, Baile Átha Cliath 8, Éire.

26. Teagmhais iarchláir comhardaithe

Thángthas ar chomhaontú i mí na Feabhra 2017 idir an lucht bainistíochta agus ionadaithe na bhfostaithe maidir le rangú ar ardú pá na bliana 2016 maidir le pinsin. Tá ardú pá na bliana 2016 á rangú i ndáil le pinsin i gcomhréir le bunphá na mball foirne.

27. Ceadú na ráiteas airgeadais

D'údaraigh an bord stiúrthóirí na ráitis airgeadais le haghaidh eisiúna ar an 29 Meitheamh 2017.

